TALOUSARVIO 2027

TALOUSSUUNNITELMA 2027-2029

Kaupunginjohtajan esitys
Kaupunginhallitus 9.11.2026.

Forssa

SISÄLLYSLUETTELO

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS ... 3
2 YLEISTÄ ... 6
2.1 KAUPUNKISTRATEGIA ... 6
2.2 YLEINEN TALOUSKEHITYS JA FORSSAN KAUPUNGIN TALOUS ... 8
2.3 VÄESTÖ ... 14
3.1 ESITYSTAPA JA RAKENNE ... 15
3.2 SITOVUUS ... 16
3.3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT ... 17
3.4 TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI ... 18
4 KÄYTTÖTALOUSOSA ... 19
4.1 KÄYTTÖTALOUSOSAN LASKENTAPERUSTEET ... 19
4.2 KESKUSHALLINTO ... 24
4.3 SIVISTYSPALVELUT ... 30
4.4 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI ... 51
5 TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA ... 68
5.1 TULOSLASKELMAT ... 69
5.2 RAHOITUSLASKELMAT ... 73
6. INVESTOINTIOSA ... 75
7. KONSERNIYHTEISÖT ... 77
7.1 Forssa-asunnot Oy ... 77
7.2 Forssan Yrityskehitys Oy ... 78
7.3 Loimijoen Kuntapalvelut Oy ... 80
7.4 Loimijoen Tilitoimistopalvelut Oy ... 82
7.5 Forssan Vesihuolto Oy ... 83
7.6 Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä ... 84
LIITTEET ... 88
LIITE 1 GRAAFISET ESITYKSET ... 88
LIITE 2 TOIMIELIMEN JA PALVELUALUEEN TILIVELVOLLISET 2027 ... 90
LIITE 3 KAUPUNGIN ARVIOINTIJÄRJESTELMÄN KUVAUS ... 92
LIITE 4 HENKILÖSTÖMÄÄRÄT ... 95

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Katse tulevaisuuteen

Vuoteen 2027 voimme lähteä Forssassa luottavaisin mielin. Kaupungin talouden perusta on kunnossa, ja ennen kaikkea edessämme on mahdollisuuksia, joiden vaikutukset voivat ulottua pitkälle tulevaisuuteen. Samalla meidän on tunnistettava toimintaympäristömme muutokset ja varauduttava niihin ajoissa.

Tulevaisuutta ei kuitenkaan rakenneta vain euroilla, investoinneilla tai uusilla työpaikoilla. Kaupungin tärkein tehtävä on huolehtia ihmisistä. Meidän on pidettävä mukana lapset ja nuoret, työikäiset ja ikääntyvät sekä heidät, joiden elämäntilanne on vaikea. Menestyvän kaupungin tunnistaa lopulta siitä, että sen ihmisillä on mahdollisuus hyvään elämään ja tunne siitä, että heistä pidetään huolta.

Datakeskus avaa kokonaan uuden kasvun mahdollisuuden

Forssan tulevaisuuden näkymää muuttaa merkittävästi suuren datakeskuksen rakentuminen. Hanke on edennyt suunnitelmista toteutukseen, ja maanrakennustyöt ovat käynnistyneet vuonna 2026.

Datakeskusta ei pidä nähdä vain yksittäisenä suurena investointina. Vielä tärkeämpää on se, mitä sen ympärille voi syntyä.

Meillä on mahdollisuus rakentaa Forssan seudulle uudenlaista yritystoiminnan, teknologian, osaamisen, koulutuksen ja palveluiden ekosysteemiä. Datakeskuksen vaikutukset voivat ulottua alihankintaketjujen, rakentamisen, palveluiden ja uusien yritysten kautta koko seutukuntaan. Koulutusyhteistyö on jo käynnistynyt, mikä on tärkeä askel siinä, että mahdollisuudet pystytään muuttamaan paikalliseksi osaamiseksi ja työksi.

Tässä onnistuminen edellyttää koko Forssan seudun yhteistyötä. Suuren investoinnin vaikutus ei pysähdy kuntarajoihin. Siksi meidän kannattaa ajatella entistä vahvemmin koko seutukunnan menestystä. Forssan menestys vahvistaa ympäröivää seutua, ja vahva seutukunta vahvistaa Forssaa.

Vahva talous antaa mahdollisuuden katsoa eteenpäin

Kaupungin taloudessa on onnistuttu luomaan hyvä lähtökohta, mutta tulevien vuosien kehitys edellyttää edelleen tarkkaa taloudenpitoa. Aiemmissa taloussuunnitelmissa on jo tunnistettu, että vuodesta 2027 alkaen valtionosuuksiin kohdistuu laskupainetta ja että ilman sopeuttavia toimia tulokset uhkaavat kääntyä alijäämäisiksi.

Meidän on siksi pystyttävä tekemään samanaikaisesti kahta asiaa: **hyödyntämään kasvun mahdollisuudet ja pitämään menot hallinnassa**.

Valtiontalouden tilanne tarkoittaa, että kuntiin kohdistuu myös tulevaisuudessa säästöpaineita. Niihin meidän on varauduttava ennakoiden. Sopeuttaminen ei saa tarkoittaa vain leikkaamista. Ennen kaikkea sen tulee tarkoittaa toimintatapojen uudistamista, palvelujen vaikuttavuuden arviointia, yhteistyötä ja resurssien suuntaamista sinne, missä niillä saadaan aikaan eniten hyvää.

Hyvä talous on väline, ei päämäärä. Vahva talous antaa kaupungille kyvyn huolehtia palveluista, investoida tulevaisuuteen ja reagoida tilanteisiin, joita emme vielä osaa ennakoida.

Koulutus on tärkein tulevaisuusinvestointimme

Kun Forssa rakentaa tulevaisuuttaan, koulutuksen merkitystä ei voi korostaa liikaa.

Datakeskus, digitalisaatio, tekoäly ja työelämän nopea muutos tarvitsevat uudenlaista osaamista. Samalla tarvitsemme vahvaa perusopetusta, laadukasta toisen asteen koulutusta ja hyvää yhteistyötä alueen koulutusorganisaatioiden ja yritysten kanssa.

Koulutus on paitsi sivistyksen perusta myös keskeinen elinvoimatekijä. Se antaa lapsille ja nuorille eväät oman tulevaisuutensa rakentamiseen ja yrityksille mahdollisuuden löytää tarvitsemaansa osaamista. Kun päätämme koulutuksesta ja lasten ja nuorten palveluista, teemme samalla päätöksiä siitä, millainen Forssa on kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden kuluttua.

Siksi meidän on uskallettava nähdä koulutus investointina myös silloin, kun julkisen talouden paineet kasvavat.

Järkivihreys kuuluu tulevaisuuteen

Talouden ja elinvoiman rinnalla meidän on kannettava vastuumme ympäristöstä. Ilmastonmuutos ei ole kadonnut, vaikka monet muut kriisit ovat viime vuosina nousseet sen rinnalle.

Forssan järkivihreässä ajattelussa taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys kuuluvat yhteen. Uudet investoinnit, energiaratkaisut, maankäyttö ja kaupungin oma toiminta on pystyttävä sovittamaan yhteen kestävän kehityksen kanssa.

Juuri tässä Forssalla on mahdollisuus olla kokoaan suurempi kaupunki: käytännönläheinen, vastuullinen ja rohkeasti uusia ratkaisuja etsivä.

Epävarmassa maailmassa tarvitaan vahvaa paikallista yhteisöä

Maailma ympärillämme on muuttunut nopeasti. Kansainväliset jännitteet, turvallisuustilanne, maailmantalouden epävarmuus ja ilmastonmuutos vaikuttavat tavalla tai toisella myös Forssaan. Kansainvälisen politiikan jännitteet, sodat ja julkisen talouden kestävyys tunnistetaan jo keskeisiksi kuntatalouden epävarmuustekijöiksi.

Kaikkeen emme voi itse vaikuttaa. Siihen voimme vaikuttaa, kuinka vahvana yhteisönä kohtaamme muutokset. Siksi vuonna 2027 meidän on pidettävä kiinni kaikkein tärkeimmästä periaatteesta: **pidämme kaikista huolta**.

Se tarkoittaa laadukasta koulutusta, toimivia peruspalveluja, työtä hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta sekä erityistä huomiota niihin ihmisiin, jotka tarvitsevat yhteiskunnan tukea eniten. Samalla se tarkoittaa yhteisöllisyyden vahvistamista ja sitä, että jokainen voi kokea olevansa tärkeä osa Forssaa.

Forssan suunta on eteenpäin

Vuoden 2027 talousarvio on enemmän kuin yhden vuoden tulojen ja menojen suunnitelma. Se on valinta siitä, millaista tulevaisuutta rakennamme.

Lähtökohtamme on hyvä. Taloutemme antaa meille perustan toimia, datakeskus avaa uuden kasvun mahdollisuuksia ja koulutuksen kautta voimme rakentaa osaamista, jota tulevaisuuden Forssa tarvitsee.

Meidän tulee olla taloudessa viisaita, uudistumisessa rohkeita ja ihmisistä huolehtimisessa tinkimättömiä.

Forssan tulevaisuus ei synny odottamalla. Se rakennetaan yhdessä.

Rakennetaan Forssaa, jossa talous on tasapainossa, työ ja yritykset voivat menestyä, koulutukseen uskotaan, ympäristöstä kannetaan vastuuta ja ennen kaikkea jokaisesta pidetään huolta.

Siihen työhön meidän on hyvä lähteä luottavaisina vuonna 2027.

29.10.2026

Jari Kesäniemi
kaupunginjohtaja

2 YLEISTÄ

2.1 KAUPUNKISTRATEGIA

Järkivihreä Forssa. Maanläheinen edelläkävijä. Oman tiensä tekijä.

Kuntastrategia on lakisääteinen valtuuston hyväksymä asiakirja, johon kaikki kunnan toiminta perustuu ja jolla johdetaan kunnan kaikkea keskeistä suunnittelua, valmistelua, kehittämistä ja päätöksentekoa. Siinä kuvataan suunta haluttuun tulevaisuuteen ja päätetään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiaa tarkistetaan vähintään kerran valtuustokaudessa.

Kuntalain mukaan talousarvion on toteutettava kuntastrategiaa ja talousarviotavoitteet on johdettava kuntastrategiasta ja niinpä palvelualueiden ja yksiköiden vuoden 2027 talousarvion valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet perustuvat vuonna kaupunkistrategiaan.

VISIONA JÄRKIVIHREÄ FORSSA 2030

Forssan kuntastrategian ytimenä on ajatus JÄRKIVIHREYDESTÄ, joka on forssalainen tapa edistää forssalaisten hyvinvointia ja Forssan elinvoimaa kestävän kehityksen periaatteita aktiivisesti toteuttaen.

Järkivihreys on osa yhteisöllisyyttä ja se koskee kaupunkiorganisaation ohella forssalaisia yrityksiä, oppilaitoksia, yhdistyksiä ja järjestöjä sekä yksityishenkilöitä. Järkivihreys on ihmisten tekoja ihmisille. Järkivihreä toiminta tuottaa tulevaisuutta ja tukee ihmisen ja luonnon vuoropuhelua.

Ekologisella järkivihreydellä tullaan saavuttamaan tavoitteet jätteettömästä, päästöttömästä ja ylikulutuksettomasta kaupungista vuoteen 2050 mennessä (Fisu).

Ihmisystävällinen järkivihreys tavoittelee forssalaisten yhdenvertaisuutta ja hyvää elämää sekä hyvinvoinnin edistämistä monipuolisesti ja ennaltaehkäisevästi.

Taloudellinen järkivihreys luo perustan ja mahdollistaa elinvoimaisuuden Forssalle ja hyvinvoinnin forssalaisille koko strategiakaudella.

STRATEGIAN TAVOITERAKENTEESTA

Forssan strategia suuntaa visioonsa kolmen strategisen teeman - taloudellisen, ihmisystävällinen ja ekologisen järkivihreyden - kautta. Kuhunkin strategiseen teemaan on määritelty kolme strategista tavoitetta:

Taloudellinen järkivihreys

- Elinvoimainen ja vastuullisista yrityksistään tunnettu Forssa
- Välittävän ja arvostavan johtamistoiminnan Forssa
- Ajantasaisen organisaation ja innovatiivisen toimintakulttuurin Forssa

Ihmisystävällinen järkivihreys

- Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa
- Yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet takaava Forssa
- Omaleimainen ja historiastaan ylpeä Forssa

Ekologinen järkivihreys

- Ilmastomuutosta hillitsevä ja kestävyyteen sitoutunut Forssa
- Kiertotalouden edelläkävijä – Forssa
- Luonnon ja rakennetun ympäristön monimuotoisuutta ja tasapainoa vaaliva Forssa

Strategiset tavoitteet konkretisoidaan palveluita ja kaupungin toimintaa koskeviksi yksityiskohtaisemmiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi valtuustokausittain strategiaa täydentävissä linjausasiakirjoissa sekä vuosittain talousarviokirjassa. Linjausasiakirjat laaditaan kuluvan valtuustokauden aikana ja sen jälkeen niiden sisältöjen toteutumista arvioidaan valtuustokausittain.

Strategian toiminnallistaminen ulottuu aina palveluyksikkö- ja työntekijätasolle käyttösuunnitelmissa ja kehitys-/tavoitekeskusteluissa. Käyttösuunnitelmatason strategiaa toteuttavat toimenpiteet voidaan esittää myös palveluiden vuosi- ja lukuvuosisuunnitelmissa.

JÄRKIVIHREÄ FORSSA, jossa on kolme strategista teemaa, joilla kullakin kolme strategista tavoitetta, jotka konkretisoidaan teemoittain valtuustokausittain laadittavissa kolmessa linjausasiakirjassa sekä vuosittain talousarviokirjassa.

Kaupunkistrategian toteutumista seurataan osavuosikatsauksittain raportoimalla tavoitteiden ja talousarvion euromääräistä toteutumista palveluittain/palvelualueittain. Palvelualueilla on käytössään Targetor Pro -ohjelmisto, jossa tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä seurataan kuukausittain ympäri vuoden.

STRATEGIAN UUDISTAMINEN

Edellä kuvattu kaupunkistrategia on talousarvion perusta. Kaupunkistrategian päivittämistyö on käynnissä ja kaupunginvaltuusto saa käsiteltäväkseen uuden strategian vuoden 2026 loppuun mennessä. Uuden strategian kärkiteemoiksi on suunniteltu kotoisuutta, kestävyyttä ja kansainvälisyyttä. Päivitetty strategia tulee olemaan jatkumoa voimassa olevalle strategialle ja tämä talousarvio myötäilee myös uuden strategian painotuksia.

2.2 YLEINEN TALOUSKEHITYS JA FORSSAN KAUPUNGIN TALOUS

Suomen kansantalouden näkymät ovat vahvistuneet vuoden 2026 aikana ja talous on kääntynyt kasvuun. Valtiovarainministeriön syksyn 2026 ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2026 ja kasvun ennustetaan vahvistuvan 1,8 prosenttiin vuonna 2027. Vuonna 2028 kasvun arvioidaan olevan 1,5 prosenttia.

Talouskasvun vahvistumista tukevat kotitalouksien ostovoiman paraneminen, investointien lisääntyminen sekä viennin kasvu. Erityisesti puolustushankinnat, datakeskusinvestoinnit ja energiasiirtymään liittyvät investoinnit lisäävät investointikysyntää. Asuntorakentaminen on kuitenkin edelleen vähäistä ja sen elpymisen arvioidaan alkavan vasta vuonna 2027. Kotitaloudet ovat pysyneet varovaisina kulutuspäätöksissään, mutta ostovoiman vahvistumisen ja luottamuksen paranemisen odotetaan tukevan yksityisen kulutuksen kasvua vuonna 2027.

Alla olevassa taulukossa on esitetty VM:n kuntatalousohjelman ennuste kokonaistaloudellisesta kehityksestä.

	2025	2026	2027	2028	2029
BKT, muutos, %	0,8	1,6	1,8	1,5	1,5
Työllisyysaste (15-64 v), %	71,4	71,0	71,6	72,1	72,6
Työttömyysaste %	9,7	10,3	9,9	9,5	8,9
Kuluttajahintaindeksin muutos %	0,3	2,0	1,9	2,1	2,0
Kuntien ansiotaso, muutos %	3,2	3,6	4,3	4,3	3,3
Lyhyet korot (EURIBOR 3 kk) % (markkinaennuste)	2,2	2,3	3,0	3,2	3,2

Inflaation ennustetaan pysyvän lähivuosina noin kahden prosentin tasolla, vaikka energian hinnan nousu on kiihdyttänyt hintojen nousua vuoden 2026 aikana. Työmarkkinoiden tilanne on edelleen vaikea. Työllisyys heikkenee vielä vuonna 2026 ja työttömyysaste on noussut yli 10 prosenttiin. Työllisyyden ennustetaan kääntyvän kasvuun vuodesta 2027 lähtien, mikä yhdessä palkkojen nousun kanssa vahvistaa kotitalouksien ostovoimaa.

Julkisen talouden näkymät ovat sen sijaan edelleen erittäin haastavat. Julkisyhteisöjen alijäämä oli vuonna 2025 noin 3,8 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja vuonna 2026 alijäämän ennustetaan kasvavan noin 4,2 prosenttiin. Talouskasvun vahvistumisesta huolimatta julkisen talouden rakenteellinen epätasapaino säilyy suurena ja alijäämän arvioidaan olevan vuosina 2027–2030 noin 4,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkinen velkasuhde nousee vuonna 2026 noin 90 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen ja lähestyy 98 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Julkisen talouden ongelmat ovat siten muuttumassa entistä selvemmin suhdanneluonteisista rakenteellisiksi. Talouskasvun vahvistuminen ei yksin riitä tasapainottamaan julkista taloutta. Väestön ikääntyminen, julkisten menojen kasvu ja lisääntyneet puolustusmenot ylläpitävät menopaineita myös talouskasvun vahvistuessa. Myös kuntatalouden näkymät ovat haastavat. Syksyn 2026 kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2027, vaikka yleinen taloustilanne paranee. Kuntien menoja kasvattavat erityisesti henkilöstökustannusten nousu, korkean työttömyyden aiheuttamat kustannukset sekä investointitarpeet. Kuntien tulojen kasvu jää menojen kasvua hitaammaksi erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvien vähennysten ja sovittujen palkkaratkaisujen vuoksi.

Valtion talousarvioesityksessä kunnille osoitetaan vuonna 2027 valtionapuja yhteensä noin 5,8 miljardia euroa, mikä on noin kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Peruspalvelujen valtionosuus on noin 3,4 miljardia euroa ja pienenee noin 110 miljoonalla eurolla. Valtionosuuksia alentavat muun muassa sote-uudistukseen liittyvät erät, hallituksen päätökset sekä kustannustenjaon tarkistus.

Kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan tasaisesti, mutta kasvu ei riitä kattamaan menojen kasvua. Valtiovarainministeriön kuntatalouden kehitysarviossa kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan noin 14,7 miljardista eurosta vuonna 2026 noin 15,3 miljardiin euroon vuonna 2027. Kuntatalouden vuosikate heikkenee 3,4 miljardista eurosta 3,2 miljardiin euroon ja tilikauden tulos jää vuonna 2027 koko kuntatalouden tasolla lähelle tasapainoa, noin 0,1 miljardiin euroon.

Kuntatalouden keskeiseksi ongelmaksi muodostuu tulorahoituksen riittämättömyys investointeihin. Valtiovarainministeriön mukaan kuntien vuosikate ei riitä kattamaan nettoinvestointeja, investointitaso pysyy korkeana ja kuntien lainakannan arvioidaan kasvavan koko ennustejakson ajan. Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan vuonna 2027 koko maan tasolla keskimäärin noin 255 euroa asukasta kohden negatiivinen. Tilanteen ennustetaan vähitellen paranevan vuosikymmenen loppua kohti, kun osa määräaikaisista valtionosuusvähennyksistä päättyy ja henkilöstömenojen kasvu hidastuu.

Kuntien taloudellinen eriytyminen jatkuu. Erityisen haastava tilanne on pienissä ja väestöään menettävissä kunnissa, joissa väestöpohjan heikkeneminen, ikärakenteen muutos sekä palvelujen korkeat yksikkökustannukset vaikeuttavat talouden tasapainottamista. Kasvavissa kaupungeissa puolestaan suuret investointitarpeet lisäävät rahoituspaineita. Valtiovarainministeriön painelaskelmassa laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine on suurimmillaan juuri vuonna 2027, vaikka kuntaryhmien välillä on huomattavia eroja.

Kokonaisuutena Suomen talouden näkymiä voidaan pitää aiempaa myönteisempinä, mutta kuntataloudessa yleisen talouskasvun vahvistuminen näkyy viiveellä. Vuosi 2027 muodostuu monelle kunnalle taloudellisesti vaikeaksi, kun henkilöstökustannukset kasvavat, työttömyyden kustannukset pysyvät korkeina ja valtionosuudet alenevat.

Kansainvälisen talouden ja geopoliittisen tilanteen epävarmuus muodostavat edelleen merkittävän riskin talouskehitykselle. Toisaalta ennakoitua nopeampi kotimaisen kysynnän vahvistuminen voi johtaa arvioitua parempaan kehitykseen. Kuntien näkökulmasta talouden tasapainon turvaaminen edellyttää edelleen tarkkaa talouden seurantaa, menokehityksen hallintaa, rakenteellisia ratkaisuja sekä palvelujen järjestämistapojen jatkuvaa arviointia.

Forssan kaupungin tilinpäätökset ovat olleet vahvoja viime vuosina, ja lainamäärä on laskenut huolimatta käynnissä olevasta Vesihelmen peruskorjauksesta. Hieman yli 14 miljoonan euron investointihanke on rahoitettu kassasta, minkä on mahdollistanut kiinteän omaisuuden myynnit, hyvinvointikuntayhtymän purkamisesta tulleet kassavarat ja vahvat tilinpäätökset.

Vuodesta 2027 ennakoidaan kaupungille taloudellisesti haastavaa useiden eri seikkojen vuoksi. Yksi keskeinen muutosajuri on viime vuosina lisääntynyt vieraskielisten osuus kaupunkilaisista, ja sitä kautta muuttuvat valtionosuudet ja kotouttamiskorvaukset. Vuoden 2023 alussa vieraskielisiä forssalaisia oli 1065 henkilöä ja vuoden 2026 alussa heitä oli jo 1701 henkilöä. Tämä vaikuttaa kaupungin tuloihin suoraan kahdella tavalla. Vuosina 2023 ja 2024 kaupunki järjesti paljon valmistavaa opetusta. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet kulkevat valmistavan opetuksen suhteen kahden vuoden viiveellä. Niinpä vuosina 2025 ja 2026 valmistavaan opetukseen on saatu huomattavan paljon valtionosuuksia. Vuonna 2027 valmistavaan opetuksen valtionosuudet ovat huomattavasti pienemmät, minkä lisäksi kaupunki joutuu palauttamaan osan aiemmin saamistaan valtionosuuksista.

Toisekseen kotoutumisen edistämiseen saatavien valtion korvausten määrä vähenee merkittävästi vuonna 2027. Kaupunki saa kotoutumislain mukaista laskennallista korvausta laissa määritellyistä henkilöistä määräajan. Forssassa korvausten piirissä olevien henkilöiden määrä kasvoi aikaisempina vuosina poikkeuksellisen suureksi muun muassa tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten saatua kotikunnan. Viime aikoina uusien korvauksen piiriin tulevien henkilöiden määrä on kuitenkin vähentynyt. Kun aikaisemmin muuttaneiden henkilöiden korvausajat samanaikaisesti päättyvät, kaupungin saamat kotoutumiskorvaukset alenevat nopeasti. Kaupunki sai kotoutumisen edistämiseen liittyviä korvauksia vuonna 2025 noin 1,7 miljoonaa euroa, kun vuoden 2026 arvioksi on muodostunut noin 1,2 miljoonaa euroa ja vuoden 2027 korvauskertymän arvioidaan jäävän noin 0,75 miljoonaan euroon.

Yksi keskeinen kaupungin talouteen vaikuttava seikka on korkea työttömyys. Forssan työttömyysaste elokuussa 2026 on 14,1 prosenttia. Työttömiä on 981, joista pitkäaikaistyöttömiä on 443 henkilöä. Työttömyys vaikuttaa kaupungin verotuloihin ja työttömyysetuuskustannuksiin. Työttömyysetuuskustannukset nousevat

arvion mukaan 2,75 miljoonaan euroon vuonna 2027, mikä on 350 000 euroa enemmän kuin talousarviossa 2026.

Forssa kuuluu TyöHämeen työllisyysalueeseen, jossa työvoimapalvelujen järjestämisvastuusta vastaa vastuukuntana Hämeenlinnan kaupunki. TyöHämeen työllisyysalue järjestää alueen lakisääteiset työllisyys- ja yrityspalvelut. TyöHämeen kuntamaksut säilyvät vuonna 2027 samalla tasolla kuin vuonna 2026, mutta maksujen perusteisiin tulee oleellinen muutos. Aiemmin kuntamaksu on ollut yksi kiinteä summa, mutta vuoden 2027 alusta lukien maksut jaetaan kahteen osaan; ns. yleiskustannuksiin (tilat, henkilöstö, tukipalvelut jne.) sekä aiheuttamisperusteiset kustannuksiin (esim. valmennukset, koulutukset, palkkatuki, starttiraha, kotoutumiskoulutus). Yleiskustannukset määräytyvät väestön perusteella ja niistä muodostuu yksi kiinteä summa. Aiheuttamisperusteiset kustannukset kohdennetaan asiakkaan kotikunnan mukaan, joista kotikunta maksaa toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Muutos lisää läpinäkyvyyttä TyöHämeen maksuihin, mutta on omiaan lisäämään talousarviopoikkeamien riskiä. Tehokkaan työllisyydenhoidon ja TyöHämeen kuntamaksuihin kohdistuvan jouston vuoksi, kuntien onkin oltava entistä huolellisempia sen kanssa, että yritysten työvoimatarpeet, koulutus ja työllisyyspalvelut on hyvin yhteensovitettu niin, että päällekkäistä työtä ei synny ja työllisyyspalveluissa keskitytään kaikista vaikuttavimpiin toimiin.

Vesihelmen peruskorjauksen on tarkoitus valmistua siten, että uimala aukeaa maaliskuun 2027 aikana. Hankkeen valmistumisen ja käyttöönoton myötä suunnitelman mukaiset poistot alkavat rasittaa kaupungin tulosta. Peruskorjauksen arvioidaan kasvattavan kaupungin poistotasoa noin 700 000 euroa vuodessa, josta vuoden 2027 talousarvioon kohdistuu käyttöönottoajankohdan vuoksi noin 525 000 euroa. Hankkeeseen tehdyn 3,8 miljoonan euron investointivarauksen vuoksi poistojen kasvu ei kuitenkaan heikennä tilikauden lopullista yli-/alijäämää täysimääräisesti, sillä poistoeron muutos kompensoi osan poistojen kasvusta. Lisäksi kaupungin kokonaispoistot kasvavat selvästi tätä vähemmän muun käyttöomaisuuden poistojen samanaikaisen alenemisen vuoksi.

Verotulojen kehitys:

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverosta. Talousarvion verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton veroennusteeseen, jonka mukaan kaupungin vuoden 2027 verotulot olisivat 39,1 miljoonaa euroa. Se on 1,3 miljoonaa euroa enemmän kuin Kuntaliitto ennakoi kertymän olevan vuonna 2026 ja 0,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa on. Kuntaliitto ennakoi kunnallisveron nousevan 2,2 prosenttia, yhteisöveron 12,8 prosenttia ja kiinteistöveron 2,3 prosenttia. Yhteisövero on veroista suhdanneherkin ja sen myötä sen arviointi sisältää aina epävarmuutta. Yhteisövero on kuitenkin kehittynyt suotuisasti jo vuoden 2026 aikana ja kasvun edelleen jatkumista voi pitää perusteltuna yleisen talouden piristyessä.

Yhteisöverokannan alentaminen ensi vuodesta alkaen ja kaikki muut yhteisöveron veroperustemuutokset ovat huomioitu ennusteessa. Hallitusohjelman mukaisesti yhteisöveron veroperusteisiin tehtävien muutosten vaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille yhteisöveron ryhmäosuudessa. Näin ollen näiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Kuntaliiton syyskuun 2026 veroennuste.

TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**
Verolaji						
Kunnallisvero	27 219	27 013	28 028	28 649	29 429	30 319
Muutos %	*4,1*	*-0,8*	*3,8*	*2,2*	*2,7*	*3,0*
Yhteisövero	3 502	3 303	4 525	5 105	5 329	5 545
Muutos %	*-26,1*	*-5,7*	*37,0*	*12,8*	*4,4*	*4,1*
Kiinteistövero	5 432	5 462	5 223	5 346	5 346	5 346
Muutos %	*2,2*	*0,6*	*-4,4*	*2,3*	*0,0*	*0,0*
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	**36 153**	**35 778**	**37 776**	**39 099**	**40 103**	**41 210**
Muutos %	*-0,1*	*-1,0*	*5,6*	*3,5*	*2,6*	*2,8*

Valtionosuuksien kehitys:

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta:

1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (laki 1704/2009)
2. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) mukaisesta valtionosuudesta

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallista, ja se muodostuu kustannuserojen tasauksesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen tasaus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin, joita kuvataan järjestelmässä erilaisten valtionosuuskriteereiden avulla. Valtionosuuskriteereistä selvästi merkittävin on alle 16-vuotiaiden kuntalaisten määrä. Verotuloihin perustuva tasaus joko lisää tai vähentää kunnan valtionosuutta riippuen siitä, onko kunnan laskennallinen verotulo keskimääräistä suurempi vai pienempi.

Forssan kaupungin valtionosuudet painottuvat selvästi verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen. Sen suuruudeksi on arvioitu 6,8 miljoonaa euroa vuonna 2027. Kasvua vuodesta 2026 on 0,4 miljoonaa euroa. Peruspalvelujen valtionosuus ilman verotulojen tasausta on 1,8 miljoonaa euroa ja ne pienenevät 1,3 miljoonaa vuodesta 2026. Tulevaisuuden kannalta on huomioitava, että mikäli kaupungin työllisyystilanne paranee ja verotulot lähtevät kasvuun, leikkautuu verotulojen tasaus samaan aikaan. Asia ei tosin ole täysin suoraviivainen, koska myös muiden kuntien verotulojen kehitys vaikuttaa asiaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet ovat pääosin suorite- ja yksikköhintaperusteista rahoitusta. Toisin kuin VM:n peruspalvelujen valtionosuus, ne eivät määräydy ensisijaisesti kunnan asukasluvun perusteella, vaan sen mukaan, mitä valtionosuuteen oikeuttavaa toimintaa kunta tai muu järjestäjä tosiasiallisesti järjestää. OKM:n valtionosuudet laskevat merkittävästi ensi vuonna valmistavan opetuksen määrän vähennyttyä olennaisesti. Talousarviossa on arvioitu, että valmistavan opetuksen valtionosuudet laskevat 600 000 euroa vuodesta 2026.

Kokonaisuudessaan vuoden 2027 valtionosuuksien ennakoidaan olevan 12,3 miljoonaa euroa ja ne laskevat noin 1,3 miljoonaa euroa vuodesta 2026.

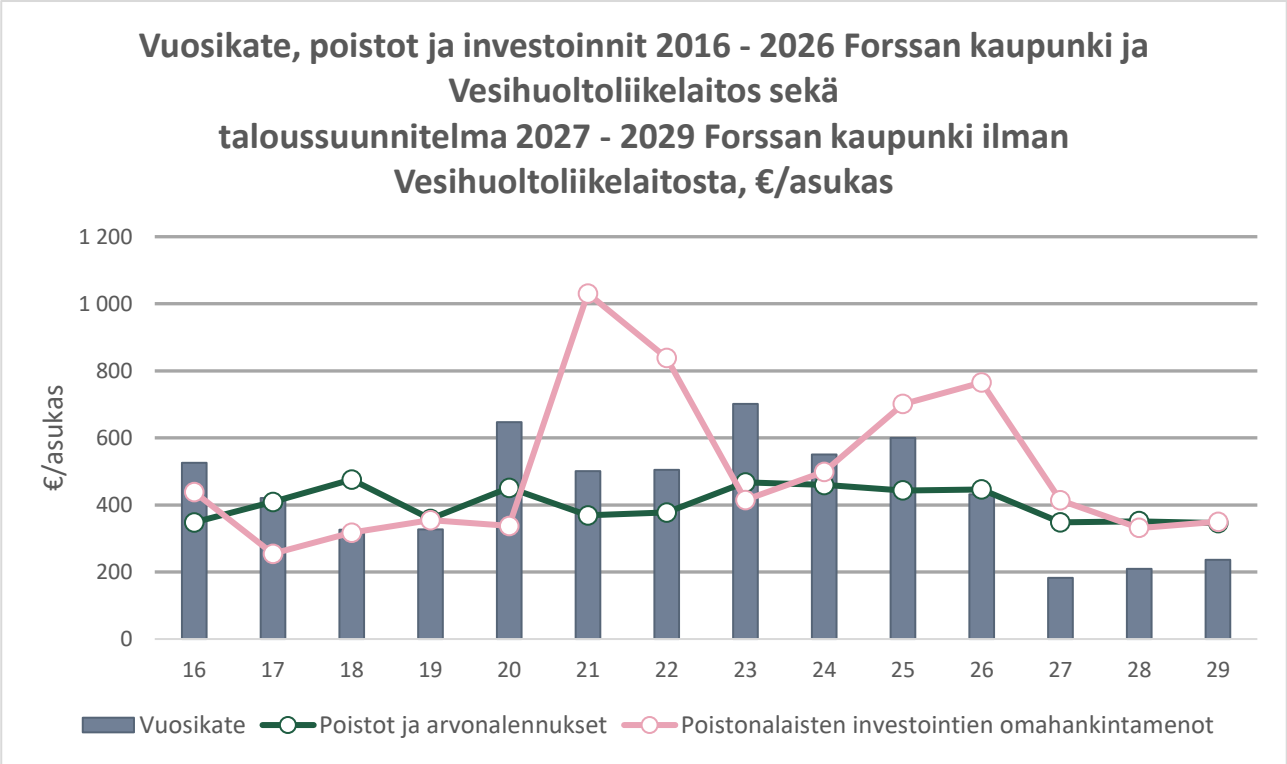
Forssan kaupungin keskeisten talouden tunnuslukujen kehitys ja tulorahoituksen riittävyys

Kuntataloudessa on tavoitteena oltava tulorahoituksen riittävyys, mikä tarkoittaa sitä, että usean tilikauden tarkastelujaksolla tuloslaskelmaan merkittyjen tulojen tulee kattaa tuloslaskelmaan merkityt menot. Kuntalaki toteaa, että taloussuunnitelma on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Vuosikatteen riittävyyttä poistoihin voidaan pitää yhtenä kunnan talouden tasapainon perustunnuslukuna. Pitkän aikavälin tasapainoa arvioitaessa on lisäksi tarkasteltava vuosikatteen riittävyyttä investointien omahankintamenoon. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Tulorahoituksen riittävyyttä voidaan paremmin arvioida vertaamalla vuosikatteen, poistojen sekä poistonalaisten investointien omahankintamenojen suuruutta toisiinsa.

Talousarvion mukaan kaupungin vuosikate on koko suunnitelmakauden ajan selvästi poistoja pienempi. Ilman riittäviä suunnitelmavuosille kohdistuvia sopeutustoimia Forssan kaupungin talouden ei voi sanoa olevan tasapainossa suunnitelmakaudella. Toisaalta vahvan kassan vuoksi kaupungin lainakanta asukasta kohden ei kasva suunnitelmakauden aikana, vaikka vuosikate on selvästi myös investointeja pienempi koko suunnitelmakauden ajan.

Suunnitelmakaudelle ei ole suunniteltu isoja yksittäisiä investointeja, vaan investointiohjelma sisältää ennemminkin ylläpitäviä pienehköjä korjausinvestointeja. Siitä huolimatta myös niiden tasoa on pohdittava tulevina vuosina, mikäli vuosikate ei kehity paremmaksi. Investointiohjelma vaikuttaa suoraan kaupungin lainanottotarpeeseen ja sitä kautta suhteelliseen velkaantumiseen ja lainanhoitokatteeseen.

Talousarviossa kaupungin suunnitelmakauden vuosikatteen määrä on noin 10,1 miljoonaa euroa ja investointien rahavirta 17,6 miljoonaa euroa. Kun huomioidaan lainojen vuosittainen noin 3,4 miljoonan euron lyhennystahti, niin kaupungin rahavirrat ovat selvästi negatiivisia. Vahvan kassan vuoksi vuodelle 2027 ei ole suunniteltu uuden lainan nostoa, mutta suunnitelmavuosina uutta lainaa on nostettava vanhojen lainojen lyhennyksiä vastaava määrä.

Kaupungin lainamäärä on talousarviovuoden alussa noin 28,0 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelman mukaan lainamäärä pienenisi suunnitelmakaudella 3,4 miljoonaa euroa 24,6 miljoonaan euroon vuoden 2029 loppuun mennessä. Asukasta kohden lainamäärä olisi silloin 1 528 euroa. Lainamäärään kehitykseen liittyy luonnollisesti epävarmuutta, mutta suunnitelman mukaan heikkojen vuosikatteiden vuodet eivät kasvata kaupungin lainakantaa.

Kaupungin lainanhoitokate on talousarviovuonna 0,9. Suunnitelmavuosien lainanhoitokatteet ovat 1,0 ja 1,2. Mikäli lainanhoitokate on alle 1, tarkoittaa tämä, ettei kaupungin tulorahoitus riitä lainojen korkokuluihin ja lyhennyksiin. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on yli 2 ja tyydyttävä kun lainanhoitokate on 1–2.

Kaupungin talouden keskeisistä tunnusluvuista on graafisia esityksiä talousarviokirjan liitteenä.

Riskienhallinta

Kaupungin riskienhallinta on kytketty osaksi taloussuunnitteluprosessia ja raportointia. Käytössä on Granite riskienhallintaohjelma, johon toimialat kirjaavat keskeisimmät riskit ja niiden hallintakeinot. Osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä toimialat tarkastavat riskienhallinnan tilanteen ja raportoivat tarvittaessa oleellisista tapahtumista. Talousarvioon on kirjattu palveluittain riskianalyysi vain olennaisimmista toimintaan ja talouteen vaikuttavista riskeistä.

Keskeisiä riskejä suunnitelmakaudella ovat työllisyyden, valtionosuuksien ja verotulojen kehitys. Vesihuoltoliikelaitoksen yhtiöittäminen on merkittävä muutos ja siihen liittyy riskejä, vaikka valmistelutyössä on pyritty ennakoimaan ja varautumaan yhtiöittämiseen eri näkökulmista. Pidemmällä aikavälillä lasten ja nuorten määrän vähentyminen vaikuttaa palvelutarpeeseen ja kaupungin on huolehdittava palvelujen vastaavan muuttuvaan kysyntään. Tällä hetkellä joitakin erikoisammatteja lukuun ottamatta osaavaa työvoimaa on saatavilla.

Talouden piristyessä riski osaavan työvoiman saatavuudesta kasvaa ja sen vuoksi kaupungin on huolehdittava työhyvinvoinnista ja vetovoimaisuudestaan.

Perus ICT-palvelut kilpailutetaan vuoden 2026 lopulla. Toimittajan vaihdos on sekä taloudellisesti että toiminnallisesti riski. Hankintalain uudistuksen myötä useat kunnat ovat kilpailuttamassa vastaavia palveluja samaan aikaan, mikä on omiaan kasvattamaan hankintaan liittyviä riskejä. Tätä riskiä on pyritty pienentämään panostamalla hankinnan määrittelyyn ja hankintailmoitukseen huomattavasti. Oma lukunsa tulee olemaan varsinainen toimittajan vaihdos. Sen sujuvuuteen tulee vaikuttamaan vanhan toimittajan kyky ja halu täyttää auttamisvelvoitteensa. Toisin sanoen edellisen palveluntuottajan tulee kohtuullisesti myötävaikuttaa siihen, että palvelut voidaan siirtää uudelle palveluntuottajalle hallitusti ja ilman tarpeettomia käyttökatkoja.

2.3 VÄESTÖ

Vuoden 2026 alussa Forssassa oli 16 444 asukasta. Väestön määrä on laskenut melko tasaisesti noin 0,8 prosentin vuosivauhtia. Vuonna 2023 väkiluku kasvoi lisääntyneen maahanmuuton seurauksena, mutta kyseinen vuosi vaikuttaa jäävän toistaiseksi poikkeukseksi. Syyskuussa 2026 asukkaita on 16 114.

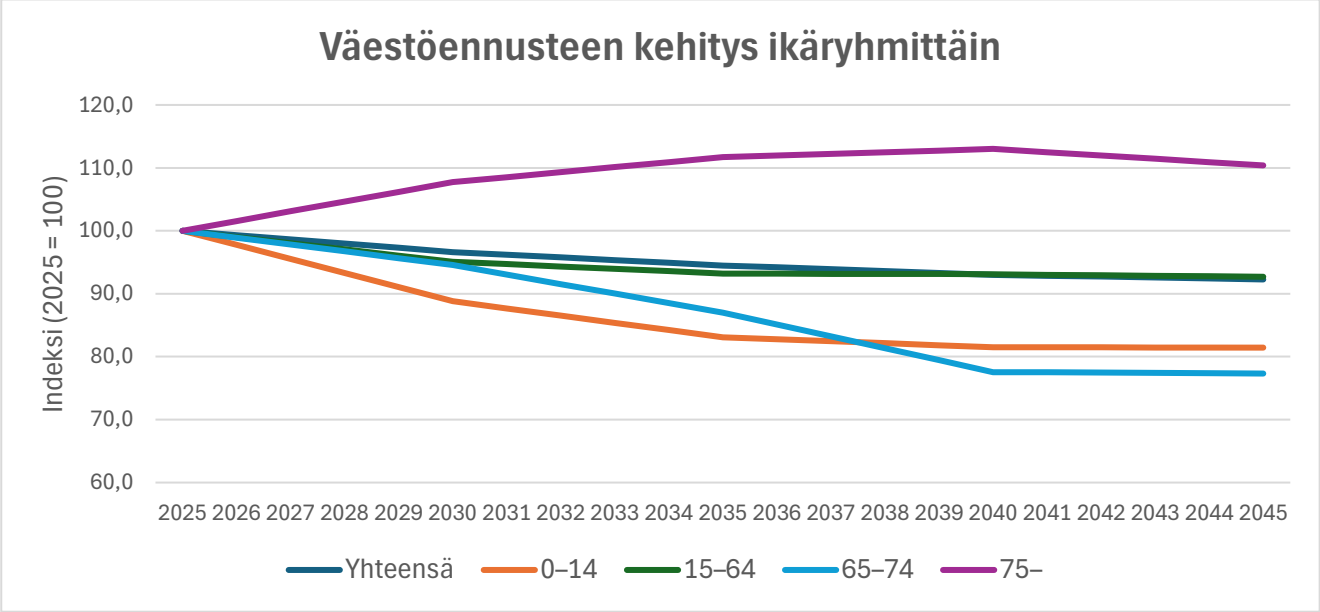
Forssan kaupungin väestön kehitys 2015–2026 StatFin vuoden 2026 tietokannan mukaan. 2026* on tilastokeskuksen ennuste

Vuosi	Väestö 31.12.	Muutos hlöä	Muutos %
2015	17 422	-99	-0,6
2016	17 328	-94	-0,5
2017	17 185	-143	-0,8
2018	17 028	-157	-0,9
2019	16 901	-127	-0,7
2020	16 800	-101	-0,6
2021	16 570	-230	-1,4
2022	16 457	-113	-0,7
2023	16 502	45	0,3
2024	16 443	-59	-0,4
2025	16 365	-78	-0,5
2026*	16 307	-58	-0,4

Väestöennuste ikäryhmittäin tilastokeskuksen vuoden 2024 ennusteen mukaan on esitetty alla olevassa taulukossa.

Väestö 31.12. (ennuste 2024)					
		ikäluokka			
	yhteensä	0-14	15-64	65-74	75-
2025	16 195	1 751	8 966	2 544	2 934
2030	15 647	1 555	8 525	2 406	3 161
2035	15 303	1 455	8 358	2 213	3 277
2040	15 063	1 427	8 347	1 973	3 316
2045	14 943	1 426	8 311	1 967	3 239

Väestöennuste indeksoituna eri ikäluokittain tilastokeskuksen ennusteen mukaan:

3.1 ESITYSTAPA JA RAKENNE

Talousarvio ja kolmeksi vuodeksi laadittu taloussuunnitelma sisältävät tuloslaskelmaosan, rahoitusosan, käyttötalousosan ja investointiosan. Lisäksi talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät yleisen osan, konserniyhteisöjen tavoitteet sekä tarvittavat liitteet. Kaupungin kokonaistaloutta kuvataan talousarvion ja taloussuunnitelman tuloslaskelmaosassa ja rahoitusosassa.

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaiset toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Toimintakate = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Tulorahoitus on ylijäämäinen, mikäli vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, jos vuosikate alittaa poistot. Mikäli vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Tuloslaskelmassa tilikauden tuloksen käsittelyerät (poistoerot, vapaaehtoisten varausten muutokset ja rahastojen muutokset) eivät ole määrärahoja tai tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia eriä. Valtuusto hyväksyy kuitenkin niitä koskevat suunnitelmat talousarvion tuloslaskelmaosan hyväksymisen yhteydessä.

RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään kunnan rahoituslaskelma ns. rahavirtalaskelmana, jossa erikseen on nähtävissä toiminnan ja investointien rahavirrat, jotka käsittävät tulorahoituksen ja investointierät. Lisäksi rahoituslaskelmasta käy ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainauksen ja lainakannan muutokset. Niiden jälkeen esitetään maksuvalmiuteen vaikuttavat omien pääomien muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, saamisten ja korottomien velkojen muutokset. Rahoituslaskelman selkeyden säilyttämiseksi esitetään siinä eriteltynä vain kokonaistalouden kannalta olennaiset erät.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Kaupungin toiminnan ohjausta kuvataan puolestaan käyttötalousosassa ja investointiosassa. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa kuntalain edellyttämät toiminnalliset tavoitteet: kaupunkistrategiasta valitut kriittiset menestystekijät, toimenpiteet, jotka edistävät kriittisen menestystekijöiden toteutumista ja tavoitetasot talousarviovuodelle sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille palvelualueittain tehtävien hoitamiseen. Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot sisältävät myös ne sisäiset erät, joihin toimielin tai muu toiminnasta vastaava yksikkö voi vaikuttaa.

Käyttötalousosassa esitetään myös palvelun tuloslaskelma, josta ilmenee toiminnan kustannusrakenne kokonaisuudessaan. Kustannusrakenne on alustava ja se tarkentuu käyttösuunnitelmassa. Kokonaiskustannuksissa esitetään pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden (käyttöomaisuuden) suunnitelman mukaiset poistot.

Lisäksi käyttötalousosassa esitetään palveluittain toiminnan painopisteet talousarviovuonna, muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa, keskeiset muutokset ja asiat taloussuunnitelmasta sekä keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi. Lisäksi esitetään keskeiset mittarit ja tunnusluvut, joita seurataan.

Talousarviomäärärahat hyväksytään vuoden 2027 palveluiden osalta. Vuodet 2028 ja 2029 ovat alustavia arviota, eivät määrärahoja. Käyttötalousosa sisältää 17 palvelualuetta, joille osoitetaan menomäärärahat ja tuloarviot.

INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankeryhmille. Investointiosassa käsitellään vain aktivoitavat hankintamenot. Tuloarviona esitetään valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointimenoihin. Käyttöomaisuuden myynneistä esitetään suunnitelman mukainen hankintamenojäännös. Investointivarauksen tai rahaston käyttö hankkeen rahoitukseen esitetään erikseen sitovana perusteluna.

Investointiosaan varataan määrärahat hyödykkeen hankintaan, mikäli hyödykkeen tai hyödykkeen eri komponenttien verollinen hankintahinta on vähintään 10.000 euroa.

Määrärahat esitetään talousarviokirjassa hankeryhmittäin.

LIIKELAITOS

Kaupungilla on ollut yksi kuntalain mukainen liikelaitos: Forssan vesihuoltoliikelaitos. Liikelaitoksen toiminta muuttuu yhtiömuotoiseksi vuoden 2027 alusta lukien ja näin ollen vesihuoltoa ei ole yhdistelty kaupungin talousarvioon. Vesihuoltoyhtiö kuuluu kaupunkikonserniin.

KAUPUNKIKONSERNI

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kaupungin sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla yksin tai muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö).

Kaupunginvaltuusto hyväksyy tavoitteet talousarviossa ja -suunnitelmassa myös kaupunkikonsernille.

Forssan kaupungin konsernirakenne on seuraava:

	kaupungin omistusosuus %
Tytäryhteisöt:	
Forssa-asunnot Oy	100,00*
Loimijoen Kuntapalvelut Oy	93,60*
Loimijoen Tilitoimistopalvelut Oy	68,75*
Forssan Yrityskehitys Oy	100,00*
Forssan Vesihuolto Oy	100,00*
Forssan kaupungin Vanhustenkotiyhdistys ry	jäsen
Osakkuusyhteisöt:	
As Oy Tölönrivi	40,20
Kuntayhtymät:	
Hämeen liitto	11,73
Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä	44,12*

Konsernitavoitteet asetetaan talousarvion yhteydessä * merkityille yhteisöille.

3.2 SITOVUUS

KÄYTTÖTALOUSOSA

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio on oikeudellisesti sitova, mutta taloussuunnitelma on vain ohjeellinen; ainoastaan alijäämän kattamiseksi esitetyt toimenpiteet ovat sitovia.

Käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia toimialatasolla. Kyseessä on bruttositovuus, menot ja tulot ovat molemmat erikseen sitovia. Käyttötalousosa sisältää yhteensä 17 eri palvelualuetta.

Nettositovuuden piirissä ovat seuraavat käyttötalousosan palvelut
- 230 Vapaa-aikapalvelut
- 280 Hyvinvointi- ja kehityspalvelut
- 580 Yhteistoiminta-alueen jätehuolto

Käyttötalousosassa esitetyt palvelujen menestystekijät, toimenpiteet ja tavoitetasot sekä taloudelliset tavoitteet eli määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia. Käyttötalousosassa esitetyt tunnusluvut, painopisteet, jne. eivät ole sitovia tavoitteita.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot sekä kokonaiskustannusarviot ovat sitovia hankeryhmittäin tai hankkeittain. Sitovat hankeryhmät tai hankkeet on merkitty investointiosaan kirjaimella (s). Mikäli investoinnin hankintamenon ennakoidaan ajoittuvan kahdelle tai useammalle vuodelle, hyväksyy valtuusto investoinnin hankinnan kokonaiskustannusarvion sitovana, jolloin kustannusarvion sisällä tapahtuvat vaihtelut vuositasolla ovat sallittuja. Vuodet 2028–2029 ovat suuntaa antavia, eivät varsinaisia määrärahoja.

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosassa sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat:
- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustuotot ja -kulut yhteensä

RAHOITUSLASKELMAOSA

Rahoituslaskelmaosassa sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat:
- antolainasaamisten lisäys
- antolainasaamisten vähennys
- lainakannan muutos

LIIKELAITOS JA KONSERNIYHTEISÖT

Konsernin tytäryhteisöille asetetut tavoitteet eivät ole sitovia valtuustoon nähden.

3.3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kaupunginhallitus sen täytäntöönpano-ohjein lautakuntien, tilivelvollisten viranhaltijoiden ja muiden viranomaisten noudatettavaksi.

Kaupunginhallitus, lautakunta tai johtokunta päättää sen jälkeen käyttösuunnitelmasta, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä. Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot seuraavan tason yksiköille (käyttötalousosa) ja kohteille (investointiosa) osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi.

Kaupunginhallituksen, lautakunnan tai johtokunnan määräämä ja sen alainen viranhaltija päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmista sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja osamäärärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja jakamalla osamäärärahat ja -tuloarviot pienempiin ja tarkempiin osiin.

Toimivallanjakoa koskevat määräykset annetaan hallintosäännössä.

3.4 TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Talousarviossa kaupunginvaltuusto hyväksyy toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet palvelualueittain. Alemman palveluyksikkötason tavoitteet hyväksytään lautakuntien käyttösuunnitelmissa. Valtuusto hyväksyy talousarviossa myös toiminnalliset ja taloudelliset konsernitavoitteet tytäryhtiöille ja kuntayhtymille.

Kaupungin talousarvion toteutumisen seuranta tapahtuu kuukausiraportoinnilla siten, että kaupunginhallitukselle informoidaan talousarvion toteutumisesta aina kuukauden päätyttyä seuraavan kuukauden aikana tuloslaskelmatasolla. Raportti sisältää myös toteumaennusteen koko vuodelle. Tällä tavoin voidaan reagoida ajoissa mahdollisiin muutostarpeisiin toiminnassa ja talousarviossa. Myös lautakunnat ja johtokunnat käsittelevät kuukausiraportin kokouksissaan kuukausittain. Lisäksi laaditaan osavuosikatsaukset maalis-, kesä- ja syyskuun lopun tilanteesta.

Liitteenä 3 on kokonaiskuvaus kaupungin arviointijärjestelmästä. Valtuuston hyväksymä talousarviokirja ja lautakuntien ja esihenkilöiden hyväksymät käyttösuunnitelmat muodostavat luettelon tavoitteista ja mittareista, joita talousarviovuoden aikana seurataan.

4 KÄYTTÖTALOUSOSA

4.1 KÄYTTÖTALOUSOSAN LASKENTAPERUSTEET

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelmakauden ensimmäinen vuosi.

HENKILÖSTÖKULUT

Henkilöstökulujen määrärahoissa on huomioitu 1.4.2027 voimaan astuvat 2,00 prosentin yleiskorotus, 0,40 prosentin paikallinen järjestelyerä ja 0,40 prosentin kehittämisohjelmaerä. Henkilöstökulujen vuosikustannusmuutokseen ovat vaikuttamassa myös jo kesken vuotta 2026 tehdyt sopimuskorotukset. Työehtosopimuksen mukaisten korotusten kustannusvaikutus vuodelle 2027 on 3,85 prosenttia (vuosikeskiarvojen muutos vuodesta 2026).

Forssan kaupungin sosiaalivakuutusmaksuina on käytetty seuraavia arvioita vuosille 2027–2029:

%-yksikköä	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut	1,91	1,91	1,84	1,84
Työttömyysvakuutusmaksut	1,10	1,04	1,04	1,04
Tapaturmavakuutusmaksut	0,22	0,22	0,22	0,22
Muut vakuutusmaksut	0,06	0,06	0,06	0,06
Eläkemaksut				
Työnantajan osuus palkkaperusteisesta eläkemaksusta	16,85	17,10	17,10	17,10
Tasausmaksu	2,87	1,55	1,55	1,55
Opettajien eläkemaksu	16,52	17,23	17,23	17,23

Tasausmaksu kevenee huomattavasti vuonna 2027. Muutos kunnille yhteensä 120 miljoonaa euroa, joka tarkoittaa keskimäärin 1,3 prosenttiyksikön vähentymistä. Kevennyksen taustalla on Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän sijoitustuottojen vahva kehitys ja palkkasumman reaalikasvun jatkuminen matalan inflaation vuoksi.

PALVELUJEN OSTOT

Palvelujen ostot tililuokittain on esitetty alla olevassa taulukossa.

		TP 2025	TA+MUUT. 2026	TA 2027	Ero %
Palvelujen ostot		-17 287 569	-18 789 850	-19 214 197	2,3
4300	Asiakaspalvelujen ostot	-811 356	-938 996	-707 403	-24,7
4340	Asiantuntijapalvelut	-1 622 739	-1 721 935	-1 775 715	3,1
4341	Toimistopalvelut	-4 797	-100	-100	0,0
4342	ICT-palvelut	-3 049 783	-3 420 556	-3 788 800	10,8
4344	Rahoitus- ja pankkipalvelut	-19 004	-19 000	-19 550	2,9
4346	Työvoiman vuokraus	-92 682	-65 000	-132 000	103,1
4348	Tulkkauspalvelut	-32 357	0	-26 500	
4350	Painatukset ja ilmoitukset	-213 425	-279 000	-293 800	5,3
4360	Posti- ja kuriiripalvelut	-53 031	-75 653	-72 245	-4,5
4370	Vakuutukset	-95 561	-152 671	-160 030	4,8
4380	Puht.pito- ja pesulapalvelut	-1 893 383	-1 880 289	-2 045 948	8,8
4390	Rakenn. ja alueiden rakentamis	-1 405 707	-1 278 985	-1 313 187	2,7
4400	Koneiden, kaluston ja laitteid	-261 322	-286 760	-288 055	0,5
4410	Majoitus- ja ravitsemuspalvelu	-2 475 478	-2 887 905	-2 925 060	1,3
4420	Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-1 299 145	-1 560 205	-1 522 854	-2,4
4430	Sosiaali- ja terveyspalvelut	-776 714	-510 800	-418 350	-18,1
4440	Koulutus- ja kulttuuripalvelut	-233 565	-337 075	-353 840	5,0
4450	Osuus verotuskustannuksiin	-174 437	-168 300	-158 400	-5,9
4460	Muut yhteistoimintaosuudet	-2 499 461	-858 500	-884 560	3,0
4470	Muut palvelut	-272 938	-2 349 120	-2 327 800	-0,9

SISÄISET ERÄT

Käyttötalousosan palvelukohtaisiin määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät myös sisäisen laskutuksen erät. Sisäisiä tuottoja perivät seuraavat yksiköt: ICT-palvelut, puhelinpalvelut, painatuspalvelut, postituspalvelut, logistiikkapalvelut ja tilapalvelu ja maankäyttöpalvelu.

Sisäiset erät eriteltyinä ovat**:**

ICT-palvelut	1 109 420 euroa
Painatuspalvelut	105 000 euroa
Puhelinpalvelut	26 200 euroa
Postituspalvelut	28 480 euroa
Logistiikkapalvelut	95 000 euroa
Maankäyttöpalvelut ja tilapalvelu	9 161 860 euroa
Yhteensä	10 525 960 euroa

KÄYTTÖTALOUSOSA (ulkoiset + sisäiset)

KESKUSHALLINTO

100 KESKUSHALLINTO	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	1 762 086	1 342 730	1 548 352	1 614 352	1 614 352
Kulut	-5 953 175	-6 437 070	-6 540 281	-6 737 291	-6 737 291
Toimintakate	**-4 191 089**	**-5 094 340**	**-4 991 929**	**-5 122 939**	**-5 122 939**

700 VAALIT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	19 271	0	33 330	0	19 630
Kulut	-51 883	-1 890	-46 760	-1 305	-90 510
Toimintakate	**-32 612**	**-1 890**	**-13 430**	**-1 305**	**-70 880**

710 TARKASTUSTOIMINTA	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kulut	-46 562	-58 740	-58 710	-58 710	-58 710
Toimintakate	**-46 562**	**-58 740**	**-58 710**	**-58 710**	**-58 710**

KESKUSHALLINTO YHTEENSÄ

10 KESKUSHALLINTO	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	1 781 357	1 342 730	1 581 682	1 614 352	1 633 982
Kulut	-6 051 620	-6 497 700	-6 645 751	-6 797 306	-6 886 511
Toimintakate	**-4 270 263**	**-5 154 970**	**-5 064 069**	**-5 182 954**	**-5 252 529**

SIVISTYSPALVELUT

200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	26 528	311 688	244 952	244 952	244 952
Kulut	-2 511 325	-2 954 536	-3 122 080	-3 183 080	-3 183 080
Toimintakate	**-2 484 797**	**-2 642 848**	**-2 877 128**	**-2 938 128**	**-2 938 128**

210 PERUSOPETUS	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	2 012 246	1 583 704	1 396 788	1 316 788	1 316 788
Kulut	-16 648 330	-16 489 060	-16 425 883	-16 563 903	-16 563 903
Toimintakate	**-14 636 085**	**-14 905 356**	**-15 029 095**	**-15 247 115**	**-15 247 115**

230 VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	1 048 436	911 150	1 238 050	1 238 050	1 238 050
Kulut	-5 309 901	-6 026 269	-7 652 917	-7 676 547	-7 676 547
Toimintakate	**-4 261 465**	**-5 115 119**	**-6 414 867**	**-6 438 497**	**-6 438 497**

240 TAIDE- JA KOULUTUSKESKUS ELLI	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	988 682	1 286 200	1 040 000	1 040 000	1 040 000
Kulut	-5 648 401	-5 809 206	-5 941 993	-5 987 893	-5 987 893
Toimintakate	**-4 659 719**	**-4 523 006**	**-4 901 993**	**-4 947 893**	**-4 947 893**

250 VARHAISKASVATUKSEN PAL-VELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	440 520	407 000	346 000	346 000	346 000
Kulut	-9 080 181	-9 520 095	-8 669 413	-8 736 473	-8 736 473
Toimintakate	**-8 639 660**	**-9 113 095**	**-8 323 413**	**-8 390 473**	**-8 390 473**

280 HYVINVOINTI- JA KEHITYS-PALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	2 606 820	2 125 100	1 577 004	1 577 004	1 577 004
Kulut	-6 105 138	-6 625 892	-6 978 325	-7 085 845	-7 085 845
Toimintakate	**-3 498 318**	**-4 500 792**	**-5 401 321**	**-5 508 841**	**-5 508 841**

290 TERVEYSPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kulut	- 290 245	- 350 000	- 380 000	- 380 000	- 380 000
Toimintakate	**- 290 245**	**- 350 000**	**- 380 000**	**- 380 000**	**- 380 000**

SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ

20 SIVISTYSPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	7 123 232	6 624 842	5 842 794	5 762 794	5 762 794
Kulut	-45 593 521	-47 775 058	-49 170 611	-49 583 741	-49 583 741
Toimintakate	**-38 470 289**	**-41 150 216**	**-43 327 817**	**-43 820 947**	**-43 820 947**

TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

500 TEKNISEN JA YMPÄRISTÖTOI-MEN HALLINTO JA MAASEUTU-PALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	3 536	2 000	2 000	2 000	2 000
Kulut	- 408 509	- 391 880	- 410 879	- 409 344	- 409 344
Toimintakate	**- 404 973**	**- 389 880**	**- 408 879**	**- 407 344**	**- 407 344**

510 MAANKÄYTTÖPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	710 175	764 178	721 991	720 251	720 251
Kulut	- 700 520	- 705 450	- 703 513	- 700 008	- 700 008
Toimintakate	**9 655**	**58 728**	**18 478**	**20 243**	**20 243**

520 INFRAPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	296 605	113 200	113 200	113 200	113 200
Kulut	-3 468 807	-3 785 565	-3 904 972	-3 917 268	-3 917 268
Toimintakate	**-3 172 203**	**-3 672 365**	**-3 791 772**	**-3 804 068**	**-3 804 068**

570 TILAPALVELU	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	10 529 185	9 245 230	10 242 855	10 175 655	10 175 655
Kulut	-5 327 699	-5 181 300	-5 189 842	-5 176 277	-5 176 277
Toimintakate	**5 201 486**	**4 063 930**	**5 053 013**	**4 999 378**	**4 999 378**

580 YHTEISTOIMINTA-ALUEEN JÄ-TEHUOLTO	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	357 276	393 180	464 289	417 307	417 307
Kulut	- 357 276	- 393 180	- 464 289	- 417 307	- 417 307
Toimintakate	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

600 RAKENNUSVALVONTA JA YM-PÄRISTÖPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	273 834	327 500	389 000	389 000	389 000
Kulut	- 613 251	- 678 709	- 782 121	- 771 951	- 771 951
Toimintakate	**- 339 416**	**- 351 209**	**- 393 121**	**- 382 951**	**- 382 951**

610 MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU-PALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	156 447	10 000	10 000	10 000	10 000
Kulut	- 428 663	- 445 638	- 465 900	- 461 410	- 461 410
Toimintakate	**- 272 216**	**- 435 638**	**- 455 900**	**- 451 410**	**- 451 410**

TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI YHTEENSÄ

50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖ-TOIMI	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	12 327 056	10 855 288	11 943 335	11 827 413	11 827 413
Kulut	-11 304 724	-11 581 722	-11 921 516	-11 853 565	-11 853 565
Toimintakate	**1 022 332**	**- 726 434**	**21 819**	**-26 152**	**-26 152**

PALVELUT YHTEENSÄ

Forssa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	21 231 645	18 822 860	19 367 811	19 329 771	19 359 771
Kulut	-62 949 867	-65 854 480	-67 737 878	-68 367 409	-69 013 130
Toimintakate	**-41 718 222**	**-47 031 620**	**-48 370 067**	**-49 037 638**	**-49 653 359**

4.2 KESKUSHALLINTO

TOIMIALA 10 KESKUSHALLINTO

PALVELU 100 KESKUSHALLINTO

TILIVELVOLLINEN Hallintojohtaja

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Kaupungin keskushallintoon sisältyvät kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupungin ja konsernin johto, sisäinen tarkastus, koko kaupunkia koskevat hallintopalvelut: talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, postituspalvelut, tietohallintopalvelut, painatuspalvelut, arkistopalvelut, hankintapalvelut, matkailu, markkinointi ja viestintä sekä tarkastustoiminta ja vaalit.

Lisäksi keskushallinnon toimintoihin kuuluvat strategian mukainen kaupunkikonsernin johtaminen ja kehittäminen, kaupungin talouden ohjaus ja seuranta, talousarvion ja -suunnitelman valmistelu, tilinpäätöksen ja laskentatoimen kehittäminen sekä rahoitus- ja sijoitustoiminta, paikalliset yhteistoimintajärjestelmät, henkilöstön kehittäminen ja koulutus ja kansainvälinen toiminta.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Kaupungin valmiutta toimia häiriötilanteissa vahvistetaan	Keskeisimmille tunnistetuille häiriötilanteille laaditaan käytännön tilannekortit ja niiden toimivuutta testataan harjoituksissa.
Ajantasaisen organisaation ja innovatiivisen toimintakulttuurin Forssa	Yhtenäistetään kaupungin organisaatiokulttuuria strategisiin arvoihin pohjautuen.	Laaditaan strategian arvojen pohjalta johtamisen periaatteet ja työyhteisöjen toimintaperiaatteet.
Välittävän ja arvostavan johtamistoiminnan Forssa	Uuden kaupunkistrategian suunnitelmallinen toimeenpano käynnistetään vahvistamalla johtoryhmän strategista johtamista ja laatimalla yhteinen toimeenpanon johtamismalli.	Toteutetaan johtoryhmävalmennus, jonka osana laaditaan strategian toimeenpanon johtamismalli.
	Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta vahvistetaan lisäämällä henkilöstön tietoisuutta ja yhteistä keskustelua niiden toteutumisesta työyhteisöjen arjessa.	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn tuloksia käsitellään esihenkilötapaamisissa ja työyksiköissä henkilöstöhallinnon ja työsuojelun yhteisellä jalkautumiskierroksella. Kierroksella vahvistetaan henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoisuutta sekä keskustelua niiden toteutumisesta työyhteisöjen arjessa.
Ajantasaisen organisaation ja innovatiivisen toimintakulttuurin Forssa	Vahvistetaan kaupungin valmiuksia toimia kansainvälistyvässä ja monimuotoistuvassa toimintaympäristössä kehittämällä henkilöstön kieli- ja kulttuuritietoista osaamista sekä palvelujen yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta.	Aloitetaan kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämisprosessi, jossa kartoitetaan nykytila ja kehittämistarpeet sekä luodaan toimintamalleja osaamisen ja hyvien käytäntöjen juurruttamiseksi organisaatioon.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Varautumisen kehittäminen.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Forssan Yrityskehitys Oy:ltä ostettavat palvelut:
500 000 € yritysneuvonta, elinkeinopalvelut ja elinvoimamarkkinointi. FYKin hankesalkku 3,2 €/asukas 52 800 €. 30 000 € muut määrittämättömät FYKin hankkeet. Matkailu 80 000 €, josta kaupunki laskuttaa edelleen naapurikuntia asukasmäärien suhteessa.

200 000 € määrärahavaraus palvelujen ostoissa Forssan osaamispääoman nostamistalkoisiin ja yhteistyöhön HAMK:n kanssa. (100 000 € vuonna 2026)

ICT-palvelusopimus Tieran kanssa päättyy 30.6.2027. Vastaavat palvelut kilpailutetaan loppuvuodesta 2026 ja toimittajan vaihdosta valmistellaan kevään aikana. Toimittajavaihdokseen sisältyy toiminnallisia riskejä. Määrärahavaraus on tehty Tieran kustannusten mukaisina, mutta todelliset kustannukset selviävät vasta kilpailutuksen jälkeen. Palvelutuottajan vaihtoprojektiin on varattu sekä keskushallintoon että sivistystoimeen kumpaankin 50 000 euroa.

Varautumisen asiantuntija on uusi vakanssi. Varautumisasiantuntijan palkkakustannuksista osa laskutetaan Humppilalta, Tammelalta ja Ypäjältä.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Riskianalyysi

ICT-palveluiden kilpailuttaminen vuoden 2026 lopussa tarkoittaa sitä, että kyseisten palvelujen kustannustasoa ei voida vielä tietää kovin tarkasti ja talousarviopoikkeamat ovat mahdollisia molempiin suuntiin.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

MÄÄRÄRAHAT

100 KESKUSHALLINTO	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	1 762 086	1 342 730	1 548 352	1 614 352	1 614 352
Kulut	-5 953 175	-6 437 070	-6 540 281	-6 737 291	-6 737 291
Netto	**-4 191 089**	**-5 094 340**	**-4 991 929**	**-5 122 939**	**-5 122 939**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**1 762 086**	**1 342 730**	**1 548 352**	**1 614 352**	**1 614 352**
Myyntituotot	1 203 647	1 175 730	1 336 352	1 397 352	1 397 352
Tuet ja avustukset	260 254	157 000	202 000	207 000	207 000
Muut toimintatuotot	298 186	10 000	10 000	10 000	10 000
Toimintakulut yhteensä	**-5 953 175**	**-6 437 070**	**-6 540 281**	**-6 737 291**	**-6 737 291**
Henkilöstökulut	-1 273 372	-1 297 250	-1 361 730	-1 378 740	-1 378 740
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-1 058 507	-1 063 970	-1 133 890	-1 133 890	-1 133 890
Henkilösivukulut	- 214 866	- 233 280	- 227 840	- 244 850	- 244 850
Eläkekulut	- 186 607	- 196 730	- 191 180	- 208 190	- 208 190
Muut henkilösivukulut	-28 258	-36 550	-36 660	-36 660	-36 660
Palvelujen ostot	-3 823 780	-4 452 090	-4 478 224	-4 658 224	-4 658 224
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 790	-45 750	-65 350	-65 350	-65 350
Avustukset	-32 000	-32 000	-2 000	-2 000	-2 000
Muut toimintakulut	- 787 232	- 609 980	- 632 977	- 632 977	- 632 977
Toimintakate	**-4 191 089**	**-5 094 340**	**-4 991 929**	**-5 122 939**	**-5 122 939**
Suunnitelman muk. poistot	-95 029	- 113 540	-57 270	-57 270	-57 270
Tilikauden tulos	**-4 286 118**	**-5 207 880**	**-5 049 199**	**-5 180 209**	**-5 180 209**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilötyövuodet	15	15	15	15
Tilat m²	1 654	1 654	1 654	1 654

TOIMIALA 10 KESKUSHALLINTO

PALVELU 700 VAALIT

TILIVELVOLLINEN Hallintojohtaja

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Vuonna 2027 toimitetaan eduskuntavaalit.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Taloussuunnitelma 2027–2029

Vuonna 2028 ei toimiteta säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2029 toimitetaan alue- ja kuntavaalit sekä europarlamenttivaalit.

Riskianalyysi

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

MÄÄRÄRAHAT

700 VAALIT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	19 271	0	33 330	0	19 630
Kulut	-51 883	-1 890	-46 760	-1 305	-90 510
Netto	**-32 612**	**-1 890**	**-13 430**	**-1 305**	**-70 880**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**19 271**	**0**	**33 330**	**0**	**19 630**
Myyntituotot	19 271	0	33 330	0	19 630
Toimintakulut yhteensä	**-51 883**	**-1 890**	**-46 760**	**-1 305**	**-90 510**
Henkilöstökulut	-39 424	- 790	-33 200	-1 185	-69 440
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-33 110	- 770	-29 290	-1 155	-61 510
Henkilösivukulut	-6 314	-20	-3 910	-30	-7 930
Eläkekulut	-5 769	0	-2 970	0	-5 940
Muut henkilösivukulut	- 545	-20	- 940	-30	-1 990
Palvelujen ostot	-11 623	-1 100	-12 670	- 120	-19 940
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 836	0	- 890	0	-1 130
Toimintakate	**-32 612**	**-1 890**	**-13 430**	**-1 305**	**-70 880**

TOIMIALA 10 KESKUSHALLINTO

PALVELU 710 TARKASTUSTOIMINTA

TILIVELVOLLINEN Tarkastuslautakunta

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Tarkastuslautakunta on valtuuston asettama toimielin, joka vastaa kaupungin ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa. Lautakunnan toimintaa ohjaa kuntalaki (410/2015) ja kaupungin hallintosääntö. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Lautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Lautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset vuosittain valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan perustehtävä pysyy vuosittain samana.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Välittävä ja arvostava johtaminen	Kehittää hyvää hallintoa lisäämällä dialogia.	Arviointitilaisuuden järjestäminen.
	Laadukas arviointikertomus.	Arviointikertomus lähetetään KPMG:n järjestämään arviointikertomuskilpailuun.
	Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyön arviointimenetelmien kehittäminen.	Toteutetaan yhteistyössä tilintarkastusyhteisön kanssa.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Taloussuunnitelma 2027–2029

Riskianalyysi

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

MÄÄRÄRAHAT

710 TARKASTUSTOIMINTA	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kulut	-46 562	-58 740	-58 710	-58 710	-58 710
Netto	**-46 562**	**-58 740**	**-58 710**	**-58 710**	**-58 710**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakulut yhteensä	**-46 562**	**-58 740**	**-58 710**	**-58 710**	**-58 710**
Henkilöstökulut	-13 849	-12 730	-12 700	-12 700	-12 700
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-12 753	-12 300	-12 300	-12 300	-12 300
Henkilösivukulut	-1 096	- 430	- 400	- 400	- 400
Eläkekulut	- 998	0	0	0	0
Muut henkilösivukulut	-98	- 430	- 400	- 400	- 400
Palvelujen ostot	-32 589	-46 010	-46 010	-46 010	-46 010
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-81	0	0	0	0
Toimintakate	**-46 562**	**-58 740**	**-58 710**	**-58 710**	**-58 710**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tarkastuslautakunnan kokouspäivät	11	14	14	14
Tilintarkastajien tarkastuspäivät	35	35	35	35

4.3 SIVISTYSPALVELUT

TOIMIALA 20 SIVISTYSPALVELUT

PALVELU 200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Sivistysjohtaja

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Talous- ja hallintopalvelut vastaavat toimialan päätöksen valmistelusta, operatiivisesta johtamisesta, toiminnasta ja taloudesta sekä toimistopalveluista, joukkoliikennepalveluista ja ICT-palvelujen järjestämisestä. Koko toimialan johdon tulokulmasta merkittävimmät palveluvastuut ovat koko toimialan palvelualueiden johtaminen kaupunkistrategian, strategiaa toteuttavien ohjausasiakirjojen ja Lasten Forssa – kokonaisuuden mukaisesti sekä sidosryhmäyhteistyö.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Välittävän ja arvostavan johtamistoiminnan Forssa	Strategisesti vahva ja toiminnallisesti tarkoituksenmukainen johtoryhmätyöskentely.	Johtoryhmän kehittämisohjelman laadinta ja toteuttaminen.
Ajantasaisen organisaation ja innovatiivisen toimintakulttuurin Forssa	Käytettävissä toimintaa ja taloutta tukevat ICT- ja mobiiliratkaisut.	Osallistuminen kaupungin sähköisen tilavarausjärjestelmän hankintaprosessiin ja järjestelmän käytön konseptointiin.
	Kokonaisvaltaiset ja palveluja sekä toimintaa tukevat ICT-ratkaisut.	ICT-ulkoistuspalvelujen toimittajan ja toimialan toimijoiden välisten roolien, prosessien ja toimintatapojen määrittely.
		Kilpailutetun ulkoistuspalvelun käyttöönotto.
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Määritelty ajantasainen varautumisen ja turvallisuuden edistämisen toimintakulttuuri.	Toimialan varautumisen ja turvallisuuden rakenteiden ja prosessien ajantasaistaminen ja yhteensovittaminen koko kaupunkiorganisaatiota koskevien vastaavien rakenteiden kanssa.
	Hyvinvointisuunnitelman laaja-alainen ja suunnitelmallinen implementointi.	Kaikki palvelualueet suunnittelevat osaltaan #forssavälittää - Forssan laaja hyvinvointikertomus 2026-2029 -asiakirjan suunnitelmaosion keskeisten työalueiden toteuttamista.
	Lukutaidon kehittäminen kaikissa ikäväestöryhmissä.	Lukutaitostrategia-työryhmän perustaminen ja ko. strategian laadinnan käynnistäminen.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Palvelutarpeen muutosten ennakointi ja muutosten vaikutusten huomiointi resursseja kohdistettaessa. Toimialan organisaatiokulttuuri ja johtamistoiminta (vrt. henkilövaihdokset). Turvallisuus- ja valmiustyö sekä riskienhallinta. ICT-ulkoistuspalvelujen toimittajavaihdos. Laaja-alaisten ja organisaatiorajat ylittävien toiminta- ja yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen erityisesti työllisyyden ja kotoutumisen prosessien osalta. " #forssavälittää - Forssan laaja hyvinvointikertomus 2026–2029" - asiakirjan suunnitelmaosiossa määriteltyjen työalueiden huomiointi kaikissa toimialan palveluissa.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Muun muassa: henkilöstövaihdoksiin valmistautuminen 90 000 € (sis. sivukulut), ICT-ulkoistuspalvelujen muutos 50 000 €, työttömyysetuuksien kuntaosuuksiin on varattu 350 000 € enemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa, kolme hyvinvointitilaa ja niiden käytön organisointi 74 042 €, Vesihelmen vuokrat 940 310 €. Ko. määrärahat on kohdennettu asianomaisten palvelujen kustannuspaikoille.

Koko toimialan toimintatuottojen nettovähennys 862 048 €.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Palvelutarpeiden muutosten huomiointi kaikessa palvelutuotannossa. Työllisyyspalvelujen sekä kotoutumis- ja asettautumispalvelujen toimivat ja tuloksekkaat prosessit. Saavutettavuuden edistäminen joukkoliikennettä edelleen kehittämällä. " #forssavälittää - Forssan laaja hyvinvointikertomus 2026–2029" - asiakirjan suunnitelmallinen toiminnallistaminen. Erilaisten toimintatuotto -mahdollisuuksien tunnistaminen.

Riskianalyysi

Häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautuminen.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Palvelutarpeen muutoksiin reagointi etupainotteisesti.

Palvelutarpeiden ja henkilöstöresurssin kohdentamisen sekä osaamisen kehittämisen synkronointi.

Painopisteenä kasvun edellytyksiä lisäävät toimenpiteet: työllistämisen, työllistymisen ja asettautumisen tukeminen sekä vaikuttava hyvinvointityö.

MÄÄRÄRAHAT

200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	26 528	311 688	244 952	244 952	244 952
Kulut	-2 511 325	-2 954 536	-3 122 080	-3 183 080	-3 183 080
Netto	**-2 484 797**	**-2 642 848**	**-2 877 128**	**-2 938 128**	**-2 938 128**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**26 528**	**311 688**	**244 952**	**244 952**	**244 952**
Tuet ja avustukset	-3 080	300 000	200 000	200 000	200 000
Muut toimintatuotot	29 608	11 688	44 952	44 952	44 952
Toimintakulut yhteensä	**-2 511 325**	**-2 954 536**	**-3 122 080**	**-3 183 080**	**-3 183 080**
Henkilöstökulut	- 740 579	- 741 590	- 866 800	- 877 800	- 877 800
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 608 355	- 593 820	- 709 540	- 709 540	- 709 540
Henkilösivukulut	- 132 223	- 147 770	- 157 260	- 168 260	- 168 260
Eläkekulut	- 115 146	- 127 270	- 134 290	- 145 290	- 145 290
Muut henkilösivukulut	-17 077	-20 500	-22 970	-22 970	-22 970
Palvelujen ostot	-1 269 833	-1 459 784	-1 510 988	-1 560 988	-1 560 988
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 167	-6 500	-17 600	-17 600	-17 600
Avustukset	-75 281	- 163 000	- 148 000	- 148 000	- 148 000
Muut toimintakulut	- 390 464	- 583 662	- 578 692	- 578 692	- 578 692
Toimintakate	**-2 484 797**	**-2 642 848**	**-2 877 128**	**-2 938 128**	**-2 938 128**
Suunnitelman muk. poistot	-4 667	-23 000	-56 320	-56 320	-56 320
Tilikauden tulos	**-2 489 464**	**-2 665 848**	**-2 933 448**	**-2 994 448**	**-2 994 448**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilötyövuodet	12	14,5	13	12
Tilat m²	40	40	40	40

TOIMIALA 20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT

PALVELU 210 PERUSOPETUS

TILIVELVOLLINEN Varhaiskasvatus- ja perusopetuspäällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Lakisääteisten perusopetuspalveluiden, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan, koulujen kerhotoiminnan sekä ylikunnallisen erityisopetuksen järjestäminen.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet takaava Forssa	Palveluverkkoselvityksen käytännön toimenpiteet.	Vieremän ja Talsoilan koulujen hallinnollinen yhdistämisselvitys käsitellään helmikuun valtuustossa. Tämän päätöksen pohjalta Vieremän johtamisjärjestelyjen toteuttaminen syksystä 2027 alkaen.
		Valtuusto on palveluverkkoselvityksen yhteydessä hyväksynyt, että 1.2.2028 mennessä tuodaan palvelutarvetta vastaava esitys perusopetuksen palveluverkosta valtuuston päätettäväksi. Tämän esityksen valmistelu vuoden 2027 aikana.
Taloudellinen järkivihreys	Henkilöstöresurssit kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti siten, että vakituisen henkilöstön määrä ja sijoittuminen vastaavat palvelutarvetta.	Uuden lukuvuoden henkilöstösuunnittelu toteutetaan koulujen välisellä yhteistyöllä henkilöstöä kuullen.
	Perusopetuksen ICT-toiminnan kehittämistä jatketaan.	ICT-toiminnan johtamis- ja vastuurakenteet selkeytetään ja ICT-ryhmien työskentelyä jatketaan.
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen ja kiusaamiseen puuttuminen.	Luokkahenki-kiusaamisen seurantapalvelun käyttöönotto 1–6-luokilla sekä toimintamallin rakentaminen seurannan ympärille.
Yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet takaava Forssa	Oppimisen tuki toteutuu oikea-aikaisesti, ennaltaehkäisevästi ja oppilaan tarpeiden mukaisesti kaikissa perusopetuksen yksiköissä.	Osallistutaan aktiivisesti seutukunnalliseen hankkeeseen *Yhdessä eteenpäin – Seudullisesti yhdenvertainen perusopetus* ja sen tarjoamiin koulutuksiin.
		Oppimisen tuen resurssit suunnitellaan tarpeen mukaisiksi.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Lasten ja nuorten hyvinvointi - liikkuvan elämän tavan kehittäminen.
Luku- ja kirjoitustaito - sivistyspalveluiden lukutaitotyöhön aktiivinen osallistuminen,
Koulunuorisotyö.
Tuen uudistukseen liittyvien toimintamallien edelleen kehittäminen: tuen resursoinnissa huomioidaan koulujen oppilasmäärä, oppilasryhmien tarpeet sekä oppilaskohtaisten tukitoimien tarve. Erityisopetuksen, samanaikais- ja yhteisopetuksen sekä muiden joustavien opetusjärjestelyjen avulla tukea pyritään kohdentamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Resurssien käyttöä ja kohdentumista seurataan lukuvuoden aikana, ja niitä suunnataan tarvittaessa uudelleen havaittujen tuen tarpeiden perusteella.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Palveluverkkoselvityksen mukaiset toimenpiteet, koulujen johtamisjärjestelyt.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Palveluverkkoselvityksen mukaiset toimenpiteet, koulujen johtamisjärjestelyt.

Riskianalyysi

Tukea tarvitsevien oppilaiden määrän kasvu ja tuen uudistuksen mukanaan tuoma lähikouluperiaate suhteessa erityiskouluun. Kelpoisen henkilöstön saatavuus.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Palveluverkon mahdolliset muutokset.
Eläköitymisen hyödyntäminen (oppilasmäärän lasku).
Tukipalvelujen tarkastelu (ICT, ateria ja siivous, kuljetukset).

MÄÄRÄRAHAT

210 PERUSOPETUS	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	2 012 246	1 583 704	1 396 788	1 316 788	1 316 788
Kulut	-16 648 330	-16 489 060	-16 425 883	-16 563 903	-16 563 903
Netto	**-14 636 085**	**-14 905 356**	**-15 029 095**	**-15 247 115**	**-15 247 115**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**2 012 246**	**1 583 704**	**1 396 788**	**1 316 788**	**1 316 788**
Myyntituotot	1 491 555	1 241 944	1 256 788	1 256 788	1 256 788
Maksutuotot	45 090	55 000	60 000	60 000	60 000
Tuet ja avustukset	325 807	136 760	0	0	0
Muut toimintatuotot	149 794	150 000	80 000	0	0
Toimintakulut yhteensä	**-16 648 330**	**-16 489 060**	**-16 425 883**	**-16 563 903**	**-16 563 903**
Henkilöstökulut	-10 545 120	-10 194 260	-10 242 950	-10 380 970	-10 380 970
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-8 580 516	-8 184 600	-8 374 580	-8 374 580	-8 374 580
Henkilösivukulut	-1 964 604	-2 009 660	-1 868 370	-2 006 390	-2 006 390
Eläkekulut	-1 711 643	-1 726 680	-1 596 790	-1 734 810	-1 734 810
Muut henkilösivukulut	- 252 961	- 282 980	- 271 580	- 271 580	- 271 580
Palvelujen ostot	-3 561 251	-3 701 418	-3 610 959	-3 610 959	-3 610 959
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 347 254	- 360 580	- 357 180	- 357 180	- 357 180
Avustukset	-98	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-2 194 608	-2 232 802	-2 214 794	-2 214 794	-2 214 794
Toimintakate	**-14 636 085**	**-14 905 356**	**-15 029 095**	**-15 247 115**	**-15 247 115**
Suunnitelman muk. poistot	-47 215	-42 080	-21 050	-21 050	-21 050
Tilikauden tulos	**-14 683 300**	**-14 947 436**	**-15 050 145**	**-15 268 165**	**-15 268 165**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Oppilasmäärä	1201	1157	1116	1084
Muiden kuntien oppilasmäärät	40	30	28	26
Henkilötyövuodet	186	183	180	177
Tilat m²	14200	14200	14200	12000

Oppilasmäärä 2027 laskettu seuraavasti: keväällä -27 oppilaita 1191 (lkm. 18.9.), yhdeksäsluokkalaisia lähtee 167 (lkm. 18.9.) ja tulevia ekaluokkalaisia 99 (eskarilaisten lkm 18.9.2026, aiemmin arvio 105). Näin ollen syksyllä 2027 perusopetuksessa olisi 1123 oppilasta. Näiden kahden keskiarvo on 1157.

Seuraavana vuonna yhdeksäsluokkalaisia on 127 ja kouluun tulevia 112. Näistä saatu keskiarvo samalla tavalla laskettuna kuin edellä: 1116 (K2028 1123 ja S2028 1108).

Vuonna 2029 yhdeksäsluokkalaisia on 146 ja kouluun tulevia 98.Näistä saatu keskiarvo samalla tavalla laskettuna kuin edellä:1084 (K 2029 1108 ja S2029 1060)

Vieraspaikkakuntalaisia on 18.9.2026 yhteensä 33, heistä seitsemän on yhdeksäsluokkalaisia. Näin ollen arvio koko vuoden keskiarvoksi. on 30.Vieraspaikkakuntalaisista neljä on kahdeksasluokkalaisia, joten vuoden 2028 arvio on päivitetty lukemaan 28.

TOIMIALA 20 SIVISTYSPALVELUT

PALVELU 230 VAPAA-AIKAPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Nuoriso- ja vapaa-aikapäällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Palvelualueeseen kuuluvat Vesihelmi, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjastopalvelut, museo sekä yleinen kulttuuritoiminta.

Vesihelmi ja liikuntapalvelut edistävät kuntalaisten liikunnallista elämäntapaa, tukevat liikuntaharrastusten aloittamista ja vahvistavat hyvinvointia ja toimintakykyä. Liikuntapalveluita tarjotaan eri-ikäisille kuntalaisille, erityisryhmät huomioiden. Palvelualue tarjoaa monipuolisia tiloja ja mahdollisuuksia harraste- ja kilpaurheiluun, omaehtoiseen liikkumiseen, virkistäytymiseen sekä matkailuun.

Nuorisopalveluihin kuuluvat nuorisotyö, koulunuorisotyö ja etsivä nuorisotyö. Nuorisopalvelut järjestävät laadukasta ja turvallista toimintaa nuorille sekä nuorisotiloissa iltaisin että monipuolisesti koulujen loma-aikoina. Toiminnan lähtökohtana on ennaltaehkäisevä työote, ja toiminnassa edellytetään päihteettömyyttä.

Palvelualue vastaa myös museo-, kirjasto- ja tietopalveluiden järjestämisestä sekä edistää eri-ikäisten kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia tiedon, kulttuurin ja yhteisen kulttuuriperinnön hyödyntämiseen. Kaupunkistrategian mukaisesti laadukkaat palvelut tukevat perusopetusta ja opiskelua, elinikäistä oppimista, tiedonhankintaa ja arjen hallintaa sekä tarjoavat mielekästä vapaa-ajan tekemistä. Samalla ne vahvistavat yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja yhteisen kulttuurin rakentumista.

Strategi-nen ta-voite	Tavoite	Toimenpiteet
Hyvinvoi-van kunta-laisen Forssa	Yhdenvertaisen osallisuuden ja osallistumisen mahdollistaminen laadukkaissa vapaa-aikapalve-luissa, joita tarjoavat kirjasto-, mu-seo, -liikunta ja nuorisopalvelut sekä Vesihelmi. Tavoitteena tarjota monipuolisesti ja laadukkaita palveluita, jotka mah-dollistavat hyvinvoinnin kaikenikäi-sille ja erilaisia kiinnostuksen koh-teita omaaville kuntalaisille.	Vesihelmen peruskorjauksen jälkeen vakiinnutetaan uusi toiminta, käynnistetään ohjattu liikunta uudelleen ja kasvatetaan kävijämäärää. Liikuntapoliittisen ohjelman päivitys aloitetaan; ohjelma valmistuu vuosina 2027–2028.
		Nuorisopalveluissa vakiinnutetaan koulunuorisotyö ala-kouluista 9. luokkaan, kehitetään nuorisotilatyötä ja to-teutetaan vuosien 2026–2030 tavoite-, kehittämis- ja toi-menpideohjelmaa.
		Kulttuuripalveluihin lisätään vuoden 2026 talousarvion toteumaan 0,4 henkilötyövuotta, jolloin kulttuurikoordi-naattorin työpanos on 1 henkilötyövuosi. Kolmiportainen kulttuurikumppanuusmalli otetaan kokonaisuudessaan käyttöön vuoden 2027 aikana.

Strategi-nen ta-voite	Tavoite	Toimenpiteet
		Kulttuuripalveluissa 40 000 euron määräraha kohdennetaan kulttuuriohjelman toteutukseen, kulttuurikumppanuuksiin, kulttuurikasvatussuunnitelmaan, kansallisiin juhlapäiviin sekä Forssa-päivään, Unplugged-puistokonserttiin, Venetsialaisiin, Ehtootoreihin ja Kehräämön perhelauantaihin.
		Museopalveluissa suunnitellaan ja toteutetaan paikallisia ja kansainvälisiä tapahtumia. Aini Vaarin näyttely valmistellaan kiertoon ja siihen liittyvä julkaisu toteutetaan.
		Kirjastossa kehitetään lukutaito-ohjelmaa yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Vapaa-aikapalveluiden saavutettavat, laadukkaat, osallistavat ja mitattavissa olevat palvelut kaikille kuntalaisille.

Vesihelmen peruskorjaus toteutettu ja uuden toiminnan vakiinnuttaminen ja asiakkaiden kävijämäärän kasvu.

Ohjaustoiminnan uudelleen käynnistäminen Vesihelmessä. Liikuntapoliitisen ohjelman päivitys aloitetaan, valmis vuonna 2027–2028.

Nuorisopalvelujen kehittäminen, koulunuorisotyön alakoulu - 9 lk.ja tilatyö keskiössä. Toteutetaan nuorisopalveluiden tavoite-, kehittämis- ja toimenpideohjelmaa vuosille 2026–2030.

Kulttuuripalvelujen kehittäminen, 1 htv kulttuurikoordinaattori ja kulttuuriohjelman mukainen kolmiportainen kulttuurikumppanuusmalli, joka otetaan lopullisesti käyttöön vuoden 2027 aikana. 40 000 euroa kohdistetaan kulttuuriohjelman täytäntöönpanoon, kulttuurikumppanuuteen, kulttuurikasvatussuunnitelmaan, kansallisiin juhlapäiviin ja tapahtumatuotantoon (Forssa-päivä, Unplugged-puistokonsertti, Venetsialaiset ja Ehtootorit, Kehräämön perhelauantait). Em. määrärahassa on noin 15 000 € korotus vuoden 2026 talousarvioon.

Museopalveluiden kansainvälisten ja paikallisten tapahtumien suunnittelu ja toteutus.

Vuosittain toteutettava asiakastyytyväisyyskysely.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Vesihelmi poissa käytöstä 1.3.2027 asti. Vesihelmen vuokramenojen lisäys vuoteen 2026 verrattuna n.940 000 euroa.

Vuoden 2026 toteumaan 0,4 htv lisäys kulttuuripalveluille kulttuurikoordinaattorin palkkaamiseen.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Forssa Textile Week 2027 -tapahtuman sisällön ja talouden suunnittelu ja valmistelu.

Pääkirjaston peruskorjaukseen varautuminen.

Tyykijazz toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2028.

Riskianalyysi

Sisäisten vuokrakulujen kasvu.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Taksojen tarkistus. Eläköitymisen hyödyntäminen.

MÄÄRÄRAHAT

230 VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	1 048 436	911 150	1 238 050	1 238 050	1 238 050
Kulut	-5 309 901	-6 026 269	-7 652 917	-7 676 547	-7 676 547
Netto	**-4 261 465**	**-5 115 119**	**-6 414 867**	**-6 438 497**	**-6 438 497**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**1 048 436**	**911 150**	**1 238 050**	**1 238 050**	**1 238 050**
Myyntituotot	375 775	294 650	733 650	733 650	733 650
Maksutuotot	86 657	94 000	71 000	71 000	71 000
Tuet ja avustukset	250 892	172 000	105 000	105 000	105 000
Muut toimintatuotot	335 112	350 500	328 400	328 400	328 400
Toimintakulut yhteensä	**-5 309 901**	**-6 026 269**	**-7 652 917**	**-7 676 547**	**-7 676 547**
Henkilöstökulut	-1 843 051	-2 020 840	-2 287 759	-2 311 389	-2 311 389
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-1 502 520	-1 633 240	-1 876 279	-1 876 279	-1 876 279
Henkilösivukulut	- 340 531	- 387 600	- 411 480	- 435 110	- 435 110
Eläkekulut	- 296 135	- 331 130	- 350 410	- 374 040	- 374 040
Muut henkilösivukulut	-44 396	-56 470	-61 070	-61 070	-61 070
Palvelujen ostot	- 686 057	- 665 394	- 971 215	- 971 215	- 971 215
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 254 015	- 268 485	- 308 258	- 308 258	- 308 258
Avustukset	-37 600	-37 600	-37 600	-37 600	-37 600
Muut toimintakulut	-2 489 178	-3 033 950	-4 048 085	-4 048 085	-4 048 085
Toimintakate	**-4 261 465**	**-5 115 119**	**-6 414 867**	**-6 438 497**	**-6 438 497**
Satunnaiset erät yhteensä	0	0	0	0	0
Suunnitelman muk. poistot	-81 289	-76 030	-60 910	-60 910	-60 910
Tilikauden tulos	**-4 342 754**	**-5 191 149**	**-6 475 777**	**-6 499 407**	**-6 499 407**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Nuorisopalveluiden käynnit	23 000	23 000	23 000	23 000
Kirjastokäynnit	105 000	105 000	105 000	105 000
Museokäynnit	11 000	11 000	11 000	11 000
Jäähallin harrastajamäärät (ei katsojat tms)	27 000	27 000	27 000	27 000
Harjoitushallin harrastajamäärät (ei katsojat tms)	22 000	22 000	22 000	22 000
Feeniksin kävijämäärä illat ja viikonloput	26 000	26 000	26 000	26 000
Vesihelmen kokonaiskävijämäärä * sis. kaikki ohjatut ryhmäliikuntatunnit	60 000	140 000	180 000	180 000
Henkilötyövuodet	43,20	43,60	43,20	43,20
Tilat m²	21 360	21 360	21 360	21 360

TOIMIALA 20 SIVISTYSPALVELUT

PALVELU 240 TAIDE- JA KOULUTUSKESKUS ELLI

TILIVELVOLLINEN Rehtori

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Korkeatasoisen lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön tarjoaminen Forssan yhteislyseossa (lukio), Lounais-Hämeen musiikkiopistossa, Forssan kuvataidekouluissa ja Wahren-opistossa (kansalaisopisto).

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Oppilaitokset parantavat lasten, nuorten ja aikuisten hyvinvointia ja tulevaisuuden uskoa.	Oppijoiden hyvä kohtaaminen: kohtaamistaitojen kehittäminen (koulutukset). Oppilaitoksissa yhteisöllisyyden kehittäminen (koulutukset, tapahtumat).
Ilmastomuutosta hillitsevä ja kestävyyteen sitoutunut Forssa	Kestävän kehityksen mukaisen toiminnan kehittäminen oppilaitoksissa.	Kestävän kehityksen sertifikaatin ylläpitoon ja hankkimiseen tähtäävät toimet oppilaitoksissa.
Erinomaisesta yrittäjäilmastostaan tunnettu Forssa	Taide- ja koulutuskeskus Ellin toiminta tukee monipuolisesti yrittäjämäistä ajattelu- ja toimintatapaa sekä yrittäjyyskasvatusta.	Lukiossa yrittäjyyteen ja talouteen keskittyviä opintojaksoja mm. yhteistyössä LHKK:n, Forssan Yrittäjien ja seutukunnallisten yritysten kanssa. Wahren-opistossa tarjotaan yrittäjyyteen tukevia kursseja. Opetuksessa korostetaan oppijan omien vahvuuksien tunnistamista.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Yhteistyön syventäminen oppilaitosten välillä. Kestävän kehityksen strategian laadinta. Lukion painopisteiden (urheiluakatemia, kuvataide- ja muotoilulinja, musiikkilinja, oppimisen tuki, Erasmus-hanke) laadukas toteuttaminen sekä erityisopetuksen vahvistaminen. Kansalaisopistossa osaamisperusteisten kurssien tarjonnan laajentaminen ja opintoryhmien lisääminen eri kohteissa talousarvion raamissa.
Kuvataidekoulussa näkyvyyden lisääminen ja yhteistyökurssien toteuttaminen
Musiikkiopiston toiminnan painopisteitä: taiteen perusopetuksen tunnettuuden lisääminen sekä kuntayhteistyön ja kuntapaikkojen säilymisen varmistaminen.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Lukion valtionosuus on kasvanut edelleen. Lukion opiskelijoiden tuen ja erityisopetuksen tarve on kasvanut.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Talous ja toiminta sopeutetaan oppilasmääriin.

Riskianalyysi

Mahdollinen oppilaskato eri oppilaitoksissa ja siihen reagoiminen. Osallistumismaksujen liian suuri korotus (esim. Wahren-opiston kurssimaksut suhteessa lähiseudun opistoihin).

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Oppilaitosyhteistyö (Ellin sisällä ja muiden seutukuntien oppilaitosten kanssa).
Voimakas toimintojen priorisointi.
Kansainvälisten opiskelijoiden määrän optimointi.

MÄÄRÄRAHAT

240 TAIDE- JA KOULUTUSKESKUS ELLI	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	988 682	1 286 200	1 040 000	1 040 000	1 040 000
Kulut	-5 648 401	-5 809 206	-5 941 993	-5 987 893	-5 987 893
Netto	**-4 659 719**	**-4 523 006**	**-4 901 993**	**-4 947 893**	**-4 947 893**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**988 682**	**1 286 200**	**1 040 000**	**1 040 000**	**1 040 000**
Myyntituotot	421 811	538 900	456 500	456 500	456 500
Maksutuotot	335 211	357 200	355 000	355 000	355 000
Tuet ja avustukset	90 361	235 000	80 000	80 000	80 000
Muut toimintatuotot	141 298	155 100	148 500	148 500	148 500
Toimintakulut yhteensä	**-5 648 401**	**-5 809 206**	**-5 941 993**	**-5 987 893**	**-5 987 893**
Henkilöstökulut	-3 681 774	-3 874 250	-3 947 390	-3 993 290	-3 993 290
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-3 010 588	-3 127 470	-3 235 760	-3 235 760	-3 235 760
Henkilösivukulut	- 671 186	- 746 780	- 711 630	- 757 530	- 757 530
Eläkekulut	- 586 211	- 639 230	- 606 970	- 652 870	- 652 870
Muut henkilösivukulut	-84 975	- 107 550	- 104 660	- 104 660	- 104 660
Palvelujen ostot	- 736 346	- 687 910	- 731 405	- 731 405	- 731 405
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 239 217	- 253 930	- 261 900	- 261 900	- 261 900
Avustukset	-3 744	0	0	0	0
Muut toimintakulut	- 987 319	- 993 116	-1 001 298	-1 001 298	-1 001 298
Toimintakate	**-4 659 719**	**-4 523 006**	**-4 901 993**	**-4 947 893**	**-4 947 893**
Suunnitelman muk. poistot	-4 709	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**-4 664 428**	**-4 523 006**	**-4 901 993**	**-4 947 893**	**-4 947 893**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kansalaisopiston opiskelijamäärä	1 800	1800	1 800	1 800
Kuvataidekoulun opiskelijamäärä	300	300	300	300
Lukion opiskelijamäärä	435	420	380	380
Musiikkiopiston opiskelijamäärä	430	430	430	430
Kansalaisopiston taiteen perusopetustunnit	800	800	800	800
Kansalaisopiston opetustunnit yhteensä	4 400	4400	4 300	4 300
Lukion opetustunnit	17 500	16500	14 500	14 500
Musiikkiopiston opetustunnit (sis. myös avoimen opetuksen)	13 730	13730	13 730	13 730
Kuvataidekoulun opetustunnit	2 550	2550	2 550	2 550
Henkilötyövuodet	58	57	56	56
Tilat m²	8 428	8428	8 428	8 428

TOIMIALA 20 SIVISTYSPALVELUT

PALVELU 250 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUT

TILIVELVOLLINEN Varhaiskasvatus- ja perusopetuspäällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Varhaiskasvatuksen palvelualue vastaa lakisääteisten varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä sellaisin toimintamuodoin ja laajuuksin, kuin Forssassa esiintyvä tarve edellyttää. Palvelualue vastaa myös lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukemisesta.

Varhaiskasvatuspalvelut tukevat forssalaisten lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja edelleen kehittäminen tähtää kokonaisuudessaan kaupunkistrategian mukaisesti järkivihreän ja lapsiystävällisen kaupungin toteuttamiseen sekä alle kouluikäisten lasten kokonaishyvinvoinnin edistämiseen.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Liikkuva varhaiskasvatus ja esiopetus.	1. Jokainen yksikkö jatkaa nykytilan arviointia ja valitsee arvioinnin pohjalta kehittämiskohteen. 2. Kehittämiskohteen mukaisia toimia arvioidaan loppuvuodesta 2027.
	Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen ja kiusaamiseen puuttuminen.	Toista kunnioittavan käytöksen suunnitelman yhdenmukaistaminen koko kaupungin varhaiskasvatuksessa.
	Leikkiympäristön kehittäminen.	1. Leikkiympäristön kehittäminen lapsia osallistaen. 2. Aikuisten osaaminen vahvistuu lasten leikeissä tapahtuvan vuorovaikutuksen ohjaamisessa. Järjestetään tähän liittyvää koulutusta.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Kehittämisen painopisteenä on asiakaskunnan moninaistumisesta johtuviin tarpeisiin vastaaminen sekä palvelujen sisällön että henkilöstön osaamisen tukemisen osalta.
Taloudenhallinnassa painopisteinä ovat palvelujen sopeuttaminen palvelutarpeeseen sekä niiden ja käytettävissä olevien resurssien pedagogisesti kestävä organisointi. Lisäksi keskitytään kelpoisen henkilökunnan aktiiviseen rekrytointiin.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Pikku-Akvarellista luopuminen syksyllä.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Vuonna 2030 voimaan tuleva varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta koskeva sääntely muuttaa päiväkotien henkilöstön kelpoisuusrakennetta siten, että vähintään kahdella kolmasosalla kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja näistä vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Forssassa muutos merkitsee tarvetta lisätä erityisesti kelpoisten opettajien ja sosionomien osuutta sekä vastaavasti vähentää lastenhoitajien osuutta henkilöstörakenteessa.

Riskianalyysi

Riskinä edellisen vuosien tapaan kelpoisen henkilöstön saanti etenkin varhaiskasvatuksen sosionomien, opettajien ja erityisopettajien tehtäviin.

Edellä mainittuun henkilöstöä koskevaan lakimuutokseen on varauduttu ennakoivasti tukemalla nykyisen henkilöstön kouluttautumista esimerkiksi tekemällä yhteistyötä Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa (vrt. JOTPA-rahoitteinen työn ohessa kouluttautumisen mahdollistava sosionomien monimuotokoulutus), hyödyntämällä JOTPA-rahoitusta myös varhaiskasvatuksen opettajaksi kouluttautumisessa ja muuttamalla henkilöstörakennetta kelpoisuuden saavuttamisen yhteydessä vakanssimuutoksilla.

Jatkossa henkilöstörakenteen muutosta toteutetaan hallitusti henkilöstön luonnollinen poistuma, kouluttautuminen ja rekrytoinnit huomioiden. Vapautuvien tehtävien täyttämisen yhteydessä arvioidaan tehtävänimike ja tarvittava kelpoisuus suhteessa vuoden 2030 henkilöstörakenteeseen. Nykyisen henkilöstön mahdollisuuksia kouluttautua varhaiskasvatuksen opettajiksi ja sosionomeiksi pyritään edelleen tukemaan, ja yhteistyötä korkeakoulujen kanssa jatketaan tarkoituksenmukaisten koulutuspolkujen löytämiseksi. Rekrytoinneissa painotetaan niitä kelpoisuusryhmiä, joissa ennakoidaan olevan vajetta vuonna 2030. Tavoitteena on saavuttaa lain edellyttämä henkilöstörakenne mahdollisimman hallitusti ensisijaisesti kouluttautumisen, luonnollisen poistuman ja ennakoivan rekrytoinnin avulla.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Suunnitelmallinen palvelutarpeen arviointi ja arviointiin perustuvat toimenpiteen palvelutarjonnassa sekä palvelujen organisoinnissa.

MÄÄRÄRAHAT

250 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	440 520	407 000	346 000	346 000	346 000
Kulut	-9 080 181	-9 520 095	-8 669 413	-8 736 473	-8 736 473
Netto	**-8 639 660**	**-9 113 095**	**-8 323 413**	**-8 390 473**	**-8 390 473**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**440 520**	**407 000**	**346 000**	**346 000**	**346 000**
Myyntituotot	15 696	15 000	26 000	26 000	26 000
Maksutuotot	278 382	285 000	230 000	230 000	230 000
Tuet ja avustukset	146 442	107 000	90 000	90 000	90 000
Toimintakulut yhteensä	**-9 080 181**	**-9 520 095**	**-8 669 413**	**-8 736 473**	**-8 736 473**
Henkilöstökulut	-6 168 490	-6 287 070	-5 505 070	-5 572 130	-5 572 130
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-5 007 024	-5 069 900	-4 503 120	-4 503 120	-4 503 120
Henkilösivukulut	-1 161 466	-1 217 170	-1 001 950	-1 069 010	-1 069 010
Eläkekulut	-1 011 548	-1 041 650	- 855 070	- 922 130	- 922 130
Muut henkilösivukulut	- 149 918	- 175 520	- 146 880	- 146 880	- 146 880
Palvelujen ostot	-1 758 557	-2 049 110	-1 972 111	-1 972 111	-1 972 111
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 022	-47 300	-45 010	-45 010	-45 010
Avustukset	- 314 692	- 320 000	- 290 000	- 290 000	- 290 000
Muut toimintakulut	- 799 420	- 816 615	- 857 222	- 857 222	- 857 222
Toimintakate	**-8 639 660**	**-9 113 095**	**-8 323 413**	**-8 390 473**	**-8 390 473**
Suunnitelman muk. poistot	-12 712	-10 290	-10 240	-10 240	-10 240
Tilikauden tulos	**-8 652 373**	**-9 123 385**	**-8 333 653**	**-8 400 713**	**-8 400 713**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
0-6 -vuotiaiden ikäluokka (lkm)	596*)	631	605	580
1-6 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen (%)	80	80	80	80
Varhaiskasvatuksen lapsimäärä				
1-2 -vuotiaat	98	125	123	117
3-5 -vuotiaat	282	278	245	233
esioppilaat **)	98	111	105	96
Henkilöstö nimikkeittäin (lkm)				
varhaiskasvatuksen opettajat	26	28	28	28
varhaiskasvatuksen sosionomit	8	17	22	26
varhaiskasvatuksen lastenhoitajat *(joista 3 kiertävää si-jaista)*	50	42	31	28
varhaiskasvatuksen erityisopett.	5	5	5	5
muut *(pk-johtajat, pphoitajat, vto:t, pk-työntekijät, palv.koord., hanketyöntekijät, vk-päällikkö)*	32	28	25	22
Henkilötyövuodet	121	120	111	104
Tilat m²	10988	10533	10077	10077

*) vuonna 2026 syntyvä ikäluokka arvioitu 70:ksi (toteuma 82, koko ikäluokka vuonna 2026 vaihdellut välillä 680-640), 2027, 2028 ja 2029 syntyneiden ikäluokat arvioitu 80:ksi.
**) lapsia, joilta puuttuu henkilötunnus tai ei ole väestörekisterissä on palveluissa n. 10 ja he vaikuttavat palveluihin osallistuvien lasten määrään

TOIMIALA 20 SIVISTYSPALVELUT

PALVELU 280 HYVINVOINTI- JA KEHITYSPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Hyvinvointi ja kehitys -palvelualueen palvelut ja toiminnot toteuttavat kuntastrategiaa ja kaupungin strategisia tavoitteita hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta, kotoutumista sekä työllistymistä ja työllistämistä monipuolisesti edistäen. Palvelualueen toimintakulttuuri painottaa vahvaa monialaista yhteistyötä ja -toimintaa palvelualueen sisällä, koko kaupunkiorganisaatiota koskien sekä etenkin kotoutumisen ja työllisyyden edistämisen osalta myös kaupungin ulkopuolisten organisaatioiden kanssa.

HyTeTu-työtä määrittää lainsäädännön lisäksi alueelliseen yhdyspintatyöhön hyväksytty strateginen yhteistyösopimus ja muut laaditut asiakirjat sekä valtuuston hyväksymät asiakirjat. Hyvinvointipalvelut tuottavat seuranta- ja arviointimateriaalia, ylläpitävät kaupungin hyvinvointitiloja sekä tukevat kaupungin palveluja näiden hyvinvointityössä.

Palvelualueen työllistymistä ja työllistämistä edistävät toimet rakentavat elinvoimaa toteuttamalla yhdessä työllisyysalueen (TyöHäme), hyvinvointialueen (Oma Häme), koulutusorganisaatioiden ja muiden yhteistyökumppaneiden sekä yritysten kanssa monialaisia palveluratkaisuja työnhakijoille ja työnantajille.

Kotoutumispalvelut vastaavat lakisääteisten kotoutumispalvelujen järjestämisestä, edistävät osaltaan asettautumista sekä koordinoivat kotoutumista edistävän toiminnan osalta palvelujen monialaista yhteensovittamista.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Taloudellinen järkivihreys	Kokonaisvaltainen ja voimavarat yhdistävä työllistymisen ja työllistämisen edistäminen.	Selvitetään mahdollisuus nykyistä toiminnallisempaan yhteistyöhön sekä yhteisiin toiminta- ja palveluprosesseihin työllisyyden ekosysteemin toimijoiden eli seudun kuntien, työllisyysalueen, hyvinvointialueen, Forssan yrityskehitys OY:n ja paikallisten koulutuksen järjestäjien kanssa.
	Seudullinen kotoutumisen ja asettautumisen edistäminen tukee elinvoimapolitiikkaa ja vastaa palvelutarpeisiin.	Tarkistettavan kaupunkistrategian mahdollisen kansainvälisyys -työalueen toiminnallistamiseksi selvitetään seudullisten lakisääteisten ja muiden kotoutumis- ja asettautumispalvelujen toteuttamisen konsepti. Em. selvityksen valmistuttua tehdään päätös Kotouttamo-yksikön toimintojen järjestämisestä vuonna 2028.
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Hyvinvointitieto on saavutettavaa ja liittyy osaksi kaupungin talouden ja toiminnan vuosiseurantaa ja -arviointia.	Rakennetaan konsepti hyvinvointisuunnitelman toteumatiedon ja HyTeTu-arviointitiedon jakamiseen osana vuosiseurantaa (vrt. osavuosikatsaukset ja tilinpäätös).

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Työllisyyttä ja kotoutumista edistävien ekosysteemien toiminnallisen yhteistyömahdollisuuksien hyödyntäminen.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyön ja työn vaikutusten seurantaprosessien ja -toimintamallien liittäminen osaksi kaupungin vuosiseurantaa.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Organisaatiorajat ylittävien yhteistoimintamahdollisuuksien selvittäminen yhteistyössä työllisyyden ja kotoutumisen ekosysteemin toimijoiden kanssa (vrt. seudun muut kunnat, TyöHäme, Oma Häme sekä LHKK ja muut koulutusorganisaatiot) (varaukset yhteensä 22 400 €).

Hyvinvointitilojen (Hyvinvointitalo, Ystävän Kammari ja Paavolan Yhteisötila) ylläpito ja toiminnan organisointi (varaus 74 042 €)

Nuorten työllistymisen ja työllistämisen tukemisen resurssointi aiempaa monipuolisemmin (lisäys TA26:een 30 000 €).

Resurssien lisääminen työttömyysetuuksien kuntaosuuksiin varautumiseen (lisäys TA26:een 350 000 €).

Toimintatuottojen vähennys vuodesta 2026 vuoteen 2027 perustuu myyntitulojen ja valtion korvausten vähenemiseen (548 096 €).

Taloussuunnitelma 2027–2029

Vahvasti palvelutarpeeseen perustuva palvelutarjonta ja mahdollisuus palvelujen organisointiin ja järjestämiseen eri organisaatioiden yhteistyössä.

Riskianalyysi

Työttömyys pysyy korkealla tasolla, mikä luo edelleen osaltaan haasteita kaupungin talouteen (vrt. työttömyysetuuksien kuntaosuudet) ja asukkaiden kokonaishyvinvoinnin toteutumiseen.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Säännölliseen ja tarkoituksenmukaiseen seurantaan ja arviointiin perustuva ennakoiva työote ja oikea-aikaiset ratkaisut palveluiden kohdentamisessa kaikkien palvelualueen työalueiden osalta.

Palvelujen ja toimintojen toteuttaminen optimaalisessa yhteistoiminnassa kaupunkiorganisaation sisällä erilaisia osaamisia ja potentiaaleja hyödyntäen.

Mahdollisuuksien selvittäminen ja edelleen hyödyntäminen palvelualueen toimintatuottojen kasvattamiseksi.

MÄÄRÄRAHAT

280 HYVINVOINTI- JA KEHITYS-PALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	2 606 820	2 125 100	1 577 004	1 577 004	1 577 004
Kulut	-6 105 138	-6 625 892	-6 978 325	-7 085 845	-7 085 845
Netto	**-3 498 318**	**-4 500 792**	**-5 401 321**	**-5 508 841**	**-5 508 841**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**2 606 820**	**2 125 100**	**1 577 004**	**1 577 004**	**1 577 004**
Myyntituotot	872 494	879 700	825 004	825 004	825 004
Tuet ja avustukset	1 733 425	1 235 000	750 000	750 000	750 000
Muut toimintatuotot	900	10 400	2 000	2 000	2 000
Toimintakulut yhteensä	**-6 105 138**	**-6 625 892**	**-6 978 325**	**-7 085 845**	**-7 085 845**
Henkilöstökulut	-1 114 444	-1 175 780	-1 162 890	-1 170 410	-1 170 410
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 910 063	- 961 920	- 959 020	- 959 020	- 959 020
Henkilösivukulut	- 204 381	- 213 860	- 203 870	- 211 390	- 211 390
Eläkekulut	- 177 922	- 180 730	- 172 860	- 180 380	- 180 380
Muut henkilösivukulut	-26 459	-33 130	-31 010	-31 010	-31 010
Palvelujen ostot	-2 023 391	-2 375 776	-2 339 221	-2 339 221	-2 339 221
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 311 208	- 323 642	- 324 190	- 324 190	- 324 190
Avustukset	-2 503 379	-2 540 000	-2 880 000	-2 980 000	-2 980 000
Muut toimintakulut	- 152 716	- 210 694	- 272 024	- 272 024	- 272 024
Toimintakate	**-3 498 318**	**-4 500 792**	**-5 401 321**	**-5 508 841**	**-5 508 841**
Suunnitelman muk. poistot	-4 979	-4 550	-6 200	-6 200	-6 200
Tilikauden tulos	**-3 503 297**	**-4 505 342**	**-5 407 521**	**-5 515 041**	**-5 515 041**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Työllisyysetuuksien kuntaosuus enintään (ka €/kk)	195 000	210 000	200 000	190 000
Suomen kielen perehdytyskurssille osallistuneet (hlö)	50	50	50	50
Laaditut kotoutumissuunnitelmat, lkm (Kotouttamon toimesta it-senäisesti laaditut / työllisyysalueen ja/tai hyvinvointialueen kanssa yhdessä laaditut).	10 / 30	10/30	5/25	5/15
Forssan HYTE-kerroin (Sotkanet)	62	62	65	68
Henkilötyövuodet	21	22	20	20
Tilat m²	1 961	2419	2419	2419

TOIMIALA 20 SIVISTYSPALVELUT

PALVELU 290 TERVEYSPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Sivistysjohtaja

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Terveyspalvelut koostuvat Riihimäen kaupungilta ostettavista ympäristöterveydenhuollon palveluista.

MÄÄRÄRAHAT

290 TERVEYSPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kulut	- 290 245	- 350 000	- 380 000	- 380 000	- 380 000
Netto	**- 290 245**	**- 350 000**	**- 380 000**	**- 380 000**	**- 380 000**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakulut yhteensä	**- 290 245**	**- 350 000**	**- 380 000**	**- 380 000**	**- 380 000**
Palvelujen ostot	- 290 245	- 350 000	- 380 000	- 380 000	- 380 000
Toimintakate	**- 290 245**	**- 350 000**	**- 380 000**	**- 380 000**	**- 380 000**

4.4 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

PALVELU 500 TEKNISEN JA YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO JA MAASEUTUPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Tekninen johtaja

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Teknisen ja ympäristötoimen johtaminen. Lautakuntatyöskentelyn koordinointi. Yhteydenpito teknisen ja ympäristötoimen asioissa kaupungin muihin hallintokuntiin, ympäristökuntiin ja muihin sidosryhmiin. Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen. Maaseutupalvelut.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Taloudellinen järkivihreys	Liiketoiminnan lisääminen Forssassa.	Forssa 3.0 kehitysloikan kaikkinainen edistäminen ja tukeminen.
Välittävän ja arvostavan johtamistoiminnan Forssa	Toimialan työtyytyväisyyden kehittäminen.	Henkilöstökyselyyn vastaaminen mahdollisimman kattavasti ja kyselyn esiin nostamien toimenpiteiden toteuttaminen koko toimialalla.
	Toimialan osaamisen ja työtyytyväisyyden kehittäminen.	Toimialan henkilöstön koulutusmahdollisuuksien turvaaminen.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Palvelinkeskushankkeen edistäminen ja hankkeen positiivisten vaikutusten hyödyntäminen.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Taloussuunnitelma 2027–2029

Toimialan palvelutuotannon sopeuttaminen tarvittaessa kasvavaan tai vähenevään palvelutarpeeseen.

Riskianalyysi

Palvelinkeskushankkeen onnistuminen ei ole ainoastaan kaupungin toimenpiteistä riippuvainen vaan siihen vaikuttavat myös valtakunnalliset ja geopoliittiset olosuhteet sekä yrityksen omat ratkaisut.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Koko toimialan talouden toteutuman tiivis seuranta ja havaittuihin poikkeamiin puuttuminen ajoissa. Onnistuminen uusien liiketoimintojen hankkimisessa.

MÄÄRÄRAHAT

500 TEKNISEN JA YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO JA MAASEUTUPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	3 536	2 000	2 000	2 000	2 000
Kulut	- 408 509	- 391 880	- 410 879	- 409 344	- 409 344
Netto	**- 404 973**	**- 389 880**	**- 408 879**	**- 407 344**	**- 407 344**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**3 536**	**2 000**	**2 000**	**2 000**	**2 000**
Myyntituotot	3 536	0	2 000	2 000	2 000
Muut toimintatuotot	0	2 000	0	0	0
Toimintakulut yhteensä	**- 408 509**	**- 391 880**	**- 410 879**	**- 409 344**	**- 409 344**
Henkilöstökulut	- 232 715	- 240 110	- 240 950	- 244 170	- 244 170
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 192 845	- 196 670	- 200 580	- 200 580	- 200 580
Henkilösivukulut	-39 870	-43 440	-40 370	-43 590	-43 590
Eläkekulut	-34 564	-36 630	-33 850	-37 070	-37 070
Muut henkilösivukulut	-5 306	-6 810	-6 520	-6 520	-6 520
Palvelujen ostot	- 150 866	- 124 450	- 141 993	- 137 238	- 137 238
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 646	-1 600	-1 900	-1 900	-1 900
Muut toimintakulut	-23 283	-25 720	-26 036	-26 036	-26 036
Toimintakate	**- 404 973**	**- 389 880**	**- 408 879**	**- 407 344**	**- 407 344**
Suunnitelman muk. poistot	-5 528	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**- 410 501**	**- 389 880**	**- 408 879**	**- 407 344**	**- 407 344**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilötyövuodet	2,5	2,6	2,6	2,6
Tilat m²	80	80	80	80

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

PALVELU 510 MAANKÄYTTÖPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Kaupungingeodeetti

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Maanhankinta ja -luovutus sekä kaupungin omistamien maa- ja vesialueiden isännöinti.
Paikkatieto-, kartta- ja mittauspalvelut.
Seudullisen (Humppila, Jokioinen, Somero, Tammela ja Ypäjä) paikkatietojärjestelmän ja internet-karttapalvelun ylläpito ja kehittäminen.
Asemakaava-alueen kiinteistörekisterinpito ja sillä tapahtuvat kiinteistötoimitukset.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Erinomaisesta yrittäjäilmastostaan tunnettu Forssa	Kaupungilla on tarjota riittävästi erilaisia tontteja yritystoiminnan tarpeisiin.	Maanhankintaan vuosittain varattua määrärahaa tulee käyttää tarkoituksenmukaisesti hankkimalla mm. sellaista maata, jota voidaan kaavoittaa monipuolisen yritystoiminnan tarpeisiin.
Taloudellinen järkivihreys	Kaupungin edunvalvonta yksityistieasioissa.	Viranhaltija osallistuu tarvittaessa tiekuntien vuosi- sekä muihin kokouksiin.
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Kaupungilla on tarjota riittävästi erilaisia tontteja asumisen tarpeisiin.	Maanhankintaan vuosittain varattua määrärahaa tulee käyttää tarkoituksenmukaisesti hankkimalla mm. sellaista maata, jota voidaan kaavoittaa monipuolisen asumisen tarpeisiin.
Ekologinen järkivihreys	Loimijoen alueen virkistys- ja suojelukäytön edistäminen.	Kysymyksessä on useammalle vuodelle ulottuva hanke. Kuluvan vuoden tavoite on jokeen kuuluvien yhteisten vesialueiden ns. kiinteistörekisteritekninen yhdistäminen, mikäli tarvittava määräraha on käytettävissä ja lainsäädäntö mahdollistaa toimenpiteen.
Luonnon ja rakennetun ympäristön monimuotoisuutta ja tasapainoa vaaliva Forssa	Kaupungilla on tarjota riittävästi rakentamisesta vapaita virkistysalueita.	Maanhankintaan vuosittain varattua määrärahaa tulee käyttää tarkoituksenmukaisesti hankkimalla mm. sellaista maata, jota voidaan käyttää virkistystoiminnan tarpeisiin.
Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa	Kuntalaisten henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista huolehditaan myös haja-asutusalueilla valitsemalla jokin tätä edistävä kehittämiskohde. Pilotointikohteeksi on otettu Matkun urheilukentän alue. Kohdetta kehitetään määrärahojen puitteissa yhdessä kyläyhdistyksen sekä muiden halukkaiden tahojen kanssa. Lisäksi selvitetään mahdollisuus ulkopuoliselle rahoitukselle eri varustuksien suhteen.	Ensimmäisessä vaiheessa alueella toteutetaan tarvittavat puiden kaadot sekä kasvillisuuden raivaukset, tavoitteena viihtyisä puistomainen kokonaisuus. Ensisijaisesti tämä pyritään toteuttamaan omana työnä. Mikäli henkilöresurssia ei tähän ole osoittaa, joudutaan työt tilaamaan ulkopuoliselta urakoitsijalta, jottei suunniteltu hankekokonaisuus viivästy tarpeettomasti.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Loimijokeen rajoittuvien osakaskuntien yhdistämisprojekti etenee resurssipulan vuoksi hidastuneena.
Tonttien myyntiä edistetään niiden jatkuvalla kunnossapidolla ja siistimisellä.
Toimintaa sopeutetaan vähentyneisiin henkilöresursseihin.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Tontinmyynnin toteutuminen on riippuvainen yleisestä taloussuhdanteesta ja -kehityksestä.
Maanhankintamääräraha on korotettu 300.000 euroon aiemmasta 200.000 eurosta. Näin pystytään reagoimaan entistä nopeammin, jos eteen tulee strategisesti tärkeä ja kriittinen maanhankinta.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Tontinmyynnin toteutuminen on riippuvainen yleisestä taloussuhdanteesta ja -kehityksestä.
Maanhankintamääräraha on korotettu 300.000 euroon aiemmasta 200.000 eurosta. Näin pystytään reagoimaan entistä nopeammin, jos eteen tulee strategisesti tärkeä ja kriittinen maanhankinta.

Riskianalyysi

Tontinmyynti ei toteudu suunnitellusti.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Uusien toimintatapojen ennakkoluuloton soveltaminen.
Raja-aitojen madaltaminen toimialan sisällä palvelualueiden välillä.

MÄÄRÄRAHAT

510 MAANKÄYTTÖPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	710 175	764 178	721 991	720 251	720 251
Kulut	- 700 520	- 705 450	- 703 513	- 700 008	- 700 008
Netto	**9 655**	**58 728**	**18 478**	**20 243**	**20 243**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**710 175**	**764 178**	**721 991**	**720 251**	**720 251**
Myyntituotot	980	1 000	1 000	1 000	1 000
Maksutuotot	189 658	130 000	130 000	130 000	130 000
Muut toimintatuotot	519 536	633 178	590 991	589 251	589 251
Toimintakulut yhteensä	**- 700 520**	**- 705 450**	**- 703 513**	**- 700 008**	**- 700 008**
Henkilöstökulut	- 334 799	- 341 680	- 343 820	- 348 300	- 348 300
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 271 788	- 273 090	- 281 020	- 281 020	- 281 020
Henkilösivukulut	-63 011	-68 590	-62 800	-67 280	-67 280
Eläkekulut	-54 819	-59 130	-53 640	-58 120	-58 120
Muut henkilösivukulut	-8 192	-9 460	-9 160	-9 160	-9 160
Palvelujen ostot	- 325 687	- 295 880	- 292 035	- 284 050	- 284 050
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 715	-9 200	-7 850	-7 850	-7 850
Avustukset	0	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Muut toimintakulut	-33 318	-23 690	-24 808	-24 808	-24 808
Toimintakate	**9 655**	**58 728**	**18 478**	**20 243**	**20 243**
Suunnitelman muk. poistot	-7 141	-10 130	-20 730	-20 730	-20 730
Tilikauden tulos	**2 514**	**48 598**	**-2 252**	**-487**	**-487**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Rekisteröidyt kiinteistöt kpl	20	20	20	20
Luovutetut tontit kpl	10	10	10	10
Vuokratut viljelysmaat ha	250	250	250	250
Henkilötyövuodet	5,2	5,2	5,2	5,2
Tilat m²	121	121	121	121

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

PALVELU 520 INFRAPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Kunnallistekniikan päällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Infrapalvelut vastaa katujen, teiden, jalkakäytävien, kevyenliikenteenväylien, siltojen, padon, torin, katu- ja puistovalaistuksen, liikenteen opastus- ja ohjausjärjestelmien, kaiteiden, puistojen, uimarantojen, pururatojen, jalkapallo- ja tenniskenttien, Talsoilan pesäpallo- ja jääkentän, venepaikkojen, talous- ja puistometsien, seudullisten virkistysalueiden sekä yleisten alueiden suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Ekologinen järkivihreys	Materiaalien kierrätys	Kierrätetään ylijäämämaita ja valmistetaan kompostimultaa.
	Vieraslajien torjunta	Torjutaan haitallisia vieraslajeja ja ehkäistään niiden leviämistä.
Ihmisystävällinen järkivihreys	Kaupunkilaisten terveyden tukeminen	Mahdollistetaan hyvät liikkumisen edellytykset ja lähiluonnon saavutettavuus.
Taloudellinen järkivihreys	Energiatehokkuuden parantaminen	Toteutetaan energiatehokkaampia ratkaisuja kaluston hankinnoissa.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Kustannustehokas ja ennakoiva toiminta päätoimintavastuualueisiin keskittyen. Toiminnan kehittäminen kestävämpään suuntaan.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Katu- ja puistoalueiden sekä yleisten alueiden kunnossapidon neliöiden ja vaatimusten kasvu.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Henkilöstön ennakkorekry eläköityvien tilalle, uusien niittyalojen perustaminen ja vuosittainen vieraslajien poisto aiheuttaa lisämäärärahatarvetta.

Riskianalyysi

Talvikunnossapidon kustannukset ovat hyvin riippuvaisia keliolosuhteista ja viime vuosina talvet ovat olleet kovia.

Kaluston vanheneminen, kunnossapitoalueiden ja vaatimusten kasvu vaikuttavat henkilöstö-, kalusto- ja materiaaliresursseihin.

Maailman tilanteen ja inflaation vaikutukset energian, palvelujen ja materiaalien kustannustasoon.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Haasteellisiin ongelmatilanteisiin varautuminen ennakkoon kaluston ja olosuhteiden suhteen.

MÄÄRÄRAHAT

520 INFRAPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	296 605	113 200	113 200	113 200	113 200
Kulut	-3 468 807	-3 785 565	-3 904 972	-3 917 268	-3 917 268
Netto	**-3 172 203**	**-3 672 365**	**-3 791 772**	**-3 804 068**	**-3 804 068**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**296 605**	**113 200**	**113 200**	**113 200**	**113 200**
Myyntituotot	118 651	35 000	35 000	35 000	35 000
Maksutuotot	65	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	30 862	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	147 026	78 200	78 200	78 200	78 200
Toimintakulut yhteensä	**-3 468 807**	**-3 785 565**	**-3 904 972**	**-3 917 268**	**-3 917 268**
Henkilöstökulut	-1 611 133	-1 864 550	-1 952 670	-1 958 820	-1 958 820
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	-1 312 611	-1 534 150	-1 615 450	-1 615 450	-1 615 450
Henkilösivukulut	- 298 522	- 330 400	- 337 220	- 343 370	- 343 370
Eläkekulut	- 259 358	- 277 530	- 284 760	- 290 910	- 290 910
Muut henkilösivukulut	-39 164	-52 870	-52 460	-52 460	-52 460
Palvelujen ostot	- 840 834	- 856 345	- 879 404	- 885 550	- 885 550
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 678 787	- 767 070	- 757 070	- 757 070	- 757 070
Avustukset	-35 000	0	0	0	0
Muut toimintakulut	- 303 053	- 297 600	- 315 828	- 315 828	- 315 828
Toimintakate	**-3 172 203**	**-3 672 365**	**-3 791 772**	**-3 804 068**	**-3 804 068**
Suunnitelman muk. poistot	-2 267 526	-2 448 260	-2 524 170	-2 524 170	-2 524 170
Tilikauden tulos	**-5 439 729**	**-6 120 625**	**-6 315 942**	**-6 328 238**	**-6 328 238**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnossapidettävät katualueet m	233510	233905	234300	234695
Puistot ym. R-luokka m² (hiilinielu)	1 131 245	1 142 614	1 153 983	1 165 352
Puistot ym. A-luokka m² (hiilinielu)	491 359	496 298	501 236	506 174
Puistot ym. M-luokka m² (hiilinielu)	9 468 702	9 563 863	9 659 023	9 754 183
Puistot ym. S-luokka m² (hiilinielu)	382 587	386 432	390 277	394 122
Kunnossapidettävät katualueet m/hlö	14595	14620	14645	14670
Katuvalaistuksen energia MWh	1570	1540	1510	1480
Henkilötyövuodet	32	32	32	32
Tilat m²	2 321	2 321	2 321	2 321

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

PALVELU 570 TILAPALVELU

TILIVELVOLLINEN Kiinteistöpäällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Tilapalvelu vastaa kaupungin palvelutuotannon edellyttämien tarpeellisten, tarkoituksenmukaisten ja terveellisten toimitilojen hankinnasta ja ylläpidosta kustannustehokkaasti.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Taloudellinen järkivihreys	Energiatehokkuuden parantaminen kiinteistöissä.	Kaupunki on liittynyt JETS sopimukseen ja sen asettamiin tavoitteisiin energiatehokkuuden parantamisessa. Teknisten ratkaisujen kehittäminen kaukolämmön ja sähkön kulutuksen vähentämiseksi. Uusiutuvaan energiaan investoiminen.
Erinomaisesta yrittäjäilmastostaan tunnettu Forssa	Kehitämme ja edistämme yhdessä kiinteistöjen käyttäjien kanssa ylläpitoa ja olosuhteita, jotta kiinteistöt palvelevat käyttäjien tarpeita ja tukevat viihtyisää ja toimivaa ympäristöä.	Kuunnellaan kiinteistöjen käyttäjien tarpeita ja toiveita tilojen kehittämisen osalta sekä kehitetään sähköisiä ylläpitojärjestelmiä vastaamaan paremmin muuttuviin tarpeisiin. Tavoitteena on luoda toimivia ja tulevaisuuden tarpeisiin mukautuvia tilaratkaisuja sekä sujuvoittaa kiinteistöjen ylläpitoa digitaalisten ratkaisujen avulla.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Kiinteistökannan suunnitelmallinen ylläpito ja kehittäminen sekä tilojen käyttöasteen ka kustannustehokkuuden parantaminen. Korjausvelan hallinta ja ennakoivien ylläpitotoimenpiteiden toteuttaminen siten, että kiinteistöjen käyttökelpoisuus, turvallisuus säilyvät. Energiakulutuksen ja kiinteistöjen käyttökulujen vähentäminen sekä energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden edistäminen.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Kiinteistöjen ylläpito- ja huoltokustannusten hallintaan kiinnitetään erityistä huomiota. Kustannustehokkuutta parannetaan tarkastelemalla huolto- ja ylläpitopalveluiden toimintatapoja, hankintoja, energiankulutusta sekä kiinteistöjen käyttöä kokonaisuutena. Talousarviossa huomioidaan myös kiinteistökannan muutokset ja niiden vaikutukset ylläpidon kustannuksiin.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Erityisesti seuraaviin asioihin kiinnitetään huomiota suunnitelmavuosina. Kustannustehokkuus, energiatehokkuus ja investointien pitkäjänteinen suunnittelu.

Riskianalyysi

Energia hinnan nousu

Äkilliset investointi- ja korjauskustannukset

Kiinteistöjen korjausvelan kasvu

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Ennakoiva kunnossapito, työn tehokas kohdentaminen, ostopalvelujen hallinta, energiatehokkuus ja talouden seuranta.

MÄÄRÄRAHAT

570 TILAPALVELU	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	10 529 185	9 245 230	10 242 855	10 175 655	10 175 655
Kulut	-5 327 699	-5 181 300	-5 189 842	-5 176 277	-5 176 277
Netto	**5 201 486**	**4 063 930**	**5 053 013**	**4 999 378**	**4 999 378**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**10 529 185**	**9 245 230**	**10 242 855**	**10 175 655**	**10 175 655**
Myyntituotot	622 811	688 650	659 055	650 055	650 055
Muut toimintatuotot	9 906 374	8 556 580	9 583 800	9 525 600	9 525 600
Toimintakulut yhteensä	**-5 327 699**	**-5 181 300**	**-5 189 842**	**-5 176 277**	**-5 176 277**
Henkilöstökulut	- 852 762	- 861 080	- 846 180	- 856 700	- 856 700
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 696 011	- 691 940	- 692 470	- 692 470	- 692 470
Henkilösivukulut	- 156 751	- 169 140	- 153 710	- 164 230	- 164 230
Eläkekulut	- 136 135	- 145 270	- 131 210	- 141 730	- 141 730
Muut henkilösivukulut	-20 617	-23 870	-22 500	-22 500	-22 500
Palvelujen ostot	-1 484 395	-1 390 770	-1 429 862	-1 405 777	-1 405 777
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 563 804	-2 498 750	-2 478 300	-2 478 300	-2 478 300
Muut toimintakulut	- 426 738	- 430 700	- 435 500	- 435 500	- 435 500
Toimintakate	**5 201 486**	**4 063 930**	**5 053 013**	**4 999 378**	**4 999 378**
Suunnitelman muk. poistot	-3 151 829	-2 784 360	-2 839 300	-2 839 300	-2 839 300
Tilikauden tulos	**2 049 657**	**1 279 570**	**2 213 713**	**2 160 078**	**2 160 078**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Palvelutuotannon käytössä m²	73 913	73 913	73913	73913
Kiinteistönhoitoala m²	118 754	100 991	100 991	100 991
Henkilötyövuodet	15,9 Täsmennetty tälle vuodelle	14,9	14,9	14,9
Tilat m²	113 039	97 052	97 052	97 052

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

PALVELU 580 YHTEISTOIMINTA-ALUEEN JÄTEHUOLTO

TILIVELVOLLINEN Jätehuoltopäällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Jätelaissa kunnille määrättyjen viranomaistehtävien sekä näihin liittyvien kehitys- ja seurantatehtävien hoitaminen. Kuntien jätehuoltoon ja viranomaistehtäviin liittyvät asiantuntija- ja suunnittelutehtävät sekä toimenpiteet, joilla näitä hoidetaan ja edistetään.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Ihmisystävällinen järkivihreys	Kuntalaisten asiointia jätehuoltoviranomaisen kanssa sujuvoitetaan.	Tehdään Facta Jätehuollon sähköisen asioinnin kehitystyö loppuun ja avataan asiointi kuntalaisten käyttöön.
Kiertotalouden edelläkävijä - Forssa	Jatketaan valmistautumista vuonna 2028 tapahtuvaan saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksen siirtymiseen kunnan vastuulle.	Jatketaan jätelautakunnan ylläpitämän jätteenkuljetusrekisterin tietojen päivittämistä liittyen kiinteistöillä käytössä oleviin jätevesijärjestelmiin sekä asumislietteiden omatoimiseen käsittelyyn.
Ajantasaisen organisaation ja innovatiivisen toimintakulttuurin Forssa	Ylläpidetään yhteistyötä jätelautakunnan yhteistyötahojen kanssa.	Järjestetään vähintään kerran vuodessa yhteistyötapaamiset toimialueen ympäristönsuojeluviranomaisten ja jätteenkuljetusyritysten kanssa.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Toiminnan painopiste keskittyy saostus- ja umpisäiliölietteisiin liittyvän rekisteritiedon ajantasaistamiseen ja kuljetusjärjestelmämuutokseen valmistautumiseen. Toinen painopiste on Facta Jätehuollon sähköisen asioinnin avaamisessa.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Projekti saostus- ja umpisäiliölietteiden rekisteritiedon ajantasaistamiseksi jatkuu talousarviovuonna. Lisäksi saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmämuutokseen valmistaudutaan perustamalla jätelautakuntaan toinen jätehuoltoneuvojan toimi.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Jätepoliittisen ohjelman päivittäminen sen jälkeen, kun saostus- ja umpisäiliölietteiden sekä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäpäätökset ovat lainvoimaisia.

Riskianalyysi

Hallinto-oikeus ei ole vielä antanut ratkaisua sekalaisen yhdyskuntajätteen eikä saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmäpäätöksiin. Valmistautuminen saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmäpäätökseen on tästä huolimatta aloitettu, sillä jätelautakunnan päätöksen mukaisesti siirtyminen kunnan järjestämään kuljetukseen tapahtuu vaiheittain vuoden 2028 aikana. Valmistautuminen on lisännyt jätelautakunnan työmäärää. Myös tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa todetaan, että siirtyminen kunnan järjestämään kuljetukseen tulee lisäämään työmäärää ja asiaan on varauduttava talousarviossa.

Hallinto-oikeuden ratkaisusta riippuu millä tavalla sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäpäätös vaikuttaa työmäärään. Esimerkiksi palautus uudelleen valmisteluun tulee lisäämään työmäärää.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Kaikki kirjeet ja päätökset yms. pyritään lähettämään kuntalaisille suomi.fi-viesteillä. Facta Jätehuollon sähköisen asioinnin avaaminen tulee tehostamaan toimintaa, sillä esim. hakemusten käsittelyyn liittyvien työvaiheiden määrä vähenee. Toisen jätehuoltoneuvojan toimen perustaminen poistaa lähes jatkuvan määräaikaisen henkilökunnan käytön tarpeen. Työtehtävien jakoa voidaan näin tehostaa ja perehdyttämiseen käytetty aika vähenee. Toiminnassa kiinnitetään huomiota avoimuuteen ja selkeyteen sekä yhteistyötahojen väliseen viestintään.

MÄÄRÄRAHAT

580 YHTEISTOIMINTA-ALUEEN JÄTEHUOLTO	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	357 276	393 180	464 289	417 307	417 307
Kulut	- 357 276	- 393 180	- 464 289	- 417 307	- 417 307
Netto	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**357 276**	**393 180**	**464 289**	**417 307**	**417 307**
Myyntituotot	357 276	393 180	464 289	417 307	417 307
Toimintakulut yhteensä	**- 357 276**	**- 393 180**	**- 464 289**	**- 417 307**	**- 417 307**
Henkilöstökulut	- 221 114	- 264 990	- 302 170	- 288 733	- 288 733
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 181 688	- 215 860	- 249 700	- 235 573	- 235 573
Henkilösivukulut	-39 426	-49 130	-52 470	-53 160	-53 160
Eläkekulut	-34 373	-41 730	-44 400	-45 550	-45 550
Muut henkilösivukulut	-5 053	-7 400	-8 070	-7 610	-7 610
Palvelujen ostot	- 119 041	- 113 720	- 151 931	- 118 386	- 118 386
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 158	-1 500	- 900	- 900	- 900
Muut toimintakulut	-11 963	-12 970	-9 288	-9 288	-9 288
Toimintakate	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika (kk)	1	1	1	1
Henkilötyövuodet	4,3	4,7	4,3	4,3
Tilat m²	47	47	47	47

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

PALVELU 600 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Ympäristöpäällikkö

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Seudullisen ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan viranomaistoiminnan järjestäminen ja kehittäminen.

Strategi-nen ta-voite	Tavoite	Toimenpiteet
Taloudelli-nen järki-vihreys	Vastuullisen yritystoiminnan edistäminen	Tehdään ympäristönsuojelun valvontaohjel-man mukaiset tarkastuskäynnit laitoksissa ja seurataan ohjelman toteutumisprosenttia.
	Vastuullisen yritystoiminnan edistäminen.	Toteutetaan valitussa yrityksessä ja sen yksit-täisessä rakennuskohteessa laadunvalvontaa.
Ihmisystä-vällinen jär-kivihreys	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito.	Kouluttautumalla ja vastaavin toimenpitein yl-läpidetään ja kehitetään rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun henkilökunnan osaamista.
	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito.	LVI-toimialueella osallistutaan valtakunnallisen alan työryhmän tilaisuuksiin.
Ekologinen järkivihreys	Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja li-sääminen.	Neuvonnassa, ohjeistuksessa, kehittämisessä ja mahdollisuuksien mukaan muissakin toimin-noissa painotetaan ekologista kestävyyttä.
	Tarveharkintaisten toimintojen kartoitus, minkä avulla paremmin toteutettaisiin kau-pungin strategisia tavoitteita erityisesti ekolo-gisen kestävyyden osalta.	Kartoitus tehdään ympäristösuojelun omana työnä perustuen lähinnä kaupunkiorganisaa-tion sisäisiin haastatteluihin ja olemassa ole-vaan lähtötilanteeseen.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Ympäristönsuojelussa painopisteenä on valvonta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisy.

Ympäristönsuojelun toimintojen kehittämis- ja resursointitarpeen kartoitus ja analysointi.

Paperisten rakennuslupa-asiakirja-arkiston saattaminen sähköiseen arkistoon.

Datakeskushankealueen rakentamisen luvitus ja toteutuksen valvonta.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Täyttämättä olleen rakennustarkastajan viran täyttäminen tulee olemaan resurssien kannalta suurin muutos. Muutos koskee vain Forssan kaupunkia, koska ostajakunnat eivät osallistu tästä aiheutuviin kustannuksiin.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Ympäristönsuojelun sähköisten tietojärjestelmävaihtoehtojen selvitystyö ja käyttöönotto tulee toteuttaa suun-nitelmakaudella.

Riskianalyysi

Toimintatuottojen kertyminen tuo suuren epävarmuuden toimintakatteeseen. Toimintatuotot kertyvät suurelta osin lupien ja valvontakohteiden määrän mukaan. Palvelualueella ei juurikaan pystytä vaikuttamaan lupien ja valvontakohteiden määrään.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Laadukkaan ja joustavan työvoiman ylläpito. Edistämistoimet vastuukuntamalliin siirtymiseksi rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa. Vastuukuntamalli keventäisi hallintoa ja toisi taloudellista hyötyä.

MÄÄRÄRAHAT

600 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖPALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	273 834	327 500	389 000	389 000	389 000
Kulut	- 613 251	- 678 709	- 782 121	- 771 951	- 771 951
Netto	**- 339 416**	**- 351 209**	**- 393 121**	**- 382 951**	**- 382 951**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**273 834**	**327 500**	**389 000**	**389 000**	**389 000**
Myyntituotot	201 947	276 500	290 000	290 000	290 000
Maksutuotot	71 283	51 000	99 000	99 000	99 000
Tuet ja avustukset	604	0	0	0	0
Toimintakulut yhteensä	**- 613 251**	**- 678 709**	**- 782 121**	**- 771 951**	**- 771 951**
Henkilöstökulut	- 477 864	- 498 094	- 576 384	- 585 074	- 585 074
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 390 121	- 396 574	- 470 054	- 470 054	- 470 054
Henkilösivukulut	-87 743	- 101 520	- 106 330	- 115 020	- 115 020
Eläkekulut	-77 048	-87 790	-91 020	-99 710	-99 710
Muut henkilösivukulut	-10 694	-13 730	-15 310	-15 310	-15 310
Palvelujen ostot	- 102 398	- 136 385	- 161 797	- 142 937	- 142 937
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 676	-13 500	-11 000	-11 000	-11 000
Muut toimintakulut	-31 313	-30 730	-32 940	-32 940	-32 940
Toimintakate	**- 339 416**	**- 351 209**	**- 393 121**	**- 382 951**	**- 382 951**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Käsitellyt hankkeet:				
rakennusluvat (kpl)	200	150	150	150
Käsitellyt ympäristöluvat, ilmoitukset, rekisteröinnit (kpl)	4	5	4	4
Käsitellyt maa-ainesluvat (kpl)	2	2	2	2
YSL:n mukaisten lupavelvollisten yritysten tarkastukset (kpl)	18	24	18	18
muut rakentamisen luvat	40	50	50	50
Henkilötyövuodet	7	8	8	8
Tilat m²	144	147	147	147

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

PALVELU 610 MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUPALVELUT

TILIVELVOLLINEN Kaupunginarkkitehti

TOIMINTA-AJATUS/PALVELUKUVAUS

Yleis- ja asemakaavoitus, kuntien yhteistyössä tehtävät strategiset tarkastelut sekä maankäytön suunnitteluun, alueiden käyttöön ja rakentamiseen tähtäävien hankkeiden valmistelu, kaavoitusneuvonta ja osallistuva suunnittelu. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja alueiden rakentamiseen sekä korjaukseen liittyvä neuvonta ja ohjaus. Erilaiset rakennettuun ympäristöön liittyvät lausunnot ja asiantuntijatoiminta. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja alueiden inventoinnit, maisema-, luonto- ja liikenneselvitykset. EU-hankkeiden asiantuntijatehtävät.

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpiteet
Taloudellinen järkivihreys	Hyödynnämme kaavoituksessa ja suunnittelussa olemassa olevia rakenteita ja ympäristöjä, jolloin mahdollisimman pienin toimin toteuttamalla saadaan aikaan ekologisesti kestäviä parannuksia ja kaupungin kehitystä. Pisteittäiset muutokset keskitetään tarkkaan ja oikein, riittävien selvitysten ja tiedon pohjalta. Tältä pohjalta muiden osapuolten jatkosuunnittelu tai alueiden hoito on mahdollista tehdä kustannustehokkaasti.	Kaavakohtaisesti tehdyt selvitykset.
Omaleimainen ja historiastaan ylpeä Forssa	Teemme kaavoitusta ihmisistä käsin: tavoitteena ihmisten historiaa, muistia ja muistoja kunnioittava monimuotoinen, elinvoimainen, terveellinen ja turvallinen ympäristö	Inventoidaan olevat rakenteet ja ympäristön piirteet.
Ekologinen järkivihreys	Kehitämme edelleen ekologisten vyöhykkeiden toteuttamisperiaatteita ja selvitysten moninaisuutta	Paikkaan liittyvät tarkentavat suunnitelmat ekologisille vyöhykkeille, hulevesien viivyttämiselle ja hiilivarastojen arvioimiseen sekä turvaamiseen. Ilmastoviisaus ja monimuotoisuuden edistäminen (ohjeiden muodossa).
Erinomaisesta yrittäjäilmastostaan tunnettu Forssa	Kehitämme yrittäjien tarpeesta lähtevää yhteistyötä.	Yhteistyössä toimijan ja toimijan osoittamien konsulttien kanssa ja kaupungin kokonaisnäkemyksellä saadaan paikkaan sopivat ratkaisut.

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna

Kaavoitus ja kaavoihin liittyvät selvitykset.
Tietomallipohjaiseen kaavoitukseen siirtyminen.
Datakeskuksen toteuttamiseen ja sen seurantavaikutuksiin liittyvät työt.

Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)

Varmistetaan riittävällä resurssoinnilla kyky vastata palvelutarpeeseen.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Riskianalyysi

Vakanssimäärän pitäminen neljässä varmistaa organisaatioon sisällä tapahtuvan riittävän tiedon siirtymisen kaupungin lähtökohdista, ja tiedon siirron sukupolvenvaihdoksessa. On varmistettava riittävän ajoissa suoritettu rekrytointi, jolloin vältetään katkos ja kaavoituksen jatkuvuus varmistuu. Siirtymä tietomallipohjaiseen kaavoitukseen aiheuttaa sen, että käytäntöjen ja työnkulun muutokset vievät työaikaa. Mahdollisesti lisäresurssin tarve kasvaa.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi

Viranomaisyhteistyö ja muiden kuntien kehittämien periaatteiden tutkiminen ja hyödyntäminen asioiden kehittämisessä. Avoimen lähdemateriaalin käyttö lähtötietojen saamiseksi vähentää konsultin käyttötarvetta ja poistaa päällekkäistä tehtävää työtä.

MÄÄRÄRAHAT

610 MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU-PALVELUT	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tuotot	156 447	10 000	10 000	10 000	10 000
Kulut	- 428 663	- 445 638	- 465 900	- 461 410	- 461 410
Netto	**- 272 216**	**- 435 638**	**- 455 900**	**- 451 410**	**- 451 410**

Talous	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot yhteensä	**156 447**	**10 000**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
Myyntituotot	152 112	0	0	0	0
Maksutuotot	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Tuet ja avustukset	4 335	0	0	0	0
Toimintakulut yhteensä	**- 428 663**	**- 445 638**	**- 465 900**	**- 461 410**	**- 461 410**
Henkilöstökulut	- 339 001	- 339 750	- 334 460	- 339 330	- 339 330
Palkat, palkkiot ja henkilöstökorv.	- 277 932	- 274 530	- 272 850	- 272 850	- 272 850
Henkilösivukulut	-61 069	-65 220	-61 610	-66 480	-66 480
Eläkekulut	-53 708	-55 720	-52 710	-57 580	-57 580
Muut henkilösivukulut	-7 360	-9 500	-8 900	-8 900	-8 900
Palvelujen ostot	-69 991	-84 708	- 104 372	-95 012	-95 012
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 764	-1 200	-1 800	-1 800	-1 800
Muut toimintakulut	-18 906	-19 980	-25 268	-25 268	-25 268
Toimintakate	**- 272 216**	**- 435 638**	**- 455 900**	**- 451 410**	**- 451 410**
Suunnitelman muk. poistot	-16 261	-13 820	-11 750	-11 750	-11 750
Tilikauden tulos	**- 288 477**	**- 449 458**	**- 467 650**	**- 463 160**	**- 463 160**

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Valmistelussa olevat kaavat ja suunnitelmat (kpl)	9	9	9	9
Valmistuneet kaavat ja suunnitelmat (kpl)	6	6	6	6
Asiantuntijatehtävät	120	120	120	120
Inventoinnit ja selvitykset	16	16	16	16
Henkilötyövuodet	4,5	4,3	4,3	4,3
Tilat m²	79	79	79	79

5 TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA

Kaupungin kokonaistalouden kuvaamiseksi on seuraavilla sivuilla esitetty sekä tulos- ja rahoituslaskelma. Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen osalta talousarviossa esitetään konsernitavoitteet ja tunnuslukutiedot. Talousarviossa ei esitetä koko konsernin tulos- ja rahoituslaskelmia eikä konsernitasetta, mutta ne raportoidaan tilinpäätöksessä.

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitustulosta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa riittääkö tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli poistot sekä arvonalentumiset.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen käsittelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Rahoituslaskelmassa osoitetaan toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

5.1 TULOSLASKELMAT

TULOSLASKELMA, KAUPUNKI

Ulkoiset + sisäiset

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos TA 26/27	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot						
Myyntituotot	5 857 561	5 535 524	6 118 968	10,5 %	6 134 811	6 164 811
Maksutuotot	1 006 347	982 200	955 000	-2,8 %	952 200	952 200
Tuet ja avustukset	2 839 902	2 342 760	1 427 000	-39,1 %	1 342 760	1 342 760
Muut toimintatuotot	11 527 834	9 962 376	10 866 843	9,1 %	10 900 000	10 900 000
Toimintatuotot yhteensä	**21 231 645**	**18 822 860**	**19 367 811**	**2,9 %**	**19 329 771**	**19 359 771**
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-29 489 491	-30 014 814	-30 017 123	0,0 %	-30 470 000	-30 829 999
Palkat ja palkkiot	-24 046 431	-24 230 804	-24 615 903	1,6 %	-25 000 000	-25 300 000
Henkilösivukulut	-5 443 060	-5 784 010	-5 401 220	-6,6 %	-5 470 000	-5 530 000
Eläkekulut	-4 741 987	-4 947 220	-4 602 130	-7,0 %	-4 650 000	-4 700 000
Muut henkilösivukulut	-701 074	-836 790	-799 090	-4,5 %	-820 000	-830 000
Palvelujen ostot	-17 287 569	-18 789 850	-19 214 197	2,3 %	-19 397 410	-19 733 130
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 522 103	-4 600 007	-4 639 198	0,9 %	-4 700 000	-4 750 000
Avustukset	-3 085 338	-3 127 600	-3 392 600	8,5 %	-3 300 000	-3 200 000
Muut toimintakulut	-8 565 367	-9 322 209	-10 474 760	12,4 %	-10 500 000	-10 500 000
Toimintakulut yhteensä	**-62 949 869**	**-65 854 480**	**-67 737 878**	**2,9 %**	**-68 367 409**	**-69 013 130**
Toimintakate	**-41 718 222**	**-47 031 620**	**-48 370 067**	**2,8 %**	**-49 037 638**	**-49 653 359**
Verotulot	**35 777 916**	**38 386 000**	**39 100 000**	**1,9 %**	**40 103 000**	**41 210 000**
Valtionosuudet	**13 145 524**	**13 532 370**	**12 298 359**	**-9,1 %**	**12 500 000**	**12 500 000**
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	358 571	130 000	130 000	0,0 %	100 000	100 000
Muut rahoitustuotot	871 647	730 000	170 000	-76,7 %	170 000	170 000
Korkokulut	-387 487	-637 000	-380 000	-40,3 %	-450 000	-500 000
Muut rahoituskulut	-5 186	-13 000	-8 000	-38,5 %	-12 000	-12 000
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**837 545**	**210 000**	**-88 000**	-141,9 %	**-192 000**	**-242 000**
Vuosikate	**8 042 763**	**5 096 750**	**2 940 292**	**-42,3 %**	**3 373 362**	**3 814 641**
Poistot ja arvonalentumiset	**-5 698 885**	**-5 526 060**	**-5 607 940**	**1,5 %**	**-5 657 000**	**-5 657 000**
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 698 885	-5 526 060	-5 607 940	1,5 %	-5 657 000	-5 657 000
Tilikauden tulos	**2 343 879**	**-429 310**	**-2 667 648**	**521,4 %**	**-2 283 638**	**-1 842 359**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	579 524	503 980	685 230	36,0 %	675 000	665 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**2 923 403**	**74 670**	**-1 982 418**	**-2754,9 %**	**-1 608 638**	**-1 177 359**
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	33,7	28,6	28,6		28,3	28,1
Vuosikate / Poistot, %	141,1	92,2	52,4		59,6	67,4
Vuosikate, euro/asukas	493	311	182		209	237
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	6 564	6 639	4 656		3 048	1 870
Kertynyt yli-/alijäämä, euro/asukas	402	406	289		189	116
Asukasmäärä vuoden lopussa	16 322	16 368	16 114		16 114	16 114

TULOSLASKELMAOSAN ERITTELYT

VEROTULOT

Vuoden 2026 tuloveroprosentti on 8,5 %. Talousarvio on laadittu siten, että tuloveroprosentti ei muutu vuodelle 2027. Valtuusto päättää vuoden 2027 tuloveroprosentista marraskuussa 2026 samassa kokouksessa, jossa se hyväksyy talousarvion.

Vuoden 2027 verotuloiksi on arvioitu Kuntaliiton syyskuun 2026 veroennustekehikon perusteella seuraavaa:

- tulovero: 28 649 000 euroa
- osuus yhteisöveron tuotosta: 5 105 000 euroa
- kiinteistövero: 5 346 000 euroa
  Yhteensä 39 100 000 euroa

Verotulot yhteensä:

Vuosi	Tilitetyt verot, euroa	Tuloveroprosentti	Muutos %
TP 2016	60 408 403	20,00	1,2
TP 2017	61 074 231	20,50	1,1
TP 2018	60 238 461	20,50	-1,4
TP 2019	60 705 943	20,50	0,8
TP 2020	61 562 287	20,50	1,4
TP 2021	64 142 981	20,50	4,2
TP 2022	66 797 935	20,50	4,1
TP 2023	36 201 188	7,86	-45,8
TP 2024	36 153 072	8,20	-0,1
TP 2025	35 777 916	8,50	-1,0
Ennuste 2026	38 386 000	8,50	7,3
TA 2027	39 100 000	8,50	1,9
TS 2028	40 103 000	8,50	2,6
TS 2029	41 210 000	8,50	2,8

Osuus yhteisöveron tuottoon:

Yksittäisten kuntien jako-osuudet yhteisöveron tuottoon määräytyvät kunkin kunnan yritystoimintaerän ja metsäerän summan suhteellisena osuutena kaikkien kuntien vastaavien lukujen summasta. Yritystoimintaerä muodostetaan yhteisöille maksuunpantujen verojen perusteella. Jos yhteisöillä on toimipaikka vain yhdessä kunnassa, yhteisön vero ohjataan tälle kunnalle. Jos yhteisöllä on toimipaikkoja useassa kunnassa, yhteisölle maksuunpantu vero jaetaan yhteisön toimipaikkakuntien kesken toimipaikkojen kunnittaisten henkilöstömäärien suhteessa.

Yhteisöverokanta alenee vuoden 2027 alusta 20 prosentista 18 prosenttiin. Verokannan alentaminen pienentää yhteisöveron kokonaistuottoa, mutta kunnille aiheutuva verotuottomenetys kompensoidaan muuttamalla valtion ja kuntien välisiä yhteisöveron jako-osuuksia. Muutoksen ei siten arvioida sellaisenaan heikentävän kuntien rahoitusasemaa.

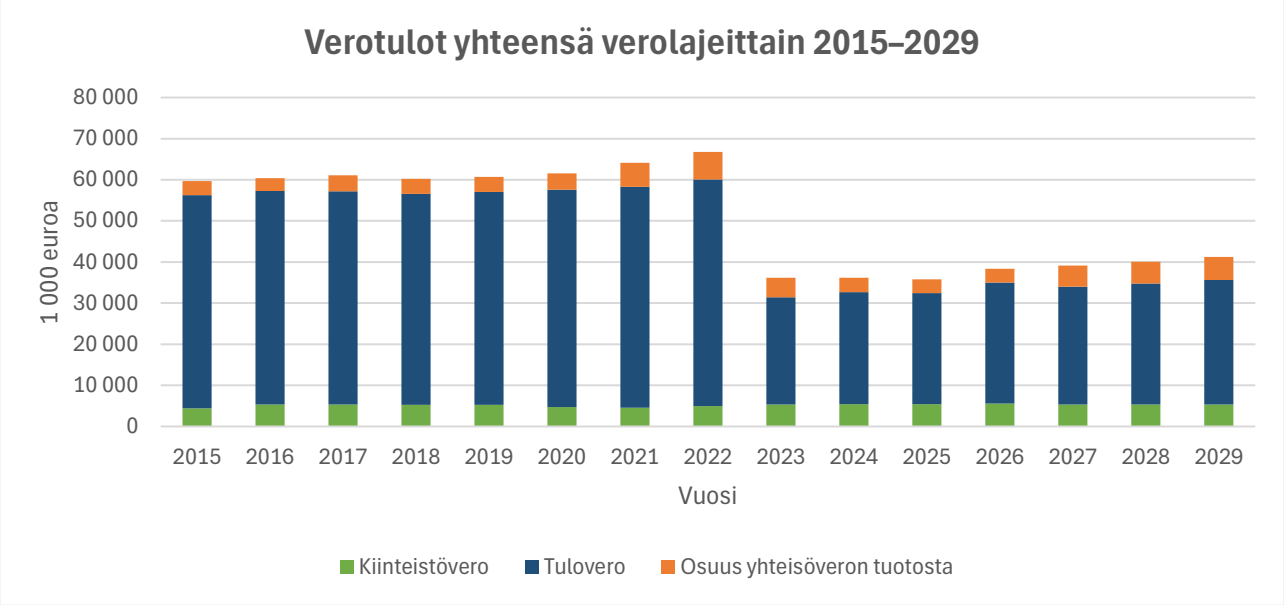
Kiinteistövero:

Kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2026 tasolla vuonna 2027 ja ovat seuraavat: yleinen kiinteistöveroprosentti 1,40, vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,41, muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,41 ja voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3,10 sekä yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,00.

Verotulot 2025–2027:

(1 000 euroa)	TP 2025	EN 2026	TA 2027
Tulovero	27 013	28 028	28 649
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 303	4 525	5 105
Kiinteistövero	5 462	5 223	5 346
Yhteensä	35 778	37 776	39 100
-Muutos abs.	-375	1 998	1 324
-Muutos %	-1,0	5,6	3,5

Kaupungin arvioitu reaalinen verotulokehitys verolajeittain:

VALTIONOSUUDET

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtionvarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Peruspalvelujen valtionosuudet on arvioitu talousarvioon Kuntaliiton ennakollisten laskelmien mukaisesti. OKM:n valtionosuudet on arvioitu mm. oppilasmääriin perustuvien muuttujien perusteella. Epävarmuutta arvioihin tuo valmistavan opetuksen osuus, joka on muuttunut voimakkaasti vuosien välillä. Lopulliset valtionosuuspäätökset vuodelle 2027 tehdään joulukuussa 2026.

- peruspalvelujen valtionosuus: 1 769 959 euroa
- verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus: 6 760 740 euroa
- veromenetysten korvaus: 2 167 660 euroa
- opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet: 1 600 000 euroa
  Yhteensä: 12 298 359 euroa

KORKOTUOTOT JA MUUT RAHOITUSTUOTOT

Vuoden 2027 korkotuotot on arvioitu seuraavasti:
- muut korkotuotot: 130 000 euroa

Vuoden 2027 rahoitustuotoissa huomioitavaa on liikelaitoksen peruspääoman tuoton poistuminen. Aiemmin se on ollut noin 700 000 euroa vuodessa.

KORKOKULUT JA MUUT RAHOITUSKULUT

Vuoden 2027 korkokulut on arvioitu seuraavasti:
- korkokulut ottolainoista: 380 000 euroa,

POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien käyttöomaisuuden poistoennusteet on laskettu valtuuston joulukuussa 2012 vahvistaman poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmaa on tarkistettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeen pohjalta. Kaupunginhallitus hyväksyi 15.6.2020 160 § monitoimikeskuksen poistoajaksi 30 vuotta. Poistojen määrä kasvaa 2027 Vesihelmen peruskorjauksen valmistumisen vuoksi.

POISTOERON JA VARAUSTEN MUUTOKSET

Kehräämön ja Pihakoivun päiväkodin osalta vuosina 2027–2029 on poistoeron vähennyksenä vuoden poistojen määrä, 70 647 euroa. Monitoimikeskus Akvarellin poistoeron vähennystä vuosittain 433.334 euroa seuraavan 13 vuoden ajan. Puistolinnan liikenneympyrän poistoeron vähennys on 54 580 euroa vuonna 2027. Liikenneympyrän osalta poistoeron vähennys pienenee vuosittain, koska liikenneympyrä poistetaan käyttämällä menojäännöspoistoja.

Vesihelmen peruskorjauksen valmistuessa hankkeeseen tehty 3,8 miljoonan euron investointivaraus siirretään poistoeroksi, jota tuloutetaan tulevina vuosina hankkeen poistojen tahdissa. 20 vuoden poistoajalla se tarkoittaa 190 000 euron vuosittaista poistoeron vähennystä.

5.2 RAHOITUSLASKELMAT

Kaupunki	TP 2025 sis. liikelaitos	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta	9 713 595	4 896 750	2 840 292	3 273 362	3 714 641
Vuosikate	9 785 637	5 096 750	2 940 292	3 373 362	3 814 641
Satunnaiset erät	0				
Tulorahoituksen korjauserät	-72 042	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000
Investointien rahavirta	-11 362 219	-9 995 000	-6 665 000	-5 315 000	-5 615 000
Investointimenot	-11 997 660	-10 615 000	-6 885 000	-5 415 000	-5 715 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	563 400	420 000	120 000	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	72 042	200 000	100 000	100 000	100 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-1 648 623**	**-5 098 250**	**-3 824 708**	**-2 041 638**	**-1 900 359**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	500 000	-838 000	962 000	962 000	962 000
Antolainasaamisten lisäykset	0	-2 000 000	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	500 000	1 162 000	962 000	962 000	962 000
Lainakannan muutokset*	-3 576 007	2 630 993	-3 369 007	0	-32 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	6 000 000	0	3 400 000	3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 369 007	-3 369 007	-3 369 007	-3 400 000	-3 032 400
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-207 000	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 406 665	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	15 597	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	5 112	0	0	0	0
Saamisten muutos	588 412	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	797 544	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	**-1 669 342**	**1 792 993**	**-2 407 007**	**962 000**	**929 600**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-3 317 965**	**-3 305 257**	**-6 231 715**	**-1 079 638**	**-970 759**
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-144 953	3 584 779	5 388 442	-586 023	-14 413 579
Lainanhoitokate	2,7	1,4	0,9	1,0	1,2
Investointien tulorahoitus, %	85,6 %	50,0 %	43,5 %	62,3 %	66,7 %

RAHOITUSLASKELMAERITTELYT

TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT

Maaomaisuuden myyntivoitot 100 000 euroa.

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

Antolainasaamisten vähennyksenä käsitellään Vesihuoltoliikelaitoksen (Forssan Vesihuolto Oy) lainojen lyhennys 962 000 euroa.

LAINAKANNAN MUUTOKSET

Vuonna 2027 vanhoja lainoja lyhennetään 3,37 miljoonaa euroa. Uutta lainaa ei nosteta. Vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon sisältynyttä 6,0 miljoonan euron lainanottoa ei toteumaennusteen mukaan tarvita kaupungin vahvan maksuvalmiuden ja toteutuneiden omaisuuden myyntien vuoksi.

Kaupungin lainamäärä on talousarviovuoden alussa noin 28,0 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelman mukaan lainamäärä pienenisi suunnitelmakaudella 3,4 miljoonaa euroa 24,6 miljoonaan euroon vuoden 2029 loppuun mennessä. Asukasta kohden lainamäärä olisi silloin 1 528 euroa. Lainanhoitokate on 0,9 vuonna 2027. Luotettavan kuvan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Lainanhoitokate on suunnitelmakaudella tyydyttävän ja heikoin rajalla, mikä tarkoittaa, että tulorahoitus ei riitä lainojen korkojen ja lyhennysten maksamiseen. Tilanne ei ole kestävä pidemmällä aikavälillä, mutta taloussuunnitelman kannalta välitöntä ongelmaa ei ole kaupungin kassavarojen ollessa varsin suuret.

Mikäli lainanhoitokate on alle 1, tarkoittaa tämä, ettei kaupungin tulorahoitus riitä lainojen korkokuluihin ja lyhennyksiin. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on yli 2 ja tyydyttävä kun lainanhoitokate on 1–2 ja heikko, mikäli lainanhoitokate on alle 1.

VUOSIKATE PROSENTTIA INVESTOINNEISTA

Kaupunki ja vesihuoltoliikelaitos vuoteen 2025 asti. Vuodesta 2026 alkaen vain kaupunki.

	Investoinnit	Ei poistonalaiset	Rahoitusosuudet	Investointien omahankintameno
TP 2025	11 998 000	188 007	563 400	11 434 600
TA 2026	10 615 000	300 000	420 000	10 195 000
TA 2027	6 885 000	300 000	120 000	6 765 000
TS 2028	5 415 000	300 000	0	5 415 000
TS 2029	5 715 000	300 000	0	5 715 000
yhteensä				39 524 600
Investointien omahankinta keskimäärin				7 904 920

Vuoden 2027 vuosikate on 37,2 prosenttia vuosien 2025–2029 keskimääräisestä vuosittaisesta investointien omahankintamenosta. Se on selvästi liian vähän pidemmällä aikavälillä, mutta jakson kahta ensimmäistä vuotta rasittaa Vesihelmen peruskorjaus. Huomioitavaa kuitenkin on, että ilman Vesihelmen peruskorjaustakin vuoden 2027 vuosikate jää vuosittaisia investointeja pienemmäksi.

6. INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIHANKE	Kustannus-arvio		TA 2026+muut.	TA 2027	TS 2028	TS 2029
ICT-ohjelmat ja muut pitkävaikutteiset menot (s)		**menot**	60 000	230 000	30 000	30 000
Rakennusvalvonnan arkiston digitointi		**tulot**	0	0	0	0
		netto	60 000	230 000	30 000	30 000
Maa- ja vesialueet (s)		**menot**	**300 000**	300 000	300 000	300 000
		tulot	**200 000**	100 000	100 000	100 000
		netto	**100 000**	200 000	200 000	200 000
Rakennukset						
Erittelemättömät pienet peruskorjauskohteet ja kunnostukset (s)						
Pienet peruskorjauskohteet ja		**menot**	800 000	800 000	800 000	800 000
kunnostukset yhdyskuntalautakunnan		**tulot**	0	0	0	0
hyväksymän tarkemman		**netto**	800 000	800 000	800 000	800 000
investointiohjelman mukaan (s).						
Liikuntakiinteistöjen suunnittelu ja peruskorjaus	14,4 milj	**menot**	**6 000 000**	**2 100 000**	0	0
Vesihelmen peruskorjaus.	vesih.	**tulot**	**420 000**	**120 000**	0	0
		netto	**5 580 000**	**1 980 000**	0	0
Rakennukset yhteensä		**menot**	**6 800 000**	**2 900 000**	**800 000**	**800 000**
		tulot	**420 000**	**120 000**	**0**	**0**
		netto	**6 380 000**	**2 780 000**	**800 000**	**800 000**
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kunnallistekniikka (s)						
		menot	2 955 000	2 695 000	3 800 000	4 100 000
Kadut ja tiet, erittelemätön (v. 2027)		**tulot**	0	0	0	0
Aurinkorannan infra (v. 2026-2028)		**netto**	2 955 000	2 695 000	3 800 000	4 100 000
Hämeentien kunnostus ja						
kiertoliittymien rakentaminen (v. 2027-2028)						
Keskuskatu ja Palokunnan aukio (v. 2028)						
Similänpolku (v. 2027)						
Katuvaloverkko ja liikennevalolaitteet						
Puistot, liikunta-alueet sekä vapaa-ajan alueet						
Investointiavustus hulevesi-investointeihin						
Infotaulut (2027)						
Kiinteät rakenteet ja		**menot**	**2 955 000**	**2 695 000**	**3 800 000**	**4 100 000**
laitteet yhteensä		**tulot**	**0**	**0**	**0**	0
		netto	**2 955 000**	**2 695 000**	**3 800 000**	**4 100 000**

Koneet ja kalusto

Keskushallinto (s)	**menot**	30 000	30 000	15 000	15 000
	tulot	0	0	0	
	netto	30 000	30 000	15 000	15 000
Sivistyspalveluiden toimiala (s)	**menot**	170 000	170 000	170 000	170 000
	tulot	0	0	0	0
	netto	170 000	170 000	170 000	170 000
Teknisen ja ympäristötoimen					
toimiala (s)	**menot**	300 000	560 000	300 000	300 000
Kuorma-auto	**tulot**	0	0	0	0
Suurteholeikkuri	**netto**	300 000	560 000	300 000	300 000
Keilauskoje ja GNSS vastaanotin					
Koneet ja kalusto yhteensä	**menot**	**500 000**	**760 000**	**485 000**	**485 000**
	tulot	**0**	**0**	**0**	**0**
	netto	**500 000**	**760 000**	**485 000**	**485 000**
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	**menot**	**10 615 000**	**6 885 000**	**5 415 000**	**5 715 000**
	tulot	**620 000**	**220 000**	**100 000**	**100 000**
	netto	**9 995 000**	**6 665 000**	**5 315 000**	**5 615 000**

7. KONSERNIYHTEISÖT
7.1 Forssa-asunnot Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

Yhtiö omistaa kiinteistöjä sekä vuokraa asuinhuoneistoja. Yhtiö ylläpitää, huoltaa ja korjaa rakennuksia suunnitelmallisesti. Yhtiössä noudatetaan vuonna 2025 laadittavaa kiinteistöjen korjaus- ja toimintasuunnitelmaa. Huoneistoja ylläpidetään ja kehitetään huoneistokorjauksilla, jotta vuokrauksen käyttöaste on mahdollisimman korkea.

Konsernitavoite/tavoitetaso	**Tavoitteen toteutuminen**
1.Kiinteistöjen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti 2. Käyttövesiputkisuunnitelmat kiinteistösalkutuksessa kehitettäviin ja pidettäviin luokiteltuihin kiinteistöihin 3. Käyttöaste suurempi kuin edellisenä vuonna 4. Vuokrasaatavien vähentäminen -voimassa olevien sopimusten saatavat enintään 2 % vuotuisesta vuokratulosta 5. Vuokrasopimuksien suhde (uudet/päättyneet) 1,00 tai parempi	

Riskianalyysi

Taloudelliset riskit: yhtiön lainojen koroista noin 50 % suojattu pitkäaikaisilla koroilla. Energian ja rakentamisen hintojen nousu vaikuttavat yhtiön taloutta heikentävästi.
Henkilöriskit: Hallituksen ja henkilökunnan osaamista ylläpidetään koulutuksilla. Ohut organisaatio on haavoittuvainen, toimintavarmuutta parannetaan laajoilla toimenkuvilla.
Liiketoimintariskit: Vuokravalvonta hoidetaan yhtiön perintäkäytännön mukaisesti ja sen tavoitteena on vuokrasaamisten minimoiminen.
Vahinkoriskit: Kiinteistöjen suojaaminen kiinteistövakuutuksilla. Huoneistoturvavakuutus on käytössä asukkaiden aiheuttamien vahinkojen varalta.

Tunnusluvut

Tunnusluvut	**Tp 2025**	**Ta 2026**	**Ta 2027**	**Ts 2028**	**Ts 2029**
- käyttökate %	27,6 %	28,0 %	21,3 %	21 %	21 %
- rahoitustulos %	21,3 %	21,0 %	14,8 %	15 %	15 %
- omavaraisuusaste	12,9 %	10,0 %	13,3 %	10 %	10 %
- velkaantumisaste %	86,3 %	71,0 %	85,9 %	85 %	85 %
- lainojen hoitokate	1,0	1,3	1,1	1	1
Henkilöstö (kpl vuoden lopussa)					
- kokoaikaiset	4	4	4	4	4
- osa-aikaiset	0	0	0	0	0
Määrä vuoden lopussa	4	4	4	4	4
Lainamäärä (1 000 euroa)	9 407	9 000	9 000	12 000	14 000
Tilat m2					
- vuokrattavat asunnot	26 736	26 736	26 736	26 736	26 736
- Isoniityntie 51	1 637	1 637	1 637	1 637	1 637
Tilat yhteensä	28 373	28 373	28 373	28 373	28 373

7.2 Forssan Yrityskehitys Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

TALOUSARVIO 2027

Fyk tarjoaa aktiivisesti yritysneuvontaa alueensa elinkeinoelämälle, sekä parantaa toimillaan Forssan seudun elinkeinoelämän tutkimus, kehitys ja innovaatio toimien (TKI) mahdollisuuksia toimien aktiivisesti:

- valtakunnallisesti ja kansainvälisesti toimivissa verkostoissa alueemme erityispiirteiden vahvistamiseksi ja mahdollisuuksien avaamiseksi, joka mahdollistaa suorien elinkeinoelämälle suunnattujen yritystukien kansallisen ja EU-tasoisen hakemisen.
- erilaisissa aluekehittämiseen tarkoitetuissa hankkeissa, joiden kautta kehitämme alueen elinkeinoelämän kasvun mahdollisuuksia ja teemme ennakoivaa työtä tulevaisuuden tarpeiden tunnistamiseksi ja niihin vastaamiseksi. Seudun yhteinen elinvoimasalkku mahdollistaa yhteisen aluekehittämisen ja hankkeisiin suunnatun panostuksen Forssan seudun näkyvyyden ja kehittämisen lisäämiseksi.
- seudun elinkeinoelämän kanssakulkijoina, sekä tehden alueemme elinvoimalle merkityksellisistä edunvalvontaan liittyvää työtä. Edistämme seudun elinkeinoelämän osallistumismahdollisuuksia julkisiin hankintoihin.
- sijoittumiseen liittyvissä prosesseissa täällä toimivien yritysten kasvuedellytyksien vahvistamiseksi ja seudun elinkeinoelämän eduksi.
- kehittäjänä Forssan ja sen talousalueen elinkeinoelämälle tarpeellisten alueiden ja tarpeiden tunnistamiseksi ja kehittämiseksi, jotta markkinoilla on tarjolla mahdollisimman laaja yritystonttivalikoima yritystoiminnan laajentamiseksi ja sijoittumiselle Forssan alueelle.

Viestintä ja markkinointi:

- nostamme viestinnässämme esille elinkeinoelämälle merkityksellisiä tapahtumia, koulutuksia, rahoituksia ja muita tilaisuuksia yhteistyöverkostoistamme.
- viestimme alueen positiivisia yritystarinoita elinkeinoelämän kehittymisestä.
- toimimme seudun matkailun koordinaattorina sen valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, sekä maakunnan yhteishankkeissa edistäen Visit Finland, Visit Häme ja Visit Forssa Region- näkyvyyttä ja toimia.
- näymme valtakunnallisissa verkostoissa ja sidosryhmiemme hankkeissa ja tapahtumissa.
- kehitämme toimitilojamme jatkuvan parantamisen keinoin vastaamaan muuttuviin tarpeisiin, jotta palveluympäristömme vastaa ajanmukaisia vaatimuksia.
- toimintamme on kaikille helposti lähestyttävää yhteistyötä, joka edustaa erinomaisesta yrittäjäilmastostaan tunnetun Forssan brändi- kuvaa.
- ylläpidämme ja kehitämme Invest in Forssa Region- sivustoa sijoittujien ja alueemme tueksi.
- Forssan seutu tunnetaan vahvasta ESG- ympäristö, yhteiskuntavastuu ja hyvä hallintotapa osaamisestaan ja sen FRUSH-tapahtumasta.

Seuraamme alueemme kehittymisen indikaattoreita ja raportoimme niistä.
Mittarit:

- saatujen yritystukien määrä (raportointi)
- alkaneet ja lopettaneet yritykset sis. lopettaneiden toimialat top 10 (raportointi)
- alueemme suurimmat työnantajat, yritykset ja toimialarakenne (raportointi)
- alueemme rakenne verrokkialueiden viitekehyksessä (seuranta)
- valtakunnalliset verkostot ja aluekehittämiseen liittyvät strategiat. (seuranta)
- toimialojen muuttuvat tarpeet ja niiden muuttuva lainsäädäntö esim. ESG- ympäristö, yhteiskuntavastuu ja hyvä hallintotapa ja LCA – tuotteen, prosessin tai palvelun ympäristövaikutuksien elinkaari arviointi (seuranta)
- matkailun yöpymistilastojen kehittyminen: kotimaisten ja ulkomaisten yöpymiset/vuosi (raportointi)
- matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset (raportointi 2–3 vuoden välein)

Seudulliset toimet, kuntien kanssa palvelusopimuksissa (laskutetaan kunnilta) sovittuun perustuva työ:

- yritysneuvonta kpl per kunta (laskutetaan erikseen/ määrä raportoidaan vuosittain)
  yritysneuvonnan kuntakohtainen kk/perusmaksu sis. yhdessä sovittuja toimenpiteitä/neuvontaa, joita ei laskuteta erikseen.
- elinvoimasalkku-sopimuksen toimenpidekooste (laskutus asukasluvun suhteessa 3,2 € per asukas/ raportoidaan vuosittain)
  elinvoimasalkku koostuu seudun yhteisten aluekehittämistoimien edistämisen rahoittamisesta esimerkiksi: tapahtumista, hankkeiden valmistelutyöstä ja omarahoituksista, invest in Forssan Region- sivuston ja sen selvitysten kehittämisestä ja toteutuksesta jne.
- matkailun toimenpidekooste (laskutus asukasluvun suhteessa/raportoidaan puolivuosittain)
  matkailun seudulliset, kansalliset, sekä kansainväliset toimet. Matkailijan opas, monikanavainen sosiaalinen media ja verkkosivut.

Konsernitavoite/tavoitetaso	**Tavoitteen toteutuminen**
Mittarit:	
Asiakaspalaute ja palvelukontaktit	4 / 1500
Asiakaspalaute ja tapahtumat	3,8 / 30
FRUSH-tapahtuma	100 %
Vuokrattavien tilojen lukumäärä suhteessa tarjolla olevaan tilojen lukumäärään % tavoite	100 %
Pitkän aikavälin investointisuunnitelma: korjausvelan purkaminen	vuosisuunnitelmassa määritellyt korjaukset

Riskianalyysi

Talouden epävarmuuden jatkuminen ja mahdollinen taloudellisen taantuman syveneminen, joka heijastuisi maksuvalmiuden heikkenemiseen ja siten vaikeuttaisi yhtiön selviämistä omista velvoitteistaan. Fykin asiantuntijaorganisaatio on pieni, poikkeustilanteissa työkuorman jakamista ei voida kaikilta osin tehdä.

7.3 Loimijoen Kuntapalvelut Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

TALOUSARVIO 2027

Konsernitavoite/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen
Resurssien tehokas käyttö ja toiminnan tuottavuuden parantaminen Yhtiön uuden strategian luominen Sairauspoissaolojen vähentäminen. Tavoite on max 15 kalenteripäivää/työntekijä Tuotantoprosessien tehostaminen ja kehittäminen yhdessä asiakkaan kanssa ennakoiden tilausmäärien muutokset	

Riskianalyysi

Keskuskeittiö Loimun kiinteät kustannukset muodostavat merkittävän taloudellisen riskin tilanteessa, jossa Oma Hämeen tukipalvelut Oy:n palvelusopimus päättyy vuoden 2027 alussa. Asiakkuuden päättyminen vähentää tuotantovolyymia, mutta ei vastaavasti pienennä keittiön kiinteitä kustannuksia.

Tämän seurauksena kustannukset kohdistuvat aiempaa suuremmalta osin jäljelle jääville asiakkaille, mikä kasvattaa yksikkökustannuksia ja heikentää toiminnan taloudellista kestävyyttä. Keskeisenä riskinä on, ettei menetettyä tuotantovolyymia pystytä korvaamaan uusilla asiakkailla tai muilla tuotannollisilla ratkaisuilla eikä kustannusrakennetta sopeuttamaan riittävästi muuttuneeseen tilanteeseen.

Tunnusluvut	Tp 2025	Ta 2026	Ta 2027	Ts 2028	Ts 2029
1. Talous					
-liikevaihto (milj. euroa)	7,2	7,2	4,6	4,5	4,4
-kalustoinvestoinnit (milj. euroa)	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
-pitkäaikaiset lainat (milj. euroa)	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0
-tilikauden voitto (milj. euroa)	0,15	0,3	0,05	0,05	0,05
2. Toiminta					
Ateriapalveluiden tunnusluvut					
-tarjottuja lounaita, t kpl/v	565	607	465	445	436
-toimituskohteita	39	39	17	16	16
Oiva-raportti (elintarvikkeiden viranomaisen tarkastuksen tulos 1-5)	5	5	5	5	5
Puhtauspalvelun tunnusluku (teho m²/h)	235	235	250	250	250
Puhtauspalveluiden laatukierrokset arviointiasteikko 1–4	3	3	3	3	3
Hävikin vähentäminen					
-lautashävikki enintään 5 %					
-tarjoiluhävikki enintään 8 %					
3. Henkilöstö (vuoden lopussa)					
-kokoaikaiset (vakinaiset+määräaik.)	80	85	36	36	36
-osa-aikaiset	19	18	10	10	10
Määrä vuoden lopussa	99	103	46	46	46
4. Toimitilat m2					
-keittiöt	2 479	1 828	1 481	1 442	1 442
-siivousala	95 358	94 115	56 366	55 767	55 767

7.4 Loimijoen Tilitoimistopalvelut Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

TALOUSARVIO 2027

Konsernitavoite/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen
Tuottaa kustannustehokkaita talouspalveluita omistaja-asiakkailleen. Rakentaa hallittua kasvua uusien omistaja-asiakkaiden kautta, jolloin myös konsernin hintojen kustannustehokkuus paranee kasvun tuoman tehokkuuden myötä.	

Riskianalyysi

Tilikauden mittapuulla asiakassopimukset ovat pitkäkestoisia ja isot muutokset niissä ovat suhteellisen hyvin ennustettavissa, joka tekee talouden kehittymisestä kohtuullisen hyvin ennustettavaa.

Tämänhetkinen työntekijöiden määrä luo henkilöstöriskin.

Tunnusluvut	Tp 2025	Ta 2026	Ta 2027	Ts 2028	Ts 2029
1. Talous					
- liikevaihto (milj. euroa)	1,1	1	1,5	1,8	2
- kalustoinvestoinnit (milj. euroa)	0	0			
- pitkäaikaiset lainat (milj. euroa)	0	0			
- tilikauden voitto (1000 euroa)	0	0	20	20	20
2. Toiminta					
palkkalaskelmia, 1 000 kpl/v	28	29	38	38	45
ostolaskuja 1 000 kpl/v	44	43	63	73	80
kirjanpitotositteita 1 000 kpl/v	85	86	137	160	185
myyntireskontratositteita 1 000 kpl/v	43	44	61	73	84
3. Henkilöstö (vuoden lopussa)					
- kokoaikaiset (vakinaiset+määräaik.)	13	13	17	17	18
- osa-aikaiset	0	0	0		
Määrä vuoden lopussa	13	13	17	17	18
4. Toimitilat m^2					
- toimistotilat	250	250	330	330	350

7.5 Forssan Vesihuolto Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

TALOUSARVIO 2027

Forssan Vesihuolto Oy:n tehtävänä on turvata toiminta-alueellaan laadukkaiden vesihuoltopalvelujen saatavuus sekä huolehtia vedenhankinnasta, talousveden jakelusta, jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä ympäristönsuojelulliset tavoitteet huomioiden.

Yhtiön tehtäväalueisiin kuuluvat vedenhankinta, talousveden käsittely ja jakelu, jätevesien poisjohtaminen ja käsittely, vesihuoltoverkostojen ja laitosten käyttö sekä niiden kunnossapito ja kehittäminen.

Yhtiö aloittaa toimintansa 1.1.2027.

Konsernitavoite/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen
Uuden yrityksen toiminnan käynnistäminen.	

Riskianalyysi

Yhtiön toiminnan keskeiset riskit liittyvät vesihuoltopalvelujen toimintavarmuuteen, verkosto-omaisuuden hallintaan sekä toimintaympäristön muutoksiin. Riskien hallinta perustuu varautumiseen, jatkuvuussuunnitteluun, ennakoivaan kunnossapitoon ja henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Mittaamaton vesi m³/vuosi/metri	1,5	1,5	1,5	1,5
Vakinaiset, henkilötyövuodet	17	18	18	18
Määräaikaiset, henkilövuodet	1	2	2	2

7.6 Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä

Tilivelvollinen: Kuntayhtymän johtaja

TALOUSARVIO 2027

ASIAKKAAT JA VAIKUTTAVUUS

Tavoite	Tarvittavat muutokset tai missä pitää onnistua	Millä mittaamme, että pääsemme tavoitteeseen	Mittariarvo	Mittariseloste
Koulutus johtaa opiskelijoiden työllistymiseen	Vaikuttava opiskelu- ja uraohjaus. Työssäoppimispaikat haetaan sillä perusteella, että työllistyminen on mahdollista.	Työllistymisprosentti	75 %	Rahoituksen määräytymisen perusteena oleva työllistyneiden määrä
		Työttömäksi jää enintään	alle 13 %	Rahoituksen määräytymisen perusteena oleva työttömyysaste valmistumisen jälkeen
Opiskelijoiden jatko-opintoihin siirtyminen	Vahvistetaan tietoa, ohjausta ja valmennusta opiskelijoille	Jatko-opintoihin siirtyneet	4 %	Rahoituksen määräytymisen perusteena oleva jatko-opintoihin siirtyneiden määrä
Asiakastyytyväisyys	Asiakkaamme ovat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen ja jokaisen yksittäisen koulutuksen pitää saavuttaa vähintään asiakastyytyväisyystavoite 3,8	Palautekyselyiden yleisarvioiden keskiarvo Vastausprosentti	Yleisarvioiden keskiarvo vähintään 4,0 Vastaus-% Aloitus- ja päättöpalautteissa 50 %	Olen tyytyväinen opintojeni aloitusvaiheeseen ja Olen tyytyväinen saamaani koulutukseen kysymysten keskiarvo
		Työpaikkakyselyiden yleisarvio	Vähintään 4,0	Olen tyytyväinen oppilaitoksen toimintaan järjestää työelämässä oppimista kysymysten keskiarvo
	Opiskelijamme ovat niin tyytyväisiä, että suosittelevat koulutusta	Aloitus ja päättöpalautteen suosittelu-arvosana	8,5	Suositteluarvosanojen keskiarvo asteikolla 1-10
	Kerätään palaute yrityskoulutuksista	Palautteiden keskiarvo	väh. 4,0	Yrityskoulutuksen yleisarvosana

HENKILÖSTÖ, OSAAMINEN JA KEHITTYMINEN

Tavoite	Tarvittavat muutokset /missä pitää onnistua	Millä mittaamme, että pääsemme tavoitteeseen	Mittariarvo	Mittariseloste
Työelämäjaksot kehittävät yhteisön osaamista	Työelämäjaksot suunnitellaan tiimissä	Työelämäjaksopäivien toteutuminen	2 - 3 päivää	Työelämäjaksojen toteutuminen ohjeellisen määrän mukaisesti ja niistä viestiminen
Yhteisön osaaminen vastaa yhteiskunnan tarpeita Yhteisön ja tiimin osaaminen kasvaa	Koko henkilöstön osaamisen kehittämistä ohjataan tavoitteellisesti	Koulutuspäivä tavoitteen toteutuminen	2 - 3 pv/hlö	Koulutuspäivien lukumäärä
Opettajien pedagogisen tuen vahvistaminen	Opettaja-akatemian pedagogisen roolin ja toiminnan vahvistaminen	Toimintamalli pedagogisen suunnitelman edistämiseen	kyllä/ei	
Ohjaaja-akatemian kehittäminen ja suunnitelma	Ohjaajien yhteistyön lisääminen	Toimintamalli ohjaaja-akatemialle	kyllä/ei	
Hyvä työyhteisö	Olemme aidosti hyvä työyhteisö	Täällä ihmiset välittävät toisistaan	75 %	GPTW kyselyyn vastanneista
		Eri tiimien kesken on helppo tehdä yhteistyötä	75 %	GPTW kyselyyn vastanneista

TOIMINNAN LAATU JA PALVELUT

Tavoite	Tarvittavat muutokset /missä pitää onnistua	Millä mittaamme, että pääsemme tavoitteeseen	Mittariarvo	Mittariseloste
Kokonaisturvallisuuden kehittäminen	Turvallisuussuunnitelman kouluttaminen ja harjoitusten pitäminen		kyllä/ei	
Kokonaisriskienhallinnan kehittäminen	Riskinarviointien laajentaminen koskemaan muitakin kuin turvallisuusriskejä.	Riskinarviointimallien/ työkalun käyttöönottaminen	kyllä/ei	
Näyttöjen toteutuminen työelämässä	Näytöt toteutetaan työelämässä aina kun se on mahdollista	Näyttöjen toteutumista seurataan Wilmasta (työelämässä / oppilaitoksessa)	85 %	Työelämässä toteutettujen näyttöjen prosentuaalinen osuus kaikista vuoden aikana suoritetuista näytöistä
Kuntouttavan opetuksen kehittäminen	Suunnitelma toiminnan toteuttamiseksi	Suunnitelma	kyllä/ei	
Laatusertifioinnit:	Laatua edistetään jatkuvan parantamisen mallin mukaan. Sertifioinnit toteutetaan aikataulun mukaan ja kehittämiskohteiden edistymistä seurataan.			
Kestävän tulevaisuuden sertifiointi		itsearviointi	kyllä/ei	
Ekokompassi sertifiointi		itsearviointi	kyllä/ei	
GPTW		sertifiointi	sertifiointi saatu	
HTA- auditointi		1 koulutusalan auditointi/vuosi	kyllä/ei	
Vastuullisen yrittäjämäisyyden sertifiointi		Itsearviointi	kyllä/ei	

RESURSSIT JA TALOUS

Tavoite	Tarvittavat muutokset /missä pitää onnistua	Millä mittaamme, että pääsemme tavoitteeseen	Mittariarvo	Mittariseloste
Tasapainoinen talous		Tulosaluekohtaisten toimintakatteiden noudattaminen	kyllä/ei	
Kiinteistöjä koskeva tulevaisuusselvitys	Kiinteistöstrategian laatiminen		Kyllä/ei	
Ammatillisien ohjaajien työajan suuntaaminen työelämässä oppimisen ohjaamiseen	Ohjaajan työajan resurssointi työelämässä ohjaamiseen	Työajanseuranta	20 % työajasta	

Riskianalyysi

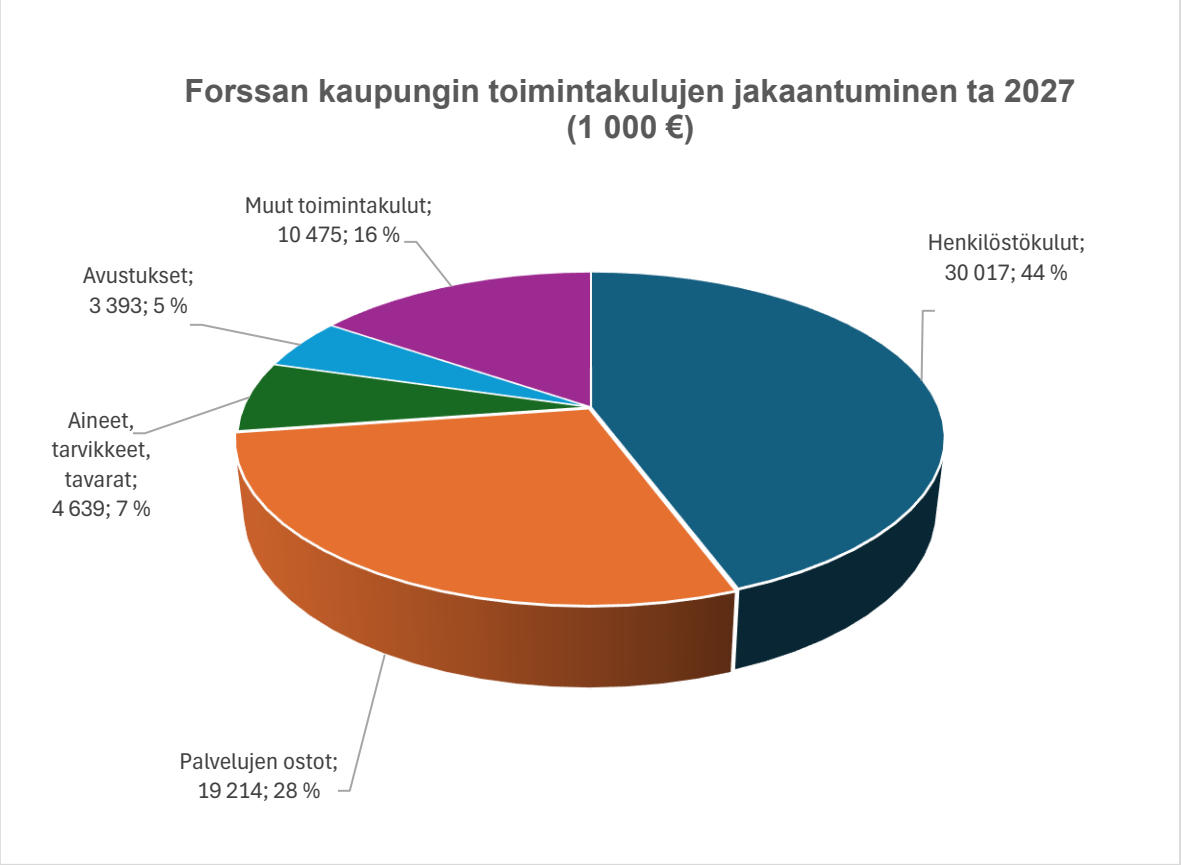
Toimintaympäristön ja ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistus vaikuttavat toimintaan, mutta toimintariskien näkökulmasta tilanne on hallittavissa aktiivisella toiminnalla ja kehitystyöllä. Riskejä kartoitetaan laatimalla kolmen vuoden välein laaja selvitys, jossa arvioidaan potentiaalisia riskejä ja luokitellaan ne todennäköisyyden mukaan. Riskienkartoituksella kartoitetaan ergonomiaa, fysikaalisia vaaratekijöitä, henkistä kuormitusta, tapaturman vaaratekijöitä sekä kemiallisia ja biologisia vaaratekijöitä. Riskikartoitus on tehty vuonna 2025.

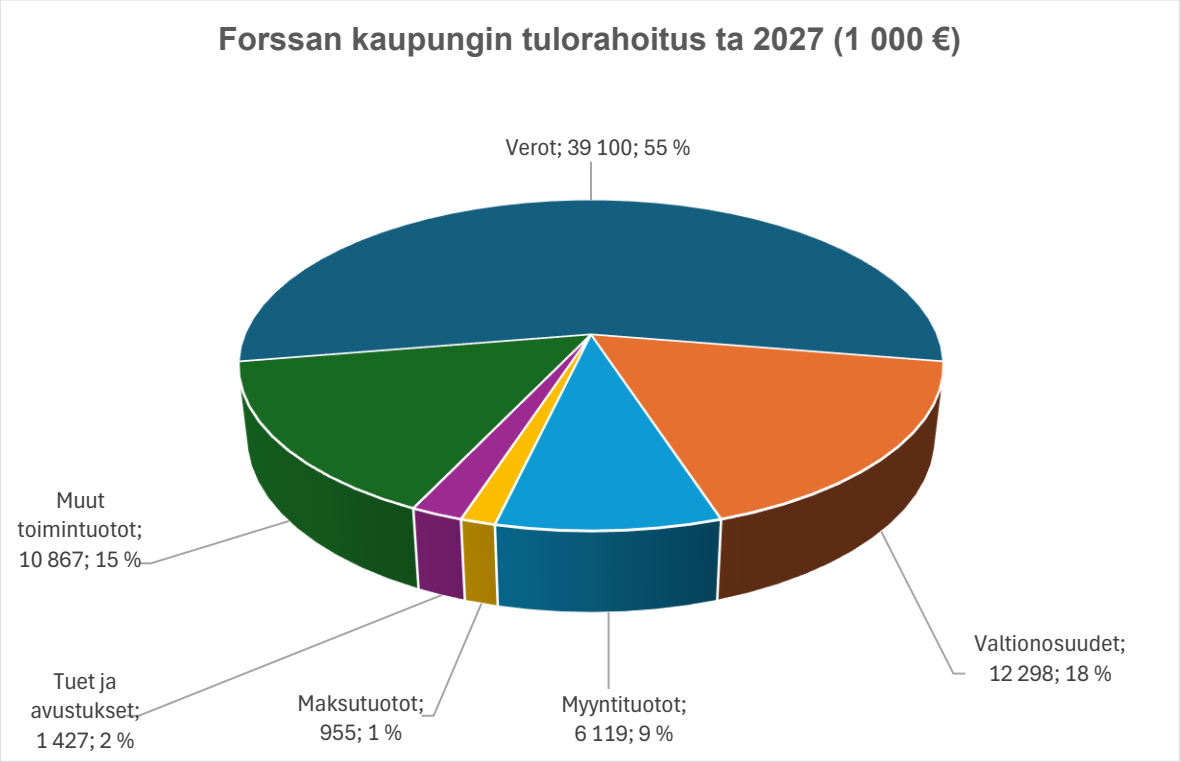
Tunnusluvut

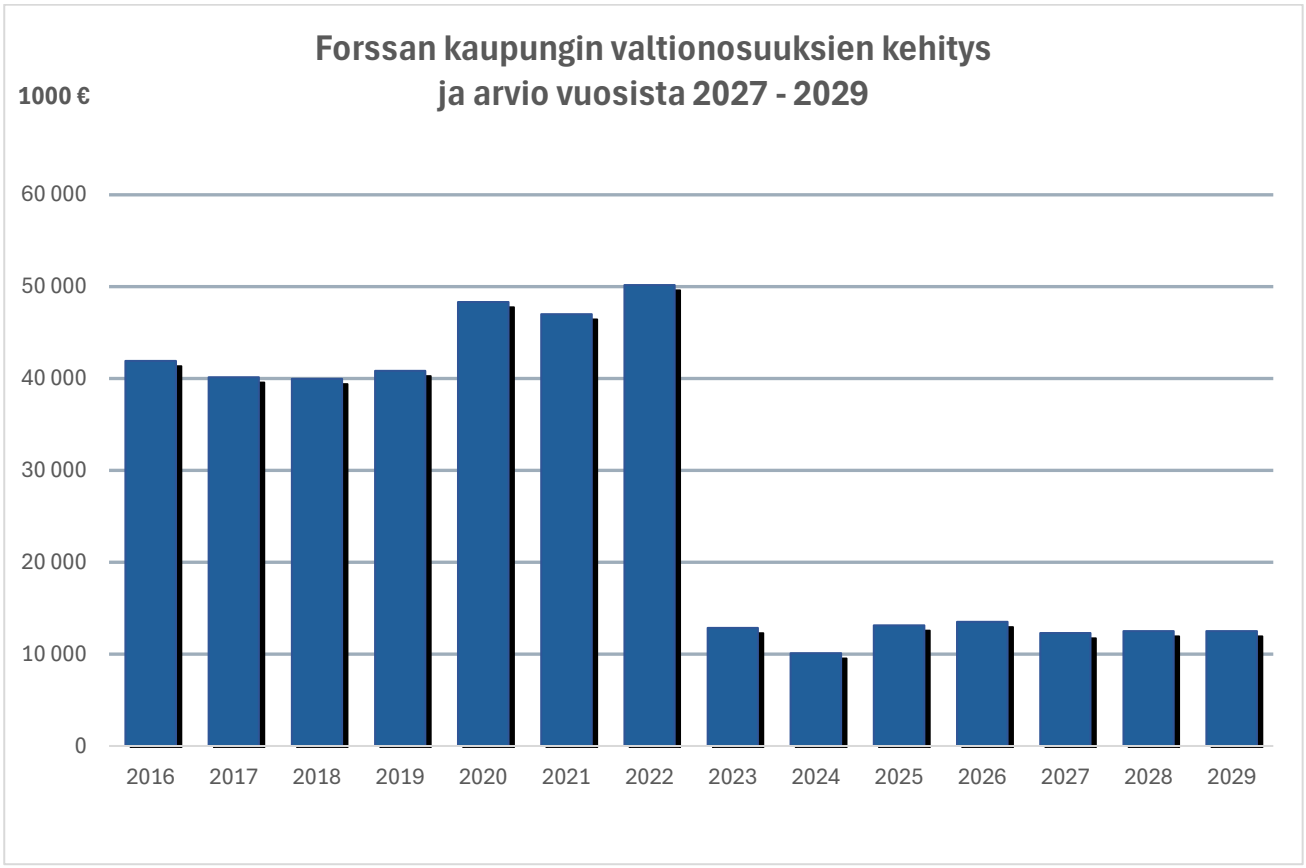
Tunnusluvut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toiminnallisia tunnuslukuja:					
Koulutustoiminta					
-opiskelijamäärä vos-peruskoulutus					
-opiskelijamäärä lisäkoulutus					
-opiskelijavuosi	1 338	1 162	1 219	1 219	1 219
Laatu ja vaikuttavuus					
-opiskelijapalaute (asteikolla 1-5)	4,5	4,3			
-palautekyselyiden keskiarvo			4,0	4,0	4,0
Kuntayhtymä					
-vuosikate poistoista %	56,94	62,44	30,2	30,2	30,2
-oman pääoman tuottoaste %					
-velkaantumisaste %	13,46	12,75	13,33	13,33	13,33
Henkilöstö (kpl vuoden lopussa)					
-kokoaikaiset	148	159	124		
-osa-aikaiset	16	10	32		
Määrä vuoden lopussa	164	169	156		
Tilat kuntayhtymä m²	26 319	26 319	26 319	26 319	26 319

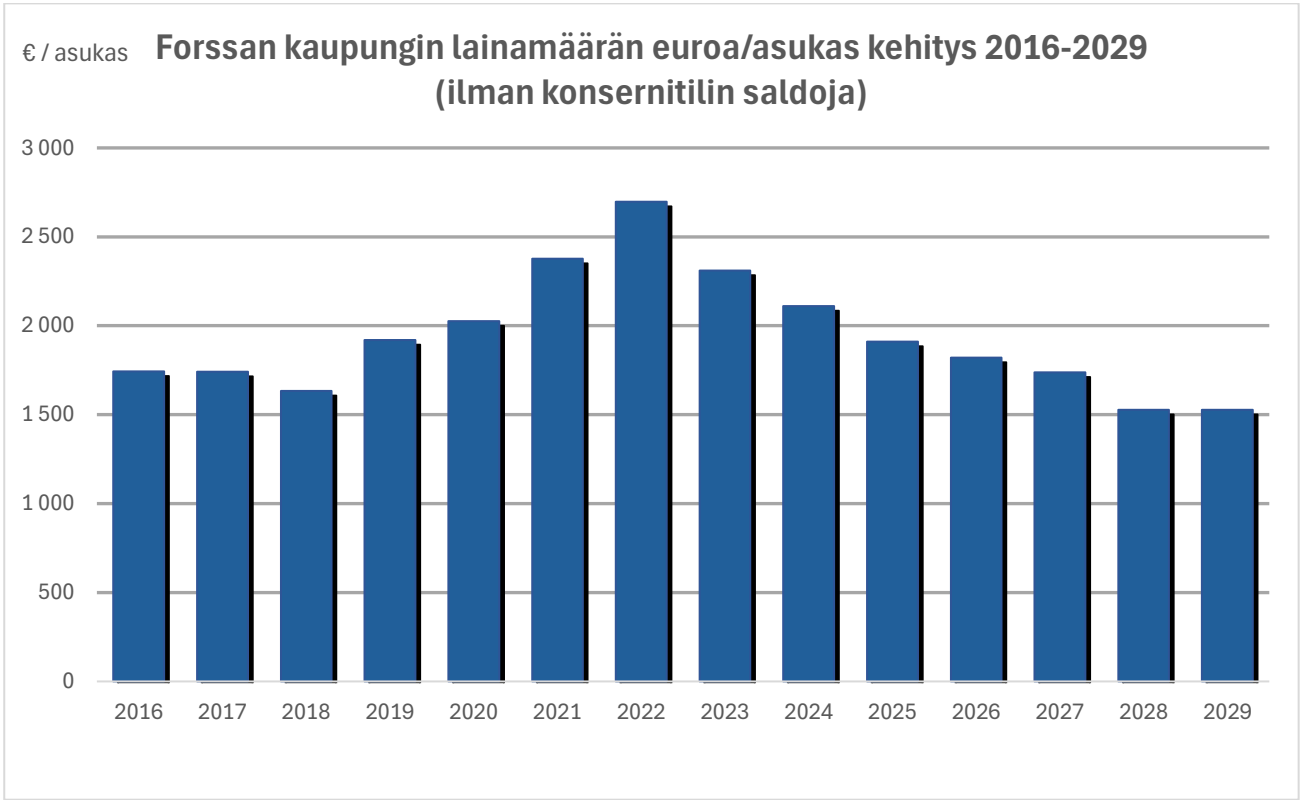
LIITTEET

LIITE 1 GRAAFISET ESITYKSET

Forssan kaupungin valtionosuuksien kehitys
ja arvio vuosista 2027 - 2029
1000 €
60 000
50 000
40 000
30 000
20 000
10 000
0
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029

€ / asukas
Forssan kaupungin lainamäärän euroa/asukas kehitys 2016-2029
(ilman konsernitilin saldoja)
3 000
2 500
2 000
1 500
1 000
500
0
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029

LIITE 2 TOIMIELIMEN JA PALVELUALUEEN TILIVELVOLLISET 2027

PALVELUN NIMI	TILIVELVOLLINEN
Kaupunginhallitus	KAUPUNGINJOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
100 KESKUSHALLINTO	hallintojohtaja
Keskusvaalilautakunta	
700 VAALIT	hallintojohtaja
Tarkastuslautakunta	
710 TARKASTUSTOIMINTA	tarkastuslautakunta
Sivistyslautakunta	SIVISTYSJOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT	sivistysjohtaja
210 PERUSOPETUS	varhaiskasvatus- ja perusopetuspäällikkö
230 VAPAA-AIKAPALVELUT	nuoriso- ja vapaa-aikapäällikkö
240 TAIDE- JA KOULUTUSKESKUS ELLI	rehtori
250 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUT	varhaiskasvatus- ja perusopetuspäällikkö
290 TERVEYSPALVELUT	sivistysjohtaja
Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta	SIVISTYSJOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
280 HYVINVOINTI- JA KEHITYSPALVELUT	hyvinvointi- ja kehityspäällikkö
Yhdyskuntalautakunta	TEKNINEN JOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
500 TEKNISEN JA YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO JA MAASEUTUPALVELUT	tekninen johtaja
510 MAANKÄYTTÖPALVELUT	kaupungingeodeetti
520 INFRAPALVELUT	kunnallistekniikan päällikkö
570 TILAPALVELUT	kiinteistöpäällikkö
610 MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUPALVELUT	kaupunginarkkitehti
Jätelautakunta	TEKNINEN JOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
580 YHTEISTOIMINTA-ALUEEN JÄTEHUOLTO	jätehuoltopäällikkö
Ympäristölupalautakunta	TEKNINEN JOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
600 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖPALVELUT	ympäristöpäällikkö

INVESTOINTIOSA

HANKKEEN NIMI	TILIVELVOLLINEN
YHDYSKUNTALAUTAKUNNAN VASTUULLA OLEVAT INVESTOINNIT	tekninen johtaja
MUUT TILIVELVOLLISET:	
RAKENNUKSIEN JA RAKENNELMIEN ERITTELEMÄTÖN (TILAPALVELU)	kiinteistöpäällikkö
KADUT JA TIET (ERITTELEMÄTÖN) KATUVALOVERKKO JA LIIKENNEVALOLAITTEET, PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET	kunnallistekniikan päällikkö
KAUPUNGINHALLITUKSEN VASTUULLA OLEVAT INVESTOINNIT:	
- ICT-OHJELMAT JA LAITTEISTOT	talousjohtaja
- IRTAIMISTO	talousjohtaja
- MAA-ALUEET	kaupunginjohtaja
- OSAKKEET JA OSUUDET	kaupunginjohtaja
SIVISTYSLAUTAKUNNAN VASTUULLA OLEVAT INVESTOINNIT	sivistysjohtaja

LIITE 3 KAUPUNGIN ARVIOINTIJÄRJESTELMÄN KUVAUS

KUNTALAISARVIOINTI	Väline	Arvioinnin toteutus
Kuntalaispalautteet ja palvelujen arviointi	forssa.fi otakantaa.fi Hyvinvointikysely (HyTeTu) Sosiaalinen media Palautelomakkeet (kaupungintalo) Asiakaskyselyt LastenForssa Arviointi (LaFo)	Jatkuva Suunnitellusti Valtuustokausittain Jatkuva Jatkuva Suunnitellusti Joka 3. vuosi
Kuntalaisideat ja innovaatiot	forssa.fi otakantaa.fi kuntalaisaloite.fi Kuntalaistilaisuudet	Jatkuva Jatkuva Jatkuva Suunnitellusti
Strategian arviointi	otakantaa.fi Strategiatori forssa.fi	Suunnitellusti Suunnitellusti Suunnitellusti

LUOTTAMUSHENKILÖ-ARVIOINTI	Väline	Arvioinnin toteutus
Valtuustotyöskentelyn/ lautakuntatyöskentelyn arviointi	Valtuustoarviointi Kh-arviointi Lautakunta-arviointi	1/valtuustokausi Vähintään 1/valtuustokausi 1/valtuustokausi
Strategian arviointi	Strategisten tavoitteiden arviointi	1/valtuustokausi
Riskien arviointi	Vuosiarviointi Väli- ja vuosiarvioinnit Arviointitilaisuus	1/vuosi (TP) 4/vuosi (03, 06, 09 ja TP) 1/vuosi
Palvelujen laadun arviointi	Valtuustoaloitteet Suorat yhteydenotot	Jatkuva Jatkuva
Strategisista tavoitteista johdettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi	Vuosiarviointi Väli- ja vuosiarvioinnit Arviointitilaisuus Talouden kuukausiarviointi	1/vuosi (TP) 4/vuosi (03, 06, 09 ja TP) 1/vuosi Kh:n ja ltk:n kokouksissa

ITSEARVIOINTI / henkilöstö ja johto	Väline	Arvioinnin toteutus
Henkilöstö- ja työhyvinvointiarviointi	Kehityskeskustelut Työhyvinvointikeskustelut Henkilöstö- tai työhyvinvointikysely	Vähintään joka toinen vuosi Tarvittaessa (kuitenkin vähintään 1/4v) 1/vuosi
Strategisten tavoitteiden sekä niistä johdettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi	Esihenkilöarviointi Toimialojen johtoryhmät	Vähintään 1/valtuustokausi Kokouksissa säännöllisesti
Palvelujen ja palveluprosessien laadun arviointi	Palvelualue- ja yksikköarvioinnit	Suunnitellusti
Riskien arviointi	Yhteistoimintaryhmä Riskienhallintaryhmä Väli- ja vuosiarvioinnit Granite	Kokouksissa säännöllisesti Kokouksissa 4/vuosi (03, 06, 09 ja TP) Jatkuva

ARVIOINTIEN KUVAUKSIA (1/2)

KUNTALAISARVIOINNIT

Kuntalaistilaisuudet – Avoimet kuntalaisille järjestettävät tilaisuudet, joissa viestitään ajankohtaisista asioista ja keskustellaan asukkaita ja asiakkaita kiinnostavista teemoista. Tilaisuudet voidaan järjestää palvelualuetta, toimialaa tai koko kaupunkiorganisaatiota koskevina.

Strategiatori – Johtoryhmän valmistelema, kaupunkistrategian sisältöä koskeva tilaisuus kuntalaisille.

Hyvinvointikysely – Kuntalaisille suunnattu, valtuustokausittain toteutettava hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen liittyvä kysely. Ko. arviointi voidaan toteuttaa hyvinvoinnin eri osa-alueita koskien useammassa osassa.

Asiakasarvioinnit – Toimialojen, palvelualueiden ja yksiköiden asiakkailleen kohdentamat palvelujen laatua arvioivat kyselyt.

LUOTTAMUSHENKILÖARVIOINNIT

Valtuustoarviointi – Kerran valtuustokaudessa toteutettava arviointi, jossa valtuutetut arvioivat valtuustotyöskentelyn toteutumista.

Kh-arviointi – Vähintään kerran valtuustokaudessa toteutettava arviointi, jossa kaupunginhallituksen jäsenet arvioivat työskentelyään ja asettamiensa tavoitteiden toteutumista.

Lautakunta-arviointi – Kerran valtuustokaudessa toteuttava arviointi, jossa lautakuntien jäsenet arvioivat työskentelyään ja asettamiensa tavoitteiden toteutumista.

Arviointitilaisuus – Vuosittain järjestettävä tilaisuus, jossa kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta, vastuunalainen tilintarkastaja ja johtoryhmä arvioivat edellisen kalenterivuoden talousarviossa asetettujen tavoitteiden ja arvioitujen riskien toteutumista.

ARVIOINTIEN KUVAUKSIA (2/2)

ITSEARVIOINNIT (henkilöstö ja johto)

Kehityskeskustelu	Työntekijän ja lähiesihenkilön vähintään joka toinen vuosi käymä keskustelu, jonka toteutus ja sisältö on määritelty. Jos yksittäinen työntekijä niin haluaa, on ko. keskustelu käytävä vuosittain.
Työhyvinvointi-keskustelut	Työyhteisön (so. yksikkö tai tiimi) lähiesihenkilön kanssa vähintään kerran valtuustokaudessa käymä keskustelu, jossa voidaan tarkastella esimerkiksi Hyvän Työyhteisön Toimintaperiaatteiden toteutumista työyhteisön arjessa.
Esihenkilöarviointi	Henkilöstöhallinnon vähintään kerran valtuustokaudessa esihenkilöille suunnittelema arviointi, jossa arvioidaan kuntastrategian strategisten tavoitteiden toteutumista sekä tavoitteiden saavuttamista edistävää johtamistoimintaa.
Palvelualue- ja yksikköarvioinnit	Palvelualueilla ja yksiköissä suunniteltavat ja toteutettavat, henkilöstölle suunnatut arvioinnit palvelujen ja palveluprosessien laadun arvioimiseksi.

LIITE 4 HENKILÖSTÖMÄÄRÄT

Kumulatiiviset henkilötyövuodet (Htv 2) (sisältää määräaikaiset ja vakituiset)	TP 2025 htv 2	TP 2026E htv2 toteuma 31.12.	TA 2027	TS 2028	TS 2029
10 Keskushallinto	**15,77**	**15,54**	**15,00**	**15,00**	**15,00**
100 Keskushallinto	15,77	15,54	15,00	15,00	15,00
20 Sivistyspalvelut	**462,85**	**440,68**	**440,10**	**423,20**	**412,20**
200 Toimialan tukipalvelut	13,05	13,56	14,50	13,00	12,00
210 Perusopetus	181,03	172,95	183,00	180,00	177,00
230 Vapaa-aikapalvelut	39,95	36,33	43,60	43,20	43,20
240 Taide- ja koulutuskeskus Elli	58,43	58,00	57,00	56,00	56,00
250 Varhaiskasvatuksen palvelut	142,79	131,53	120,00	111,00	104,00
280 Hyvinvointi- ja kehityspalvelut (ent. työllisyys- ja elinvoimapalvelut)	27,60	28,31	22,00	20,00	20,00
50 Tekninen ja ympäristötoimi	**71,30**	**71,52**	**71,70**	**71,30**	**71,30**
500 Teknisen ja ymp.toimen hallinto	2,60	2,60	2,60	2,60	2,60
510 Maankäyttöpalvelut	5,40	5,20	5,20	5,20	5,20
520 Infrapalvelut	31,05	31,10	32,00	32,00	32,00
570 Tilapalvelu	17,09	15,87	14,90	14,90	14,90
580 Yht.toiminta-alueen jätehuolto	3,44	4,16	4,70	4,30	4,30
600 Rak.valv. ja ymp.palvelut	7,33	7,73	8,00	8,00	8,00
610 Maankäytön suunnittelupalvelut	4,39	4,86	4,30	4,30	4,30
Kaikki yhteensä	**549,92**	**527,74**	**526,80**	**509,50**	**498,50**
Muutos edelliseen vuoteen	-22,23	-22,18	-0,94	-17,30	-11,00